הלכות טומאת אוכלים

משנה תורה לרמב״ם

geulaquiz.com

פרק א

א כָּל אֹכֶל הַמְיֻחָד לְמַאֲכַל אָדָם כְּגוֹן לֶחֶם וּבָשָׂר וַעֲנָבִים וְזֵיתִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן מְקַבֵּל טֻמְאָה וְכָל שֶׁאֵינוֹ מְיֻחָד לְמַאֲכַל אָדָם הֲרֵי זֶה טָהוֹר וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה אֶלָּא אִם כֵּן חִשֵּׁב עָלָיו וְיִחֲדוֹ לְמַאֲכַל אָדָם. וְזֶה וְזֶה אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה עַד שֶׁיִּבָּלֵל תְּחִלָּה בְּאֶחָד מִשִּׁבְעָה מַשְׁקִין וְזֶהוּ הַנִּקְרָא הֶכְשֵׁר שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא לח) "וְכִי יֻתַּן מַיִם עַל זָרַע":

ב וְאֵלּוּ הֵן הַשִּׁבְעָה מַשְׁקִין שֶׁמַּכְשִׁירִין אֶת הָאֳכָלִין לְטֻמְאָה. הַמַּיִם וְהַטַּל וְהַשֶּׁמֶן וְהַיַּיִן וְהֶחָלָב וְהַדָּם וְהַדְּבַשׁ. וְאֵינָן מַכְשִׁירִין עַד שֶׁיִּפְּלוּ עַל הָאֳכָלִין בִּרְצוֹן הַבְּעָלִים. וְלֹא יִהְיוּ סְרוּחִין שֶׁהַמַּשְׁקֶה הַסָּרוּחַ אֵינוֹ מַכְשִׁיר. וְכֵיצַד שֶׁהֶכְשֵׁר הָאֹכֶל אַף עַל פִּי שֶׁיָּבֵשׁ וַהֲרֵי הוּא נָגוּב הֲרֵי זֶה מְקַבֵּל טֻמְאָה:

ג אֹכֶל שֶׁהָיָה בָּלוּל בְּמֵי פֵּרוֹת כְּגוֹן מֵי תּוּתִים וְרִמּוֹנִים אַף עַל פִּי שֶׁהוּא בָּלוּל וְנָגַע בּוֹ הַזָּב אוֹ בְּשַׂר הַמֵּת הֲרֵי הוּא טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הֶכְשֵׁר בְּאֶחָד מִשִּׁבְעָה הַמַּשְׁקִין:

ד אֵין שָׁם מַשְׁקֶה שֶׁמְּקַבֵּל טֻמְאָה אֶלָּא שִׁבְעַת הַמַּשְׁקִין שֶׁמָּנִינוּ בִּלְבַד אֲבָל שְׁאָר מֵי פֵּרוֹת כְּדֶרֶךְ שֶׁאֵין מַכְשִׁירִין כָּךְ אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה כְּלָל:

ה זֵיתִים וַעֲנָבִים שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ מַשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מֵהֶן אֵינָן מַכְשִׁירִין וְלֹא מְקַבְּלִין טֻמְאָה אֶלָּא הֲרֵי הֵן כִּשְׁאָר מֵי פֵּרוֹת שֶׁהֵן טְהוֹרִין לְעוֹלָם:

ו אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה אַף עַל פִּי שֶׁבְּנֵי אָדָם אוֹכְלִין אוֹתָן לְפִי שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין לְהֲנָאַת גּוּפָן אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁנּוֹתְנִין טַעַם בְּמַאֲכָלוֹת אוֹ מִפְּנֵי הֲרִיחַ אוֹ הַמַּרְאֶה. וְאֵלּוּ הֵן. הַקִּשְׁט וְהַחֹמֶץ וְרָאשֵׁי בְּשָׂמִים וְהַתִּיאָה וְהַחַלְתִּית וְהַפִּלְפְּלִין וְחַלּוֹת חָרִיעַ. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּהֶן:

ז הַשֶּׁבֶת סְתָמוֹ לַאֲכִילַת גּוּפוֹ כִּשְׁאָר יְרָקוֹת שָׁדֶה וְאִם חָשַׁב עָלָיו לִקְדֵרָה אֵינוֹ מִתְטַמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִין. וְהַשֶּׁבֶת מִשֶּׁנִּתְּנָה טַעַם לִקְדֵרָה הֲרֵי זוֹ כְּזֶבֶל וְאֵינָהּ מִתְטַמְּאָה טֻמְאַת אֳכָלִין:

ח הַתְּמָרִים וְהַגְּרוֹגָרוֹת שֶׁנָּתַן לִקְדֵרָה כְּתַבְלִין עֲדַיִן הֵן מִתְטַמְּאִין טֻמְאַת אֳכָלִין עַד שֶׁיִּפָּסְדוּ מִלֶּאֱכל אָדָם:

ט הַכַּרְשִׁינִים אִם יְחֻדָּן לְמַאֲכַל אָדָם מִתְטַמְּאִין טֻמְאַת אֳכָלִין:

י הַקּוֹר הֲרֵי הוּא כְּעֵץ לְכָל דָּבָר וְאִם שְׁלָקוֹ וְטִגְּנוֹ מִתְטַמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִין:

יא הַחַרְצַנִּין וְהַזַּגִּין אַף עַל פִּי שֶׁכְּנָסָן לָאֳכָלִין אֵינָן מִתְטַמְּאִין טֻמְאַת אֳכָלִין:

יב זֵיתִים וַעֲנָבִים הַקָּשִׁים שֶׁנִּפְרָצִין וְיוֹצְאִין מִתַּחַת הַקּוֹרָה בִּשְׁעַת הַדְּרִיכָה אֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה. וְעַד כַּמָּה עַד אַרְבָּעָה קַבִּין לְכָל כּוֹר. הָיָה הַנִּפְרָץ יֶתֶר מִזֶּה מְקַבְּלִין טֻמְאָה. וְאִם כְּנָסָן לָאֳכָלִין אַף עַל פִּי שֶׁהֵן פְּחוֹת מֵאַרְבָּעָה קַבִּין מְקַבְּלִין טֻמְאָה:

יג הַכַּפְנִיּוֹת וְהַפִּגִּין וְהַבֹּסֶר וְהַקֶּצַח הֲרֵי הֵן כָּאֳכָלִין וּמְקַבְּלִין טֻמְאָה:

יד לוּלְבֵי זְרָדִים וְחָרוּבִין וְשֶׁל עֲדָל וַעֲלֵי הַלּוּף הַשּׁוֹטָה אֵינָן מְקַבְּלוֹת טֻמְאָה עַד שֶׁיִּתְמַתְּקוּ:

טו הַחַרְדָּל וְהַתַּרְמֹסִין וּשְׁאָר כָּל הַנִּכְבָּשִׁין מִטַּמְּאִין טֻמְאַת אֳכָלִין בֵּין מִשֶּׁהִמְתִּיקוּ בֵּין עַד שֶׁלֹּא הִמְתִּיקוּ:

טז זֵיתִים שֶׁכְּבָשָׁן בְּעָלִין שֶׁלָּהֶן אֵין הָעָלִין מְקַבְּלִין טֻמְאָה. שֶׁלֹּא כְּבָשָׁן לָאֳכָלִין אֶלָּא לְמַרְאֶה:

יז כְּשׁוּת שֶׁל קְשׁוּת וְהַגֵּץ שֶׁלָּהּ אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ אֹכֶל:

יח דְּבַשׁ בְּכַוָּרְתוֹ מִטַּמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִין שֶׁלֹּא בְּמַחְשָׁבָה. רָדָה הַדְּבַשׁ מִשֶּׁיְּרַסֵּק הַחַלּוֹת מִתְטַמֵּא מִשּׁוּם מַשְׁקֶה. דְּבַשׁ הַזָּב מִכַּוָּרְתוֹ מִתְטַמֵּא טֻמְאַת מַשְׁקִין. חָשַׁב עָלָיו לָאֳכָלִין מִתְטַמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִין:

יט הַשֶּׁמֶן הַקָּרוּשׁ אֵינוֹ אֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה. חָשַׁב עָלָיו כְּשֶׁהוּא קָרוּשׁ בֵּין לָאֳכָלִין בֵּין לְמַשְׁקִין בָּטְלָה דַּעְתּוֹ. וְכֵן הַדָּם שֶׁקָּרַשׁ אֵינוֹ אֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה. חָשַׁב עָלָיו לָאֳכָלִין מִתְטַמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִין. חָשַׁב עָלָיו לְמַשְׁקִין בָּטְלָה דַּעְתּוֹ:

כ חָלָב שֶׁקָּרַשׁ לֹא אֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה. חָשַׁב עָלָיו לָאֳכָלִין מִתְטַמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִין. לְמַשְׁקִין בָּטְלָה דַּעְתּוֹ:

כא דְּבַשׁ תְּמָרִים לֹא אֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה. חָשַׁב עָלָיו לָאֳכָלִין מִתְטַמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִין. לְמַשְׁקִין בָּטְלָה דַּעְתּוֹ. וּשְׁאָר כָּל מֵי פֵּרוֹת כֵּן לֹא אֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה. חָשַׁב עָלָיו בֵּין לָאֳכָלִין בֵּין לְמַשְׁקִין בָּטְלָה דַּעְתּוֹ:

כב הַשֶּׁלֶג אֵינוֹ אוֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה. חָשַׁב עָלָיו לָאֲכָלִין בָּטְלָה דַּעְתּוֹ. לְמַשְׁקִין מִתְטַמֵּא טַמְאַת מַשְׁקִין. נִטְמָא מִקְצָתוֹ לֹא נִטְמָא כֻּלּוֹ. הֶעֱבִירוֹ עַל גַּבֵּי כְּלִי חֶרֶס הַטָּמֵא נִטְמָא כֻּלּוֹ׃

כג הֶחָלָב שֶׁבַּכְּחַל שֶׁחָשַׁב עָלָיו בָּטְלָה דַּעְתּוֹ וַהֲרֵי הוּא טָהוֹר. חָשַׁב עַל הֶחָלָב שֶׁבַּקֵּיבָה הֲרֵי זֶה מִתְטַמֵּא טַמְאַת אֳכָלִין׃

כד עֲנָבִים שֶׁדָּרְכָּן מִשְּׁיִהַלֵּךְ בָּהֶן הַדּוֹרֵךְ שְׁתֵּי וָעֶרֶב מִתְטַמְּאִין מַשְׁקִין. נִשְׁתַּיֵּר בָּהֶן גַּרְגְּרִין שְׁלֵמִים אוֹתָן גַּרְגְּרִין מִתְטַמְּאִין טַמְאַת אֳכָלִין. וְכֵן הַזֵּיתִים מִשֶּׁיִּטְעָנוּם מִתְטַמְּאִין טַמְאַת מַשְׁקִין. נִשְׁתַּיְּרוּ בָּהֶן גַּרְגְּרִין שְׁלֵמִין מִתְטַמְּאִין טַמְאַת אֳכָלִין׃

כה הָעָרְלָה. וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם. וְשׁוֹר הַנִּסְקָל שֶׁנִּשְׁחַט. וְעֶגְלָה עֲרוּפָה בֵּין שֶׁנִּשְׁחֲטָה בֵּין שֶׁנֶּעֶרְפָה. וְצִפֳּרֵי מְצֹרָע. וּפֶטֶר חֲמוֹר. וּבָשָׂר בְּחָלָב. וּבְשַׂר פָּרָה אֲדֻמָּה. וְהַפִּגּוּל. וְהַנּוֹתָר. אַף עַל פִּי שֶׁכָּל אֵלּוּ אֲסוּרִין בַּהֲנָאָה כֵּלָּן מִתְטַמְּאִין טַמְאַת אֳכָלִין׃

פרק ב

א כָּל הָאֳכָלִין הַגְּדֵלִין מִן הַקַּרְקַע אֵינָן מִקַּבְּלִין טֻמְאָה עַד שֶׁיֵּעָקְרוּ. אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁהֵן מְחֻבָּרִין אֲפִלּוּ כְּשׂוֹרֶשׁ קָטָן שֶׁיְּכוֹלִין לְחִיּוֹת מִמֶּנּוּ אֵינָן מִקַּבְּלִין טֻמְאָה׃

ב יְחוּר שֶׁל תְּאֵנָה שֶׁנִּפְשַׁח וּמְעֹרֶה בְּקֻלְפָּה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִחְיוֹת מִמֶּנָּה כָּל הָאֳכָלִין שֶׁבּוֹ מִתְטַמְּאִין. וְיֵשׁ בַּדָּבָר סָפֵק אִם הָיָה שָׁאר הָאִילָן כְּמוֹ יָד לְזֶה הַיְחוּר שֶׁנִּשְׁבַּר אוֹ לָאו׃

ג יֻרְקוֹת שֶׁיָּבְשׁוּ בְּאַבִּיהֶן כְּגוֹן כְּרוּב וּדְלַעַת שֶׁיָּבְשׁוּ בְּאַבִּיהֶן אֵינָן מִתְטַמְּאִין טַמְאַת אֳכָלִין. לִקְטָן לְיַבְּשָׁן הֲרֵי הֵן אֳכָלִין כְּשֶׁהָיוּ עַד שֶׁיִּיבְּשׁוּ וְיַעֲשׂוּ כְּעֵץ׃

ד אִילָן שֶׁנִּפְשַׁח וּבוֹ פֵּרוֹת הֲרֵי הֵן כִּתְלוּשִׁין. וְכֵן אִם יָבֵשׁ הָאִילָן וּבוֹ פֵּרוֹת הֲרֵי הֵן כִּתְלוּשִׁין׃

ה תְּאֵנִים שֶׁיָּבְשׁוּ בְּאַבִּיהֶן מִטַּמְּאוֹת טַמְאַת אֳכָלִין בְּמִקּוֹמָן׃

ו כָּל הָאֳכָלִין שֶׁהֵן מִבַּעֲלֵי חַיִּים אֵינָן מִקַּבְּלִין טֻמְאָה עַד שֶׁיָּמוּתוּ. שָׁחַט בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן הֵן מְפַרְכְּסִין מִקַּבְּלִין טֻמְאָה. וְדָגִים מֵאֵימָתַי מִקַּבְּלִין טֻמְאָה מִשֶּׁיָּמוּתוּ. נוֹלַד בָּהֶן טְרֵפָה וְנִתְטַמְּאוּ כְּשֶׁהֵן מִתְנַדְנְדִין הֲרֵי יֵשׁ בַּדָּבָר סָפֵק אִם הֵן חֲשׁוּבִין כְּמֵתִים הוֹאִיל וְנִטְרְפוּ אוֹ אֵינָן מִקַּבְּלִין טֻמְאָה עַד שֶׁיִּדְמוּ כְּאֶבֶן וְלֹא יִתְנַדְנְדוּ. הָאֵיבָר אוֹ הַבָּשָׂר הַמְדֻלְדָּלִין בִּבְהֵמָה אוֹ חַיָּה שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לִחְיוֹת אִם הֶכְשִׁירוּ מִקַּבְּלִין טֻמְאָה בְּמִקּוֹמָן מִפְּנֵי שֶׁהֵן חֲשׁוּבִין כְּאֹכֶל שֶׁפֵּרַשׁ. נִשְׁחֲטָה הַבְּהֵמָה הֶכְשִׁירוּ בִּשְׁחִיטָה. שֶׁהַבְּהֵמָה כַּלָּה כְּמוֹ יָד לְאֵיבָר זֶה וְיָד שֶׁהֶכְשֵׁר הֶכְשֵׁר הָאֵיבָר כֻּלּוֹ כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. וְיֵשׁ בַּדָּבָר סָפֵק אִם תִּהְיֶה הַבְּהֵמָה בְּחַיֶּיהָ כְּמוֹ יָד לְאֵיבָר אוֹ בָּשָׂר הַמְדֻלְדָּלִין בָּהּ׃

ז הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף הֶכְשֵׁר כָּל הַבָּשָׂר בַּדָּם שֶׁיָּצָא בַּשְּׁחִיטָה. לְפִיכָךְ אִם לֹא יָצָא מֵהֶן דָּם בַּשְּׁחִיטָה הֲרֵי כָּל בְּשָׂרָן צָרִיךְ הֶכְשֵׁר כְּכָל הָאֳכָלִין שֶׁלֹּא הֶכְשִׁירוּ׃

ח אֳכָלִין שֶׁהֶכְשִׁירוּ כְּשֶׁהֵן מְחֻבָּרִין לַקַּרְקַע אוֹ שֶׁהֶכְשִׁירוּ בְּמַיִם הַמְחֻבָּרִים שֶׁבַּקַּרְקַע אֵינוֹ הֶכְשֵׁר עַד שֶׁיֵּכָּשְׁרוּ אַחַר שֶׁנֶּעֱקְרוּ בַּמַּיִם הַתְּלוּשִׁין מִן הַקַּרְקַע אוֹ בִּשְׁאָר מַשְׁקִין שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא לד) ״בְּכָל כְּלִי״ אֵינוֹ מַכְשִׁיר עַד שֶׁיִּתָּלֵשׁ מִן הַקַּרְקַע כְּעֵין הַמַּיִם שֶׁבַּכֵּלִים. שָׁאַב הַמַּיִם בִּכְלִי וּנְתָנָן בַּקַּרְקַע אֵינָן מַכְשִׁירִין׃

ט קְשׁוּת שֶׁנִּטְעָה בְּעָצִיץ וְהִגְדִּילָה אַף עַל פִּי שֶׁיָּצְאוּ חוּץ לָעָצִיץ אֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה. וְעָצִיץ שֶׁהוּא נָקוּב כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא בּוֹ שֹׁרֶשׁ קָטָן הֲרֵי הוּא כְּאֶרֶץ וְהַנִּטּוּעַ בּוֹ אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה. וְכֵן אִם הָיוּ בּוֹ מַיִם אֵינָן מַכְשִׁירִין׃

י עָצִיץ שֶׁאֵינוֹ נָקוּב הֲרֵי הַנִּטּוּעַ בּוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה. וְאִם הָיוּ מַיִם בְּתוֹכוֹ מַכְשִׁירִין׃

יא כְּלֵי גְּלָלִים וּכְלֵי אֲדָמָה שֶׁהַשָּׁרָשִׁים יְכוֹלִין לִבְקֹעַ בָּהֶן וְלָצֵאת אֵינָן מַכְשִׁירִין אֶת הַזְּרָעִים. וַאַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן נְקוּבִין הֲרֵי הֵן כִּנְקוּבִין׃

יב עָצִיץ שֶׁמִּלְאָהוּ עָפָר עַד שְׁפָתוֹ אֵינוֹ חָשׁוּב כְּלִי אֶלָּא הֲרֵי הוּא כְּטַבְלָא שֶׁאֵין לָהּ שָׂפָה שֶׁאֵינוֹ כְּלִי קִבּוּל׃

יג מַשְׁקִין טְמֵאִין שֶׁנָּפְלוּ עַל הָאֳכָלִין נִטְמְאוּ אַף עַל פִּי שֶׁנָּפְלוּ שֶׁלֹּא בִּרְצוֹן הַבְּעָלִים. שֶׁהֲרֵי הַטֻּמְאָה וְהַהֶכְשֵׁר בָּאִין כְּאַחַת. וְהוּא שֶׁלֹּא יִהְיוּ בַּקַּרְקַע׃

יד כָּל אֹכֶל שֶׁנִּפְסַד וְנִסְרַח עַד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְמַאֲכַל אָדָם אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה. וְכֵן מַשְׁקֶה שֶׁנִּסְרַח וְנִפְסַד וְאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁתִּיַּת אָדָם אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה כְּדֶרֶךְ שֶׁאֵינוֹ מַכְשִׁיר שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא לד) ״אֲשֶׁר יִשָּׁתֶה״׃

טו הָעוֹר שֶׁשָּׁלְקוֹ וְהַשְׁלִיא שֶׁחָשַׁב עָלֶיהָ לַאֲכִילָה מִתְטַמְּאִין טַמְאַת אֳכָלִים בִּפְנֵי עַצְמָן׃

טז עוֹר הַחֲמוֹר שֶׁשְּׁלָקוֹ חֲרֵי זֶה סָפֵק אִם מִתְטַמֵּא טַמְאַת אֳכָלִים בִּפְנֵי עַצְמוֹ מִפְּנֵי שֶׁשְּׁלָקוֹ אוֹ אֵינוֹ מִתְטַמֵּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא מָאוּס הַרְבֵּה׃

יז חִטִּים שֶׁבִּגְלָלֵי בָּקָר וּשְׂעוֹרִים שֶׁבִּגְלָלֵי הַבְּהֵמָה שֶׁלִּקְּטָן אֵין מְקַבְּלִין טַמְאָה. וְאִם חָשַׁב עֲלֵיהֶן לַאֲכִילָה מִתְטַמְּאוֹת טַמְאַת אֳכָלִין׃

יח כָּל אֹכֶל שֶׁנִּטְמָא וְאַחַר שֶׁנִּטְמָא נִפְסַל וְנִסְרַח. אִם נִפְסַל מִלֶּאֱכל הַכֶּלֶב אוֹ שֶׁיָּבֵשׁ כְּחֶרֶשׂ חֲרֵי זֶה טָהוֹר. וְאִם נִפְסַל מִלֶּאֱכל אָדָם וַעֲדַיִן הוּא רָאוּי לְכֶלֶב חֲרֵי זֶה טָמֵא כְּשֶׁהָיָה. וְכָל הָאֳכָלִין שֶׁנִּטְמְאוּ אֵין לָהֶן טָהֳרָה בְּמִקְוֶה׃

יט זְרָעִים טְמֵאִים שֶׁזָּרָעָם חֲרֵי הַצּוֹמֵחַ מֵהֶן טָהוֹר. וַאֲפִלּוּ בְּדָבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָּלֶה. וְהוּא שֶׁהִשְׁרִישׁוּ. אֲבָל קֹדֶם הַשָּׁרָשָׁה חֲרֵי הֵן בְּטֻמְאָתָן אֲפִלּוּ בְּדָבָר שֶׁזַּרְעוֹ כָּלֶה׃

כ אֳכָלִין שֶׁמְּחֻבָּרִין לְכֵלִים בָּטְלוּ מִתּוֹרַת אֹכֶל. וְאִם נִטְמָא הַכְּלִי חֲרֵי הֵן מִתְטַמְּאִין בְּטֻמְאַת הַכְּלִי הוֹאִיל וְהֵן מְשַׁמְּשִׁין תַּשְׁמִישׁ עֵץ חֲרֵי הֵן כְּעֵץ׃

כא כָּל מַשְׁקֶה שֶׁנִּטְמָא וְאַחַר שֶׁנִּטְמָא נִפְסַד וְנִסְרַח חֲרֵי זֶה בְּטֻמְאָתוֹ לְעוֹלָם שֶׁאֵין הַמַּשְׁקֶה יוֹצֵא עַל יְדֵי הַכֶּלֶב לְעוֹלָם. וְאֵין לְמַשְׁקֶה שֶׁנִּטְמָא טָהֳרָה חוּץ מִן הַמַּיִם בִּלְבַד שֶׁאִם הִטְבִּיל מַיִם טְמֵאִים בְּמִקְוֶה כֵּיוָן שֶׁצָּפוּ מֵי מִקְוֶה עֲלֵיהֶן טָהֲרוּ. וּמַטְבִּילִין חַמִּין בְּצוֹנֵן וְצוֹנֵן בְּחַמִּין וְרָעִים בְּיָפִים וְיָפִים בְּרָעִים׃

כב מַקֵּל שֶׁהִיא מְלֵאָה מַשְׁקִין טְמֵאִים וְהִטְבִּיל מִקְצָתָהּ בְּמִקְוֶה לֹא טָהֲרוּ הַמַּיִם שֶׁעַל מִקְצָתוֹ עַד שֶׁיִּטְבֹּל אֶת כֻּלָּהּ׃

כג שֶׁלֶג שֶׁנִּטְמָא וְהִשִּׁיק מִקְצָתוֹ לְמֵי מִקְוֶה הוֹאִיל וְטָהַר מִקְצָתוֹ טָהַר כֻּלּוֹ׃

כד הַתֶּמֶד הַטָּמֵא בֵּין שֶׁנִּטְמָא אַחַר שֶׁתִּמְּדוֹ בְּמַיִם טְמֵאִים עַד שֶׁלֹּא הֶחְמִיץ מַשִּׁיקוֹ בְּמִקְוֶה וְיִטְהַר שֶׁחֲרֵי הוּא כְּמַיִם. מִשֶּׁהֶחְמִיץ חֲרֵי הוּא כְּיַיִן וְאֵין לוֹ טָהֳרָה בְּמִקְוֶה׃

כה קְדֵרָה שֶׁמְּלְאָהּ מַשְׁקִין כְּגוֹן דְּבַשׁ וְיַיִן וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן וּנְתוּנָה בְּתוֹךְ הַמִּקְוֶה וּפָשַׁט הָרִאשׁוֹן לְטַמְאָה אֶת יָדוֹ וְנָגַע בָּהּ חֲרֵי זֶה מְטַמֵּא אֶת הַמַּשְׁקִין אַף עַל פִּי שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַמִּקְוֶה וְנִטְמֵאת הַקְּדֵרָה מֵחֲמַת הַמַּשְׁקִין שֶׁבְּתוֹכָהּ אַף עַל פִּי שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַמִּקְוֶה. הָיְתָה מְלֵאָה מַיִם הַקְּדֵרָה טְהוֹרָה שֶׁאֵין הָרִאשׁוֹן מְטַמֵּא כְּלִי חֶרֶס לְעוֹלָם וְאֵין הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכָהּ טְמֵאִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְעֹרָבִים בְּמֵי הַמִּקְוֶה. פָּשַׁט אַב הַטֻּמְאָה אֶת יָדוֹ וְנָגַע בָּהּ נִטְמֵאת הַקְּדֵרָה שֶׁאֵין הַמִּקְוֶה מְטַהֵר כְּלִי חֶרֶס׃

כו מֵי שְׁפִיכוֹת חֲרֵי הֵן בְּחֶזְקַת טַמְאָה. יָרְדוּ עֲלֵיהֶן מֵי גְּשָׁמִים אִם רַבּוּ עֲלֵיהֶן חֲרֵי הֵן טְהוֹרִים. מֻחֲצָה לְמֻחֲצָה הַכֹּל טָמֵא בֵּין בְּכֵלִים בֵּין בְּקַרְקָעוֹת. אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁקָּדְמוּ מֵי שְׁפִיכָה אֲבָל קָדְמוּ מֵי גְּשָׁמִים וְיָרְדוּ עֲלֵיהֶן כָּל שֶׁהוּא מִמֵּי שְׁפִיכוֹת הַכֹּל טָמֵא שֶׁמַּשְׁקִין טְמֵאִין שֶׁיָּרְדוּ לִטְהוֹרִים מְטַמְּאִין בְּכָל שֶׁהוּא׃

כז הַטּוֹרֵף אֶת גַּגּוֹ וְהַמְכַבֵּס אֶת כְּסוּתוֹ וַחֲרֵי הֵן מְנַטְּפִים יָרְדוּ עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִים וְרִבּוּ הַנְּטִיפוֹת חֲרֵי רַבּוּ מֵי גְּשָׁמִים עֲלֵיהֶן וְהַנּוֹטְפִים מֵהֶן טְהוֹרִין׃

כח הַסָּף שֶׁמֶן טָהוֹר וְנִטְמָא זֶה הָאָדָם וְטָבַל וַחֲרֵי הַשֶּׁמֶן עַל בְּשָׂרוֹ אִם הָיָה כְּדֵי סִיכַת אֵיבָר קָטָן חֲרֵי הוּא טָהוֹר כְּשֶׁהָיָה מִקֹּדֶם. סָף שֶׁמֶן טָמֵא וְטָבַל לֹא טָהַר הַשֶּׁמֶן שֶׁעָלָיו אֶלָּא אִם נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ מַשֶּׁהוּ טוֹפַח חֲרֵי הַשֶּׁמֶן בְּטֻמְאָתוֹ וְאִם לֹא נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ כְּדֵי לְהַטְפִּיחַ מִמֶּנּוּ בָּטֵל בְּמִעוּטוֹ׃

פרק ג

א כְּבָר בֵּאֲרנוּ שֶׁאֵין הָאֳכָלִין מִתְטַמְּאִין עַד שֶׁיְּכֻשְּׁרוּ. וְשֶׁכָּל אֹכֶל שֶׁאֵינוֹ מְיֻחָד לְמַאֲכַל אָדָם אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה עַד שֶׁיְּיֻחַד לְאָדָם׃

ב אֹכֶל שֶׁהוּא מְיֻחָד לָאָדָם בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאֵינוֹ מְיֻחָד לְאָדָם בְּמָקוֹם אַחֵר בְּמָקוֹם שֶׁהוּא מְיֻחָד בּוֹ אֵינוֹ צָרִיךְ מַחֲשָׁבָה לְיַחֲדוֹ לְאָדָם וּבְמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ מְיֻחָד בּוֹ צָרִיךְ מַחֲשָׁבָה לְיַחֲדוֹ לְאָדָם וְאַחַר כָּךְ יְקַבֵּל טֻמְאָה. וְכָל אֹכֶל שֶׁסּוֹפוֹ לְטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים אֵינוֹ צָרִיךְ הֶכְשֵׁר׃

ג יֵשׁ אֳכָלִין שֶׁצְּרִיכִין הֶכְשֵׁר וְאֵינָן צְרִיכִין מַחֲשָׁבָה וְיֵשׁ שֶׁצְּרִיכִין מַחֲשָׁבָה וְאֵינָן צְרִיכִין הֶכְשֵׁר וְיֵשׁ שֶׁצְּרִיכִין מַחֲשָׁבָה וְהֶכְשֵׁר וְיֵשׁ שֶׁאֵין צְרִיכִין לֹא מַחֲשָׁבָה וְלֹא הֶכְשֵׁר. כֵּיצַד. כָּל הָאֳכָלִין הַמְיֻחָדִין לְאָדָם בְּכָל מָקוֹם צְרִיכִין הֶכְשֵׁר וְאֵין צְרִיכִין מַחֲשָׁבָה. דָּגִים טְהוֹרִים וַחֲגָבִים טְהוֹרִים בְּכָל מָקוֹם וַחֲגָבִים טְמֵאִים וְדָגִים טְמֵאִים בַּכְּפָרִים חֲרֵי הֵן מְיֻחָדִין לְאָדָם וּצְרִיכִין הֶכְשֵׁר וְלֹא מַחֲשָׁבָה. וְכֵן חֵלֶב בְּהֵמָה טְהוֹרָה שֶׁמֻּתָּה צָרִיךְ הֶכְשֵׁר וְלֹא מַחֲשָׁבָה בְּכָל מָקוֹם. וְאֵלּוּ צְרִיכִין מַחֲשָׁבָה וְהֶכְשֵׁר. בָּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַחַי בֵּין מִן הָאָדָם בֵּין מִן הַבְּהֵמָה בֵּין מִן הָעוֹף וְנִבְלַת הָעוֹף הַטָּמֵא וְחֵלֶב בְּהֵמָה טְהוֹרָה שְׁחוּטָה בַּכְּפָרִים אַף עַל פִּי שֶׁהֶכְשֵׁר בִּשְׁחִיטָה צָרִיךְ הֶכְשֵׁר שֵׁנִי אַחַר הַמַּחְשָׁבָה. וּשְׁאָר כָּל יַרְקוֹת הַשָּׂדֶה כְּגוֹן הַבְּצָלִים הַקִּשִּׁים בִּיּוֹתֵר וְהַפִּטְרִיּוֹת וְכֵן חֲגָבִים וְדָגִים קְטַנִּים צְרִיכִין מַחֲשָׁבָה בַּכְּפָרִים. עֲלִשִּׁין שֶׁזָּרָעָן לִבְהֵמָה וְנִמְלַךְ עֲלֵיהֶן לְאָדָם אֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה עַד שֶׁיְּחַשֵּׁב עֲלֵיהֶן אַחַר שֶׁיִּתָּלְשׁוּ שֶׁמַּחְשֶׁבֶת חִבּוּר אֵינָהּ מַחֲשָׁבָה. עֲלִשִּׁין שֶׁלִּקְּטָן לִבְהֵמָתוֹ וְהֶדִיחָן וְנִמְלַךְ עֲלֵיהֶן לְאָדָם צְרִיכִין הֶכְשֵׁר שֵׁנִי אַחַר הַמַּחְשָׁבָה. וְכֵן כָּל כֵּיוֹצֵא בָּזֶה. הָאָלָל אִם חָשַׁב עָלָיו לַאֲכִילָה מְקַבֵּל טֻמְאַת אֳכָלִין.

וְאִם לָאו חֲרֵי הוּא כְּעֵץ וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה. וְכֵן הָעֲצָמוֹת הַמְחֻבָּרִין בַּבָּשָׂר וְהַגִּידִים וְהַמְּקוֹמוֹת הָרַכִּים מִן הַקְּרָנַיִם וּמִן הַטְּלָפַיִם וְהַכְּנָפַיִם וְהַנּוֹצָה וְהַמְּקוֹמוֹת הָרַכִּים מִן הַצִּפָּרְנַיִם וּמִן הַחַרְטֹם הַמֻּבְלָעִין בַּבָּשָׂר צְרִיכִין הֶכְשֵׁר וּמַחְשָׁבָה. וְאֵלּוּ שֶׁאֵין צְרִיכִין לֹא מַחֲשָׁבָה וְלֹא הֶכְשֵׁר. נִבְלַת בְּהֵמָה טְהוֹרָה בְּכָל מָקוֹם וְנִבְלַת הָעוֹף הַטָּהוֹר וְחֵלֶב בְּהֵמָה טְהוֹרָה בַּכְּרָכִים לְפִי שֶׁהֵן מְיֻחָדִין לְמַאֲכַל אָדָם אֵין אֶחָד מֵאֵלּוּ צָרִיךְ מַחֲשָׁבָה וְאֵינָן צְרִיכִין הֶכְשֵׁר מִפְּנֵי שֶׁסּוֹפָן לְטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים בְּכָזַיִת וְכָל הַמְטַמֵּא טֻמְאָה חֲמוּרָה אֵינוֹ צָרִיךְ הֶכְשֵׁר. וְאֵלּוּ צְרִיכִים מַחֲשָׁבָה וְאֵינָן צְרִיכִין הֶכְשֵׁר. נִבְלַת הָעוֹף הַטָּהוֹר בַּכְּפָרִים וְנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה בְּכָל מָקוֹם וְהוּא שֶׁחָשַׁב עַל פָּחוֹת מִכְּזַיִת אֲבָל כְּזַיִת אַב טֻמְאָה הוּא׃

ד יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁחַט בְּהֵמָה טְמֵאָה לְנָכְרִי וְשָׁחַט בָּהּ שְׁנַיִם [אוֹ רֹב שְׁנַיִם] חֲרֵי זוֹ מִתְטַמְּאָה טֻמְאַת אֳכָלִין כָּל זְמַן שֶׁהִיא מְפַרְכֶּסֶת וְאֵין צְרִיכָה מַחֲשָׁבָה שֶׁחֲרֵי יִשְׂרָאֵל שְׁחָטָהּ לַאֲכִילַת הָעַכּוּ״ם וְאֵין לְךָ מַחֲשָׁבָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ וְאֵינָהּ צְרִיכָה הֶכְשֵׁר לְפִי שֶׁסּוֹפָהּ לְטַמֵּא טֻמְאָה חֲמוּרָה. שָׁחַט בָּהּ אֶחָד אוֹ שְׁנֻחֲרָה אֵינָהּ מְטַמְּאָה טֻמְאַת אֳכָלִין. וְכֵן עַכּוּ״ם שֶׁשָּׁחַט בְּהֵמָה טְהוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל וְשָׁחַט בָּהּ שְׁנַיִם אוֹ רֹב שְׁנַיִם מִתְטַמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִין כָּל זְמַן שֶׁהִיא מְפַרְכֶּסֶת וְאֵינָהּ צְרִיכָה הֶכְשֵׁר. שָׁחַט בָּהּ אֶחָד אוֹ נְחָרָה אֵינָהּ מִטַּמְּאָה טֻמְאַת אֳכָלִין וַחֲרֵי הִיא כִּשְׁאָר הַנְּבֵלוֹת׃

ה הַחוֹתֵךְ בָּשָׂר מֵאֵיבָר מִן הַחַי שֶׁל בְּהֵמָה וְאַחַר כָּךְ חִשֵּׁב עָלָיו צָרִיךְ הֶכְשֵׁר. חִשֵּׁב עָלָיו וְאַחַר כָּךְ חָתַכוֹ אֵינוֹ צָרִיךְ הֶכְשֵׁר מִפְּנֵי שֶׁמִּטַּמֵּא טֻמְאָה חֲמוּרָה כִּנְבֵלָה וְכָל הַמְטַמֵּא טֻמְאָה חֲמוּרָה אֵינוֹ צָרִיךְ הֶכְשֵׁר׃

ו פָּחוֹת מִכְּזַיִת מִנִּבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה שֶׁחִשֵּׁב עָלָיו וְהִשְׁלִים עָלָיו כְּבֵיצָה מֵאֳכָלִים אֲחֵרִים אֵין הַכֹּל צָרִיךְ הֶכְשֵׁר הוֹאִיל וּפָחוֹת מִכְּזַיִת שֶׁבְּכָל הַבֵּיצָה אִם הִשְׁלִימוֹ לִכְזַיִת מְטַמֵּא טֻמְאָה חֲמוּרָה. וְכֵן כְּזַיִת מִנִּבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה שֶׁחִשֵּׁב עָלָיו וְהִנִּיחָהּ בַּבָּצֵק עַד שֶׁהִשְׁלִים לִכְבֵיצָה הוֹאִיל וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע מִפְּנֵי הַבָּצֵק חֲרֵי זֶה צָרִיךְ מַחֲשָׁבָה וְאֵין הַבָּצֵק הַזֶּה צָרִיךְ הֶכְשֵׁר הוֹאִיל וְכָל הַשְּׁעוּר הַזֶּה מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא מִפְּנֵי כְּזַיִת נְבֵלָה שֶׁבְּתוֹכוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע חֲרֵי סוֹפוֹ לְטַמֵּא טֻמְאָה חֲמוּרָה לְפִיכָךְ אֵין צָרִיךְ הֶכְשֵׁר׃

ז פָּחוֹת מִכְּזַיִת מִבְּשַׂר הַמֵּת שֶׁהִשְׁלִים עָלָיו כְּבֵיצָה מִשְּׁאָר אֳכָלִין הַכֹּל צָרִיךְ מַחֲשָׁבָה שֶׁחֲרֵי בָטֵל הַכֹּל אֵצֶל כָּל אָדָם. וְאֵין הַכֹּל צָרִיךְ הֶכְשֵׁר מִפְּנֵי בְּשַׂר הַמֵּת שֶׁבְּכֻלָּן׃

ח כְּזַיִת מִן הַמֵּת שֶׁחִפָּהוּ בְּבָצֵק הַכֹּל מִתְטַמֵּא טֻמְאָה חֲמוּרָה׃

ט הַחוֹתֵךְ בָּשָׂר מֵאָדָם חַי לְהַאֲכִילוֹ לְכֶלֶב. אִם חִשֵּׁב עָלָיו לְמַאֲכַל אָדָם חֲרֵי זֶה צָרִיךְ מַחֲשָׁבָה וְאֵינוֹ צָרִיךְ הֶכְשֵׁר׃

י גּוֹזֵל שֶׁנָּפַל לַגַּת וּמֵת אַף עַל פִּי שֶׁהַגַּת בַּמִּדְרֵגָה חֲרֵי נִמְאָס בַּגַּת וּלְפִיכָךְ צָרִיךְ מַחֲשָׁבָה. חִשֵּׁב עָלָיו כְּשֶׁהֶעֱלָהוּ לְהַאֲכִילוֹ לְנָכְרִי חֲרֵי זֶה מִטַּמֵּא שֶׁחֲרֵי חִשֵּׁב עָלָיו לְמַאֲכַל אָדָם. חִשֵּׁב עָלָיו לְהַאֲכִילוֹ לְכֶלֶב אֵינוֹ מִתְטַמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִים. הָיָה זֶה שֶׁחִשֵּׁב עָלָיו לְהַאֲכִילוֹ לְאָדָם חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן חֲרֵי זֶה טָהוֹר. הֶעֱלוּהוּ כְּדֵי לְהַאֲכִילוֹ לְאָדָם חֲרֵי זֶה טָמֵא שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַעֲשֶׂה וְאֵין לָהֶן מַחֲשָׁבָה׃

פרק ד

א כַּמָּה שִׁעוּר אֳכָלִין לְטַמְּאָה. לְטֻמְאַת עַצְמָן כָּל שֶׁהֵן אֲפִלּוּ שֵׁמֶשׁ אוֹ חַרְדָּל מִתְטַמֵּא שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא לד) ״מִכָּל הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל״, כָּל שֶׁהוּא. וְאֵין אֹכֶל טָמֵא מְטַמֵּא אֹכֶל אַחֵר אוֹ מַשְׁקִין אוֹ יָדַיִם עַד שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ כְּבֵיצָה בְּלֹא קְלִפָּתָהּ. וְכֵן הָאוֹכֵל אֳכָלִין טְמֵאִים אֵינוֹ נִפְסָל עַד שֶׁיֹּאכַל כְּבֵיצָה וּמֶחֱצָה וְזֶהוּ חֲצִי פְּרָס׃

ב הַמַּשְׁקִין מִתְטַמְּאִין כָּל שֶׁהֵן וּמְטַמְּאִין בְּכָל שֶׁהֵן. אֲפִלּוּ טִפַּת מַשְׁקִין טְמֵאִים כְּחַרְדָּל שֶׁנָּגְעָה בָּאֳכָלִין אוֹ בִּכְלִים אוֹ בְּמַשְׁקִין אֲחֵרִים נִטְמְאוּ. וְאַף עַל פִּי כֵן אֵין הַשּׁוֹתֶה מַשְׁקִין טְמֵאִין נִפְסָל עַד שֶׁיִּשְׁתֶּה רְבִיעִית כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

ג כָּל הַמַּשְׁקִין מִצְטָרְפִין לִפְסל אֶת הַגְּוִיָּה לִרְבִיעִית. וְכָל הָאֳכָלִין מִצְטָרְפִין לִכְבֵיצָה לְטַמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִים. וּלְכַחֲצִי פְּרָס לִפְסל אֶת הַגְּוִיָּה. אֲפִלּוּ חִטָּה עִם קֶמַח עִם בָּצֵק עִם תְּאֵנָה וּבָשָׂר וְכֵיוֹצֵא בְּאֵלּוּ הַכֹּל מִצְטָרֵף׃

ד הָעוֹר הַמְחֻבָּר בַּבָּשָׂר וְהַמָּרָק וְהַתַּבְלִין וְהָאָלָל אַף עַל פִּי שֶׁמִּקְצָתוֹ חָשַׁב עָלָיו וּמִקְצָתוֹ לֹא חָשַׁב עָלָיו. מִקְצָתוֹ פְּלָטָתוּ חַיָּה וּמִקְצָתוֹ פְּלָטָתוּ סַכִּין. וְהָעֲצָמוֹת הַמְחֻבָּרוֹת בַּבָּשָׂר. וְהַגִּידִים וְהַמְּקוֹמוֹת הָרַכִּים מִן הַקְּרָנַיִם וּמִן הַטְּלָפַיִם וְהַכְּנָפַיִם וְהַנּוֹצָה. וְהַמְּקוֹמוֹת הָרַכִּים מִן הַצִּפָּרְנַיִם וּמִן הַחַרְטֹם הַמֻּבְלָעִין בַּבָּשָׂר. כָּל אֶחָד מֵאֵלּוּ מִתְטַמֵּאִין וּמְטַמְּאִין וּמִצְטָרְפִין לִכְבֵיצָה אוֹ לְכַחֲצִי פְּרָס׃

ה כְּבֵיצָה אֳכָלִין טְמֵאִים שֶׁהִנִּיחָן בַּחַמָּה וְנִתְמַעֲטוּ אֵינָן מְטַמְּאִים. וְכֵן כְּזַיִת מִן הַמֵּת אוֹ מִן הַנְּבֵלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ שֶׁהִנִּיחָן בַּחַמָּה וְנִתְמַעֲטוּ טְהוֹרִין׃

ו כְּזַיִת חֵלֶב וְדָם וְנוֹתָר וּפִגּוּל שֶׁהִנִּיחָן בַּחַמָּה וְנִתְמַעֲטוּ אֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן כָּרֵת. הִנִּיחָן בַּגְּשָׁמִים וְנִתְפַּחוּ חָזְרוּ לִכְמוֹת שֶׁהָיוּ. בֵּין לְטַמְאָה חֲמוּרָה בֵּין לְטַמְאָה קַלָּה בֵּין לְאִסּוּר׃

ז עֲלֵי בְצָלִים וּבְנֵי בְצָלִים שֶׁהֵן חֲלוּלִין אִם יֵשׁ בָּהֶם רִיר מִשְׁתַּעֲרִין כְּמוֹת שֶׁהֵן. וְאִם הָיוּ חֲלוּלִין וְרֵיקָנִים מְמַעֲטִין אֶת חֲלָלָן׃

ח פַּת סֶפֶגְנִין מִשְׁתַּעֶרֶת כְּמוֹת שֶׁהִיא וְאִם יֵשׁ בָּהּ חָלָל מְמַעֲטִין אֶת חֲלָלָהּ׃

ט בְּשַׂר הָעֶגֶל שֶׁנִּתְפַּח וּבְשַׂר זְקֵנָה שֶׁנִּתְמַעֲטָה מִשְׁתַּעֲרִין כְּמוֹת שֶׁהֵן׃

י הָאֲגוֹז וְהַתְּמָרִים וְהַשָּׁקֵד הַמִּתְקָרְקְשִׁים מִשְׁתַּעֲרִין כְּמוֹת שֶׁהֵן׃

יא כָּל שֶׁטֻּמְאָתוֹ וְשִׁעוּרוֹ שָׁוִין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. הָיוּ טֻמְאָתָן שָׁוִין אֲבָל לֹא שִׁעוּרָן. שִׁעוּרָן אֲבָל לֹא טֻמְאָתָן אֵין מִצְטָרְפִין וַאֲפִלּוּ לְטַמֵּא כַּקֵּל שֶׁבִּשְׁנֵיהֶן. כֵּיצַד טֻמְאָתוֹ וְלֹא שִׁעוּרוֹ. כְּגוֹן בְּשַׂר הַמֵּת וְרֶקֶב שֶׁלּוֹ. שִׁעוּרוֹ וְלֹא טֻמְאָתוֹ כְּגוֹן בְּשַׂר הַמֵּת וּבְשַׂר הַנִּבְלָה. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁאִם לֹא הָיוּ שָׁוִים לֹא בְּשִׁעוּר וְלֹא בְּטֻמְאָה כְּגוֹן בְּשַׂר נִבְלָה וּבְשַׂר הַשֶּׁרֶץ שֶׁאֵין מִצְטָרְפִין׃

יב אֳכָלִין טְמֵאִים שִׁעוּרָם שָׁוֶה שֶׁכָּל אֹכֶל טָמֵא אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא כְּבֵיצָה. וְטֻמְאָתָם שָׁוָה שֶׁכָּל אֹכֶל טָמֵא אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא בְּמַגָּע וְאֵינוֹ מְטַמֵּא לֹא אָדָם וְלֹא כֵּלִים. לְפִיכָךְ מִצְטָרְפִין לְטַמֵּא כַּקֵּל שֶׁבִּשְׁנֵיהֶן. כֵּיצַד. כַּחֲצִי בֵּיצָה אֹכֶל רִאשׁוֹן וְכַחֲצִי בֵּיצָה אֹכֶל שֵׁנִי שֶׁבְּלָלָן זֶה בָּזֶה חֲרֵי זֶה שֵׁנִי וְאִם נָגַע בִּתְרוּמָה פְּסָלָהּ. כַּחֲצִי בֵּיצָה אֹכֶל שֵׁנִי וְכַחֲצִי בֵּיצָה אֹכֶל שְׁלִישִׁי שֶׁבְּלָלָן חֲרֵי זֶה שְׁלִישִׁי. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה אֲפִלּוּ חֲצִי בֵּיצָה אֹכֶל רִאשׁוֹן וַחֲצִי בֵּיצָה אֹכֶל רְבִיעִי שֶׁל קֹדֶשׁ שֶׁבְּלָלָן זֶה בָּזֶה חֲרֵי הַכֹּל רְבִיעִי׃

יג כְּבֵיצָה אֹכֶל רִאשׁוֹן וּכְבֵיצָה אֹכֶל שֵׁנִי שֶׁבְּלָלָן זֶה בָּזֶה הַכֹּל רִאשׁוֹן. חִלְּקָן כָּל אֶחָד מֵהֶן שֵׁנִי. נָפַל זֶה לְעַצְמוֹ וְזֶה לְעַצְמוֹ עַל כִּכָּר שֶׁל תְּרוּמָה פְּסָלוּהוּ. נָפְלוּ שְׁנֵיהֶן כְּאֶחָד עֲשָׂאוּהוּ שֵׁנִי׃

יד כְּבֵיצָה אֹכֶל שֵׁנִי וּכְבֵיצָה אֹכֶל שְׁלִישִׁי שֶׁבְּלָלָן זֶה בָּזֶה חֲרֵי הַכֹּל שֵׁנִי. חִלְּקָן כָּל אֶחָד מֵהֶן שְׁלִישִׁי. נָפַל זֶה לְעַצְמוֹ [וְזֶה לְעַצְמוֹ] עַל כִּכָּר שֶׁל תְּרוּמָה לֹא פְּסָלוּהוּ. נָפְלוּ שְׁנֵיהֶן כְּאֶחָד פְּסָלוּהוּ מִפְּנֵי שֶׁעֲשָׂאוּהוּ שְׁלִישִׁי׃

טו כְּבֵיצָה אֹכֶל רִאשׁוֹן וּכְבֵיצָה אֹכֶל שְׁלִישִׁי שֶׁבְּלָלָן זֶה בָּזֶה רִאשׁוֹן. חִלְּקָן זֶה שֵׁנִי וְזֶה שֵׁנִי. שֶׁהַשְּׁלִישִׁי שֶׁנִּגַּע בָּרִאשׁוֹן נַעֲשָׂה שֵׁנִי׃

טז כְּשִׁתֵּי בֵיצִים אֹכֶל רִאשׁוֹן וְכִשְׁתֵּי בֵיצִים אֹכֶל שֵׁנִי שֶׁבְּלָלָן הַכֹּל רִאשׁוֹן. חִלְּקָן לִשְׁנַיִם כָּל אֶחָד מֵהֶן רִאשׁוֹן. חִלְּקָן לִשְׁלֹשָׁה חֲלָקִים אוֹ לְאַרְבָּעָה כָּל אֶחָד מֵהֶן שֵׁנִי. וְכֵן כִּשְׁתֵּי בֵיצִים אֹכֶל שֵׁנִי וְכִשְׁתֵּי בֵיצִים אֹכֶל שְׁלִישִׁי שֶׁבְּלָלָן הַכֹּל שֵׁנִי. חִלְּקָן לִשְׁנַיִם כָּל אֶחָד מֵהֶן שֵׁנִי. לִשְׁלֹשָׁה וּלְאַרְבָּעָה חֲרֵי כָּל אֶחָד מֵהֶן שְׁלִישִׁי׃

פרק ה

א יְדוֹת הָאֳכָלִים הֵן הָעֲצִים הָרִקִּין הַסְּמוּכִין לָאֹכֶל שֶׁהָאֹכֶל נִתְלֶה בָּהֶן מִן הָאִילָן. כְּמוֹ עֻקְצֵי הַתְּאֵנִים וְהָאֲגַסִּים וּקְצָת הָאֶשְׁכּוֹל. וְכֵן הַגַּרְעִינִים וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן מִדְּבָרִים שֶׁהָאֹכֶל צָרִיךְ לָהֶן. וְשׁוֹמְרֵי הָאֳכָלִין הֵן הַקְּלִפָּה שֶׁעַל הָאֹכֶל שֶׁהִיא שׁוֹמַרְתּוֹ. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה׃

ב כָּל שֶׁהוּא יָד וְאֵינוֹ שׁוֹמֵר מִתְטַמֵּא וּמְטַמֵּא וְלֹא מִצְטָרֵף. וְכָל שֶׁהוּא שׁוֹמֵר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ יָד מִתְטַמֵּא וּמְטַמֵּא וּמִצְטָרֵף. וְכָל שֶׁאֵינוֹ לֹא שׁוֹמֵר וְלֹא יָד אֵינוֹ מִתְטַמֵּא וְלֹא מְטַמֵּא וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁאֵינוֹ מִצְטָרֵף. כֵּיצַד מִתְטַמֵּא וּמְטַמֵּא וְאֵינוֹ מִצְטָרֵף. שֶׁאִם נָגְעָה טֻמְאָה בַּיָּד נִטְמָא הָאֹכֶל הַתָּלוּי בּוֹ. וְאִם נָגְעָה טֻמְאָה בָּאֹכֶל נִטְמָא הַיָּד. וְאֵין הַיָּד מִצְטָרֶפֶת עִם הָאֹכֶל לְהַשְׁלִימוֹ לִכְבֵיצָה אוֹ לְכַחֲצִי פְּרָס. אֲבָל אִם הָיָה שׁוֹמֵר חֲרֵי זֶה מִצְטָרֵף לִכְבֵיצָה וְלִכְחֲצִי פְּרָס׃

ג כְּשֵׁם שֶׁיָּד לְטֻמְאָה כָּךְ יֵשׁ יָד לְהֶכְשֵׁר. שֶׁאִם הֶכְשֵׁר הַיָּד הֶכְשֵׁר כָּל הָאֹכֶל הַתָּלוּי בּוֹ. וְיֵשׁ יָד לְפָחוֹת מִכְּזַיִת. וְיֵשׁ שׁוֹמֵר לְפָחוֹת מִכְּפוֹל. וְשׁוֹמֵר שֶׁחִלְּקוֹ אֵינוֹ מִצְטָרֵף עִם הָאֹכֶל׃

ד וּמִנַּיִן לְשׁוֹמְרֵי אֳכָלִין שֶׁהֵן מִתְטַמְּאִין עִם הָאֹכֶל כְּשֶׁהֵן מְחֻבָּרִין בָּהֶן שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא לז) ״עַל כָּל זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ״ כְּדֶרֶךְ שֶׁבְּנֵי אָדָם מוֹצִיאִין לִזְרִיעָה. חִטִּים בְּשַׁעֲרֵיהֶן וּשְׁעוֹרִים בִּקְלִפֵּיהֶן וַעֲדָשִׁים בִּקְלִפֵּיהֶן. וְהוּא הַדִּין לִשְׁאָר הַשּׁוֹמְרִין׃

ה וּמִנַּיִן לִידוֹת הָאֳכָלִין שֶׁהֵן מִתְטַמְּאוֹת וּמְטַמְּאוֹת כְּשֶׁהֵן מְחֻבָּרִין עִם הָאֳכָלִין שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא לח) ״טָמֵא הוּא לָכֶם״ לְכָל שֶׁבְּצָרְכֵיכֶם׃

ו הַבּוֹצֵר לַגַּת אֵין לוֹ יָדוֹת שֶׁחֲרֵי אֵין לוֹ צָרִיךְ בְּיָד מִפְּנֵי שֶׁמּוֹצִיא אֶת הַמַּשְׁקֶה׃

ז הַקּוֹצֵר לְסִכּוּךְ אֵין לוֹ יָדוֹת שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ צָרִיךְ לַיָּד׃

ח כָּל יְדוֹת הָאֲכָלִין שֶׁבִּסְּפָן בְּגֹרֶן טְהוֹרִין׃

ט פְּסִיגָה שֶׁל אֶשְׁכּוֹל שֶׁרִקְּנָהּ טְהוֹרָה. וְאִם נִשְׁתַּיֵּר בָּהּ גַּרְגֵּר אֶחָד הֲרֵי זֶה יָד לְאוֹתוֹ גַּרְגֵּר וּמְקַבֶּלֶת טֻמְאָה. וְכֵן שַׁרְבִיט תְּמָרָה שֶׁרִקְּנוֹ טָהוֹר. שִׁיֵּר בּוֹ תְּמָרָה אַחַת טָמֵא. וְכֵן שַׁרְבִיט קִטְנִיּוֹת שֶׁרִקְּנוֹ טָהוֹר. שִׁיֵּר בּוֹ גַּרְגֵּר אֶחָד מְקַבֵּל טֻמְאָה׃

י לְעוֹלָם אֵין שׁוֹמֵר עַל גַּבֵּי שׁוֹמֵר אֶלָּא שׁוֹמֵר אֶחָד בִּלְבַד הַסָּמוּךְ לָאֹכֶל הוּא הַנֶּחְשָׁב עִמּוֹ׃

יא שָׁלֹשׁ קְלִפּוֹת בַּבָּצָל. פְּנִימִית בֵּין שְׁלֵמָה בֵּין קְדוּרָה מְצָטֶרֶפֶת. אֶמְצָעִית שְׁלֵמָה מְצָטֶרֶפֶת קְדוּרָה אֵינָהּ מְצָטֶרֶפֶת. הַחִיצוֹנָה בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְהוֹרָה׃

יב כָּל הַקְּלִפִּין מִתְטַמְּאוֹת וּמְטַמְּאוֹת וּמְצָטָרְפוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵן שׁוֹמֵר. קְלִפֵּי פּוֹלִין וְתוּרְמוּסִין זְרָקָן אֵינָן מִתְטַמְּאוֹת כְּנָסָן לָאֲכָלִין מִתְטַמְּאִין. וְאִם נִשְׁאַר בָּהֶן אֹכֶל בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ מִתְטַמְּאִין. קְלִפַּת מְלָפְפוֹן אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶן מִתּוֹךְ הַמְּלָפְפוֹן מִתְטַמְּאוֹת טֻמְאַת אֲכָלִין. הַשְּׁעוּרִים בִּזְמַן שֶׁהֵן יְבֵשִׁין קְלִפָּתָן מְצָטֶרֶפֶת עִמָּהֶן וּבִזְמַן שֶׁהֵן לַחִין אֵין מְצָטְרְפִין. אֲבָל הַחִטָּה בֵּין לֶחָה בֵּין יְבֵשָׁה קְלִפָּתָהּ מְצָטֶרֶפֶת׃

יג כָּל הַגַּרְעִינִין מִתְטַמְּאוֹת וּמְטַמְּאוֹת וְלֹא מִצְטָרְפוֹת חוּץ מִגַּרְעִינוֹת הָרִמּוֹן. אֲבָל שֶׁל תְּמָרָה יְבֵשָׁה אֵינָהּ מְצָטֶרֶפֶת׃

יד הַחִטָּה שֶׁעַל הַגַּרְעִינָה שֶׁל רִמּוֹן אֵינָהּ מְצָטֶרֶפֶת וְשֶׁעַל גַּרְעִינַת הַיְבֵשָׁה מְצָטֶרֶפֶת מִפְּנֵי שֶׁהוּא דָּבוּק בָּאֹכֶל נֶחְשָׁב כְּאֹכֶל׃

טו גַּרְעִינָהּ שֶׁל רִמּוֹן שֶׁיָּצְאוּ מִקְצָתָהּ כָּל שֶׁכְּנֶגֶד הָאֹכֶל מְצָטֶרֶף וְהַיּוֹצֵא אֵינוֹ מְצָטֶרֶף. וְכֵן עֶצֶם שֶׁיֵּשׁ עָלָיו בָּשָׂר כָּל שֶׁכְּנֶגֶד הַבָּשָׂר מְצָטֶרֶף. הָיָה עָלָיו הַבָּשָׂר מִצַּד אֶחָד אֵינוֹ מְצָטֶרֶף מִפְּנֵי אֶלָּא הָעֶצֶם שֶׁתַּחַת הַבָּשָׂר עַד חֲלַל הָעֶצֶם. וְאִם לֹא הָיָה לָעֶצֶם חָלָל רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הוּא כָּעֲבִי הָאֲזוֹב וּשְׁאָר הָעֶצֶם אֵין מְצָטֶרֶף שֶׁהָעֲצָמוֹת לַבָּשָׂר כְּשׁוֹמֵר הֵן חֲשׁוּבִין׃

טז קוּלִית שֶׁהָיָה עָלֶיהָ בָּשָׂר אֲפִלּוּ כְּפוֹל גּוֹרֵר אֶת כֻּלָּהּ לְטֻמְאָה׃

יז גַּרְעִינֵי זֵיתִים וּתְמָרָה אַף עַל פִּי שֶׁשִּׁלְקָן לָאֲכָלִין אֵין מִתְטַמְּאִין׃

יח גַּרְעִינֵי חָרוּבִין אַף עַל פִּי שֶׁכְּנָסָן לָאֲכָלִין אֵין מִתְטַמְּאִין. שִׁלְקָן לָאֲכָלִין מִתְטַמְּאִין׃

יט וְאִלּוּ מִתְטַמְּאִין וּמְטַמְּאִין וּמְצָטָרְפִין. שָׁרְשֵׁי הַשּׁוּם וְהַבְּצָלִים וְהַקַּפְלוֹטוֹת בִּזְמַן שֶׁהֵן לַחִין. וְהַפִּטְמָה שֶׁלָּהֶן בֵּין לֶחָה בֵּין יְבֵשָׁה. וְהָעֲמוּד שֶׁהוּא מְכֻוָּן כְּנֶגֶד הָאֹכֶל. וְשָׁרְשֵׁי הַחֲזָרִין וְהַנְּפוּס. וְשֹׁרֶשׁ צְנוֹן גָּדוֹל מְצָטֶרֶף. וְהַסִּיב שֶׁלּוֹ אֵינוֹ מְצָטֶרֶף. וְשָׁרְשֵׁי הַמִּנְתָּא וְהַפֵּיגָם. וְשָׁרְשֵׁי יַרְקוֹת שָׂדֶה וְיַרְקוֹת גִּנָּה שֶׁעֲקָרָן לִשְׁתָלִים. וְהַשַּׁזְ[זְ]רָה שֶׁל שִׁבֹּלֶת וְהַלְּבוּשׁ שֶׁלָּהּ. וְעֲקָצֵי תְּאֵנִים וּגְרוֹגָרוֹת. וְהַכְּלָסִים וְהֶחָרוּבִין׃

כ וְאֵלּוּ מִתְטַמְּאִים וּמְטַמְּאִין וְלֹא מִצְטָרְפִין. שָׁרְשֵׁי הַשּׁוּם וְהַבְּצָלִים וְהַקַּפְלוֹטוֹת בִּזְמַן שֶׁהֵן יְבֵשִׁין. וְהָעֲמוּד שֶׁאֵינוֹ מְכֻוָּן כְּנֶגֶד הָאֹכֶל. וּמַלָּעִין שֶׁל שִׁבֳּלִים וְהֵן הַשְּׁעָרוֹת הַשְּׁחוֹרוֹת שֶׁבְּרֹאשׁ הַשִּׁבֹּלֶת שֶׁדּוֹמִין כְּמוֹ מַסָּר. וְעֲקָצֵי הָאֲנַסִּים וְהַקְּרוּסְטָמְלִין וְהַפְּרִישִׁין וְהָעוּזְרָדִין. וְעֹקֶץ דְּלַעַת טָפַח הַסָּמוּךְ לָאֹכֶל. וְעֹקֶץ קִנְדָּס טָפַח. וְכֵן יַד הַפָּרְכִיל טָפַח מִכָּאן וְטָפַח מִכָּאן. וְהַפָּרְכִיל הוּא הַשָּׁרִיג שֶׁהָאֶשְׁכְּלוֹת תְּלוּיִין בּוֹ. וְיַד הָאֶשְׁכּוֹל כָּל שֶׁהוּא. וּזְנַב הָאֶשְׁכּוֹל שֶׁרִקְּנוֹ. וְיַד הַמִּכְבָּד שֶׁל תְּמָרָה אַרְבָּעָה טְפָחִים. וְהַמִּכְבָּד הוּא הָעֵץ הָאָדֹם שֶׁהַשַּׁרְבִיטִין תְּלוּיִין בּוֹ וְהַתְּמָרִין דְּבוּקוֹת בַּשַּׁרְבִיטִין. וּקְנֵה הַשִּׁבֹּלֶת שְׁלֹשָׁה טְפָחִים. וְיַד כָּל הַנִּקְצָרִין שְׁלֹשָׁה טְפָחִים. וְשֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִקָּצֵר יְדֵיהֶם וְשָׁרְשֵׁיהֶן כָּל שֶׁהֵן. כָּל אֵלּוּ מִתְטַמְּאִין וּמְטַמְּאִין וְלֹא מִצְטָרְפִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן יְדוֹת אֲכָלִין׃

כא וְאֵלּוּ לֹא מִתְטַמְּאִין וְלֹא מְטַמְּאִין וְלֹא מִצְטָרְפִין. שְׁאָר כָּל הָעֲקָצִים. וְשָׁרְשֵׁי קִלְחֵי הַכְּרוּב. וְחַלְפֵי תְּרָדִים וְחַלְפֵי הַלֶּפֶת וְהֵן הָעִקָּרִין שֶׁנִּשְׁאֲרוּ בַּקַּרְקַע כְּשֶׁלָּקְטוּ הַכְּרוּב וְהַלֶּפֶת וְחָזְרוּ וְהֶחְלִיפוּ. וְכָל הַשָּׁרָשִׁין שֶׁדַּרְכָּן לְהִגָּזֵז שֶׁנֶּעֱקְרוּ עִם הָאֹכֶל. הַפִּטְמָה שֶׁל רִמּוֹן מִצְטָרֶפֶת וַהֲנֵי שֶׁלּוֹ אֵינוֹ מִצְטָרֵף׃

כב הָרִמּוֹן וְהָאֲבַטִּיחַ שֶׁנִּמּוֹק מִקְצָתוֹ אֵין הַנִּשְׁאָר חִבּוּר לְאוֹתוֹ שֶׁנִּמּוֹק. וְאֵין הַנִּשְׁאָר מִן הַקְּלִפָּה מִצְטָרֵף שֶׁהֲרֵי אֵין שְׁמִירָתוֹ מוֹעֶלֶת כְּלוּם. וְכֵן אִם הָיָה שָׁלֵם מִכָּאן וּמִכָּאן וְנִמּוֹק בָּאֶמְצַע אֵין הַצְּדָדִין חִבּוּר זֶה לָזֶה וְאֵין קְלִפָּתוֹ מִצְטָרֶפֶת. עֲלֵי יְרָקוֹת יֵרָקִין מִצְטָרְפִין וּלְבָנִים אֵינָם מִצְטָרְפִין שֶׁהֲרֵי אֵינָן כְּלוּם׃

פרק ו

א הָאֱגוֹזִין וְהַשְּׁקֵדִים שֶׁנִּסְדְּקָה קְלִפָּתָן עַד֯ין הוּא חִבּוּר לָאֹכֶל עַד שֶׁיְּרַצֵּץ אֶת הַקְּלִפָּה׃

ב בֵּיצָה מְגֻלְגֶּלֶת מִשֶּׁיִּקַּב בָּהּ מָקוֹם לְגָמְעָהּ מִמֶּנּוּ אֵין שְׁאָר קְלִפָּתָהּ חִבּוּר. וּשְׁלוּקָה קְלִפָּתָהּ חִבּוּר עַד שֶׁיְּרַצֵּץ אֶת הַקְּלִפָּה. וְאִם נִתְבַּלָּה בְּקְלִפָּתָהּ אַף עַל פִּי שֶׁרְצָצָהּ כֻּלָּהּ חִבּוּר׃

ג עֻצָּם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מוֹחַ חִבּוּר עַד שֶׁיְּרַצֵּץ. צֶמֶר שֶׁבְּרֹאשֵׁי הַכְּבָשִׂים וְשֹׁעָר שֶׁבִּזְקַן הַתְּיָשִׁים אַף עַל פִּי שֶׁחֲרָכָן בָּאוּר הֲרֵי הֵן חִבּוּר עַד שֶׁיַּתְחִיל לְתִלֵּשׁ׃

ד כַּנְפֵי חֲגָבִים וְקַשְׂקַשֵּׂי דָּגִים אַף עַל פִּי שֶׁהֶעֱבִיר סַכִּין עֲלֵיהֶן חִבּוּר עַד שֶׁיַּתְחִיל לְקַלֵּף. הָרִמּוֹן שֶׁפָּרְדוּ חִבּוּר עַד שֶׁיַּקִּישׁ עָלָיו בְּקָנֶה׃

ה הַשַּׁרְבִיטִים שֶׁל תְּמָרִים אֵינָן חִבּוּר זֶה לָזֶה׃

ו מְלָפְפוֹן שֶׁחָתְכוּ וּנְתָנוּ עַל הַשֻּׁלְחָן חִבּוּר עַד שֶׁיַּתְחִיל לְפָרֵק. הִתְחִיל לְפָרֵק חֲתִיכָה וְכָל הָעוֹלֶה עִמָּהּ חִבּוּר וְהַשְּׁאָר אֵינָהּ חִבּוּר. פִּיקָה הַתַּחְתּוֹנָה חִבּוּר לְעַצְמָהּ וְאֵינָהּ חִבּוּר לַחֲתִיכוֹת. הָיוּ שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה מְלָפְפוֹנוֹת וְחָתַךְ כָּל אֶחָד מֵהֶן וְהִנִּיחָן עַל הַשֻּׁלְחָן וְהִתְחִיל בְּאֶחָד מֵהֶן זֶה שֶׁהִתְחִיל בּוֹ חִבּוּר וְהַשְּׁאָר אֵינוֹ חִבּוּר. אֲפִלּוּ אָמַר חֻצְיוֹ אֲנִי אוֹכֵל שַׁחֲרִית וְחֻצְיוֹ עַרְבִית זֶה הַחֲצִי שֶׁהִתְחִיל בּוֹ חִבּוּר וְהַשְּׁאָר אֵינוֹ חִבּוּר׃

ז הַמְחַתֵּךְ יְרָקוֹת וְכִיוְּצֵא בָּהֶן לְבַשֵּׁל אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא מֵרַק וְהִבְדִּיל אֵינוֹ חִבּוּר. אֶלָּא אִם נִטְמָא זֶה לֹא נִטְמָא זֶה אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מְעֹרֶה בּוֹ. חָתַךְ לִכְבֹּשׁ אוֹ לִשְׁלֹק אוֹ לְהָנִיחַ עַל הַשֻּׁלְחָן הֲרֵי זֶה חִבּוּר וַאֲפִלּוּ הִתְחִיל לְפָרֵק מַה שֶּׁחָתַךְ׃

ח כָּל אֹכֶל שֶׁעֲדַיִן לֹא פֵּרְקוּ חִבּוּר וְאִם נִטְמָא מִקְצָתוֹ נִטְמָא כֻּלּוֹ׃

ט אֹכֶל שֶׁנִּפְרַס וּמְעֹרֶה בְּמִקְצָת וְנָגַע טָמֵא בְּאֶחָד מֵהֶן אִם אָחַז בְּזֶה שֶׁנָּגַע בּוֹ וְהַשֵּׁנִי עוֹלֶה עִמּוֹ הֲרֵי זֶה חִבּוּר. וְאִם כְּשֶׁאוֹחֵז בָּזֶה הַטָּמֵא וּמַגְבִּיהוֹ יִשָּׁמֵט הָאַחֵר וְיִפֹּל אֵינוֹ חִבּוּר אֶלָּא הֲרֵי זֶה הָאַחֵר כְּנוֹגֵעַ בָּרֹאשׁוֹן שֶׁנִּטְמָא׃

י כָּל הָאֳכָלִין שֶׁהָיוּ עָלִין אוֹ קֻלָּחִין מְחֻבָּרִין בָּהֶן אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לְהֶאָחֵז בֶּעָלֶה אוֹחֲזִין אוֹתוֹ בֶּעָלֶה. בַּקֻּלַּח אוֹחֲזִין אוֹתוֹ בַּקֻּלַּח. אִם נִתְלָה עִמּוֹ הֲרֵי זֶה חִבּוּר בְּטִבּוּל יוֹם וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בִּשְׁאָר טֻמְאוֹת. וְכֵן אִם הָיָה לוֹ יָד אוֹחֲזִין אוֹתוֹ בַּיָּד שֶׁלּוֹ. הָיְתָה לוֹ יָד וְעָלָה אוֹחֲזִין אוֹתוֹ בְּאֵי זֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה. לֹא הָיְתָה לוֹ יָד וְלֹא עָלָה, בָּזֶה אָמְרוּ אִם אוֹחֵז בַּטָּמֵא וְהַשֵּׁנִי עוֹלֶה עִמּוֹ חִבּוּר וְאִם לָאו אֵינוֹ חִבּוּר׃

יא הָאֱגוֹזִין שֶׁקְּצָצָן בְּעֵקְצֵיהֶן כְּשֶׁהֵן רַכִּין וַאֲמָנָן כֵּלָּן כְּמוֹ חֶבֶל וְכֵן הַבְּצָלִים שֶׁחִבְּרָן בַּדֶּרֶךְ הַזֹּאת הֲרֵי אֵלּוּ חִבּוּר. הִתְחִיל לְפָרֵק בָּאֱגוֹזִים וּלְפַקֵּל בַּבְּצָלִים אֵין הַשְּׁאָר חִבּוּר. אֲפִלּוּ הָיוּ לְפָנָיו מֵאָה כּוֹר אֵין כֻּלָּן חִבּוּר שֶׁהֲרֵי הוֹכִיחַ שֶׁדַּעְתּוֹ לְפָרֵק הַכֹּל׃

יב קְלִיעָה שֶׁל שׁוּם שֶׁנִּפְלוּ מַשְׁקִין עַל אֶחָד מֵהֶן הוּא טָמֵא וְחִבּוּרוֹ טָהוֹר שֶׁאֵין חִבּוּרֵי אָדָם חִבּוּר לְכָל דָּבָר. וְכֵן אֶתְרוֹג שֶׁנִּפְרַשׁ וּתְחָבוֹ בְּכוּשׁ אוֹ בְּקֵיסָם אֵינוֹ חִבּוּר׃

יג עִסָּה שֶׁלָּשָׁהּ בְּמֵי פֵּרוֹת אֵינָהּ חִבּוּר. שֶׁאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁמְּחַבֵּר אֶת הָאֳכָלִין אֶלָּא שִׁבְעָה מַשְׁקִין בִּלְבַד׃

יד הַמְּמַעֵךְ אֳכָלִין זֶה בָּזֶה וְקִבְּצָן כְּגוֹן הַדְּבֵלָה וְהַתְּמָרִים וְהַצִּמּוּקִין שֶׁקִּבְּצָן וַעֲשָׂאָן גּוּף אֶחָד אֵינָן חִבּוּר. לְפִיכָךְ עִגּוּל שֶׁל דְּבֵלָה שֶׁנִּפְלוּ מַשְׁקִין טְמֵאִין עַל מִקְצָתוֹ הֲרֵי זֶה נוֹטֵל מִמָּנּוּ מָקוֹם הַמַּשְׁקִין בִּלְבַד וְהַשְּׁאָר טָהוֹר׃

טו הַתְּמָרִים וְהַגְּרוֹגָרוֹת שֶׁשְּׁלָקָן וְנַעֲשׂוּ אוֹם הֲרֵי זֶה חִבּוּר׃

טז הַזֵּיתִים שֶׁעָטָנָן וְנַעֲשׂוּ גּוּשׁ אֶחָד הֲרֵי זֶה חִבּוּר. מִפְּנֵי שֶׁמִּתְחִלָּה לֹא נְתָנָן לַמַּעֲטָן אֶלָּא עַל מְנָת שֶׁיֵּינְקוּ זֶה מִזֶּה. לְפִיכָךְ שֶׁרֶץ שֶׁנִּמְצָא עַל אוֹם שֶׁל זֵיתִים וְהֵן הַזֵּיתִים שֶׁנַּעֲשׂוּ כֻּלָּן גּוּף אֶחָד אֲפִלּוּ נָגַע בְּכִשְׁעוֹרָה הַכֹּל טָמֵא שֶׁהַכֹּל גּוּף אֶחָד. הָיְתָה לוֹ אוֹם שֶׁל זֵיתִים וְעָתִיד לְהָפְכָהּ כֵּיוָן שֶׁתָּקַע בָּהּ אֶת הַיָּתֵד אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ גּוּשִׁים הַרְבֵּה אֵינָן חִבּוּר. וְאִם מִשֶּׁהָפְכָהּ נַעֲשׂוּ אוֹם אֵינָן חִבּוּר׃

יז אֹכֶל פָּרוּד שֶׁהוּא כֻּלּוֹ מְכֻנָּס וְדָבֵק זֶה בָּזֶה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ חִבּוּר לְהִתְטַמֵּא וְאֵינוֹ כְּגוּף אֶחָד כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ הֲרֵי הוּא מִצְטָרֵף לִכְבִיצָה לְטַמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִים אֲחֵרִים. וְאִם לֹא כְּנָסוֹ אֶלָּא הֲרֵי הוּא מְפֹרָד כְּמַעֲשֶׂה קְדֵרָה וְהַקְּטָנִית אֵינוֹ מִצְטָרֵף עַד שֶׁיְּקַבְּצֵם וְיַעֲשֵׂם גּוּשׁ אֶחָד. הָיוּ גּוּשִׁים הַרְבֵּה זֶה בְּצַד זֶה וְנָגַע אַב הַטֻּמְאָה בְּאֶחָד מֵהֶן הֲרֵי הוּא רִאשׁוֹן וְהַגּוּשׁ שֶׁבְּצִדּוֹ שֵׁנִי וְשֶׁבְּצַד הַשֵּׁנִי שְׁלִישִׁי וְשֶׁבְּצַד הַשְּׁלִישִׁי רְבִיעִי׃

יח כִּכָּר שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁהָיְתָה רִאשׁוֹן לְטֻמְאָה וְהִשִּׁיךְ לָהּ אֲחֵרוֹת כֻּלָּם רִאשׁוֹן. פֵּרְשָׁה הִיא רִאשׁוֹן וְכֻלָּן שְׁנִיּוֹת. הָיְתָה שְׁנִיָּה וְהִשִּׁיךְ לָהּ אֲחֵרוֹת כֻּלָּן שְׁנִיּוֹת. פֵּרְשָׁה הִיא שְׁנִיָּה וְכֻלָּן שְׁלִישִׁיּוֹת. הָיְתָה שְׁלִישִׁית וְהִשִּׁיךְ לָהּ אֲחֵרוֹת הִיא שְׁלִישִׁית וְכֻלָּן טְהוֹרוֹת בֵּין שֶׁפֵּרְשׁוּ בֵּין שֶׁלֹּא פֵּרְשׁוּ׃

יט כִּכָּרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה נוֹשְׁכוֹת זוֹ בְּזוֹ נִטְמֵאת אַחַת מֵהֶן בְּשֶׁרֶץ כֻּלָּן רִאשׁוֹן וְאַף עַל פִּי שֶׁפֵּרְשׁוּ אַחַר מִכָּאן. [נִטְמֵאת אַחַת מִמְּקוֹם אַחֵר מִכָּאן]. נִטְמֵאת אַחַת מֵהֶן בְּיָדַיִם כֻּלָּן שְׁלִישִׁיּוֹת וְאַף עַל פִּי שֶׁפֵּרְשׁוּ מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ גּוּף אֶחָד בִּשְׁעַת טֻמְאָתָן׃

פרק ז

א הַנִּצּוֹק אֵינוֹ חִבּוּר לֹא לְטֻמְאָה וְלֹא לְטָהֳרָה. כֵּיצַד. הָיָה מְעֻרֶה מַשְׁקִין טְהוֹרִין לְתוֹךְ כְּלִי טָמֵא וַאֲפִלּוּ עַל גַּבֵּי הַשֶּׁרֶץ חֲרֵי הָעַמּוּד הַנִּצּוֹק טָהוֹר. וְאִם קָלַט מִן הַמַּשְׁקִין הַנִּגָּרִין מִן הָאֲוִיר חֲרֵי זֶה שֶׁקָּלַט טָהוֹר. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁהַמַּשְׁקִין שֶׁמְּעֻרֶה מֵהֶן טְהוֹרִין׃

ב בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁעֵרָה מְצוֹנֶנֶת לְצוֹנֶנֶת אוֹ מְחֻמֶּמֶת לְחַמֶּמֶת אוֹ מְחֻמֶּמֶת לְצוֹנֶנֶת. אֲבָל הַמְעֻרֶה מַשְׁקִין טְהוֹרִין צוֹנֶנֶת לְתוֹךְ מַשְׁקִין טְמֵאִין חַמִּין חֲרֵי הַנִּצּוֹק חִבּוּר וְנִטְמְאוּ הַמַּשְׁקִין הַצּוֹנֶנֶת כֻּלָּן שֶׁהוּא מְעֻרֶה מֵהֶן וְנִטְמָא הַכְּלִי שֶׁמְּעֻרֶה מִמֶּנּוּ מֻחְמֶּמֶת הַמַּשְׁקִין שֶׁבְּתוֹכוֹ שֶׁהֲרֵי נִטְמְאוּ. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ הַמְעֻרֶה מַשְׁקִין צוֹנֶנֶת לְחַמִּין חִבּוּר מִפְּנֵי שֶׁעֶשֶׁן הַחַמִּין עוֹלֶה כְּתִמְרוֹת עָשָׁן וּמִתְעָרֵב בַּנִּצּוֹק וּבַמַּיִם שֶׁבַּכְּלִי הָעֶלְיוֹן וּמְטַמֵּא הַכְּלִי שֶׁהֶעָשָׁן הָעוֹלֶה מִן הַחַמִּין מַשְׁקִין הוּא חָשׁוּב׃

ג לְפִיכָךְ הָאִשָּׁה שֶׁהָיוּ יָדֶיהָ טְהוֹרוֹת וְהֶגִּיסָהּ בְּקֻדָּרָה טְמֵאָה וְהִזִּיעוּ יָדֶיהָ מֵהֶבֶל הַקֻּדָּרָה נִטְמְאוּ יָדֶיהָ כְּאִלּוּ נָגְעָה בַּמַּשְׁקֶה שֶׁבַּקֻּדָּרָה. וְכֵן אִם הָיוּ יָדֶיהָ טְמֵאוֹת וְהֶגִּיסָהּ בְּקֻדָּרָה וְהִזִּיעוּ יָדֶיהָ נִטְמָא כָּל מַה שֶּׁבַּקֻּדָּרָה כְּאִלּוּ נָגְעָה בַּמַּשְׁקִין שֶׁבַּקֻּדָּרָה׃

ד נָחִיל דְּבַשׁ הַזִּיפִים וּדְבַשׁ הַצַּפַּחַת הַנִּצּוֹק שֶׁלָּהֶן חִבּוּר וַאֲפִלּוּ הָיָה מְעֻרֶה מְצוֹנֶנֶת לְצוֹנֶנֶת מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לָהֶן רִיר וַחֲרֵי הֵן נִמְשָׁכִין כְּדֶבֶק. לְפִיכָךְ כָּל הָאֲכָלִין אֵין הַנִּצּוֹק שֶׁלָּהֶן חִבּוּר וַאֲפִלּוּ הָיוּ עֲבִים הַרְבֵּה כְּגוֹן הַגְּרִיסִין וְהַחֵלֶב הַמַּתֶּךְ וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן. לְפִי שֶׁאֵין לָהֶן רִיר. וְכֵן שְׁאָר כָּל הַמַּשְׁקִין אֵין הַנִּצּוֹק שֶׁלָּהֶן חִבּוּר אֶלָּא אִם כֵּן עֵרָה מְצוֹנֶנֶת לְחַם כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

ה הַנִּצּוֹק אֵינוֹ חִבּוּר לְטָהֳרָה. כֵּיצַד. שֶׁאִם עֵרָה מַיִם טְמֵאִים מִכְּלִי אֶבֶן וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן לְתוֹךְ הַמְּקֻוֶּה אֵין אוֹמְרִים מִשֶּׁהִגִּיעַ קְצָת הַנִּצּוֹק לַמְּקֻוֶּה טָהֲרוּ הַמַּיִם אֶלָּא חֲרֵי הֵן בְּטֻמְאָתָן עַד שֶׁיַּשִּׁיק הַמְּקֻוֶּה לְכֻלָּן מִצַּד אֶחָד כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְכֵן הַקָּטַפְרֵס שֶׁיֵּשׁ עָלָיו מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ אֵינוֹ מְחַבְּרָן לִשְׁאָר הַמַּשְׁקִין שֶׁבַּמְּדִינָה לֹא לְטַמְּאָה וְלֹא לְטָהֳרָה. אֲבָל הַמַּשְׁקִין שֶׁבָּאֶשְׁבּוֹרֶן כֻּלָּן חִבּוּר לְטַמְּאָה וּלְטָהֳרָה׃

ו עֲרֵבָה שֶׁהִיא קְטַפְרֵס וְעָלֶיהָ מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ וְשָׁלֹשׁ חֲתִיכוֹת אֲכָלִין טְמֵאִים בִּכְבִיצָה מֻנָּחִין עָלֶיהָ זוֹ לְמַטָּה מִזּוֹ אֵינָן מִצְטָרְפוֹת. הָיוּ שְׁתַּיִם חֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפוֹת. וְאִם הָיָה תַּחְתֵּיהֶם מַשְׁקֶה עוֹמֵד אֲפִלּוּ כְּעֵין הַחַרְדָּל חֲרֵי זֶה מְצָרֵף אֶת כֻּלָּן׃

ז כְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁטְּבוּל יוֹם אֵינוֹ מְטַמֵּא חֻלִּין כְּלָל אֶלָּא פּוֹסֵל אָכְלֵי תְרוּמָה וּמַשְׁקֶה תְּרוּמָה וְעוֹשֶׂה הַכֹּל שְׁלִישִׁי. וְכֵן אִם נָגַע בְּאָכְלֵי קֹדֶשׁ אוֹ מַשְׁקֶה קֹדֶשׁ פְּסָלָן וַעֲשָׂאָן רְבִיעִי׃

ח יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֵינָם חִבּוּר בְּטָבוּל יוֹם וְאַף עַל פִּי שֶׁהֵן חִבּוּר בְּכָל הַטֻּמְאוֹת. אֶלָּא אִם נָגַע בָּהֶן טָבוּל יוֹם לֹא פָּסַל אֶלָּא זֶה שֶׁנָּגַע בּוֹ. וְאִלּוּ הָיָה הַנּוֹגֵעַ בִּמְקוֹם טָבוּל יוֹם אָדָם אַחֵר הָיָה פּוֹסֵל הַכֹּל. אֲפִלּוּ הָיָה הַנּוֹגֵעַ אָדָם שֶׁאָכַל אֲכָלִין טְמֵאִין אוֹ שָׁתָה מַשְׁקִין טְמֵאִין שֶׁהִיא טֻמְאָה קַלָּה חֲרֵי זֶה פָּסַל הַכֹּל שֶׁלֹּא פְּסָלוֹ טָבוּל יוֹם. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁאִם הָיָה הַנּוֹגֵעַ אַב טֻמְאָה אוֹ רִאשׁוֹן שֶׁהוּא מְטַמֵּא הַכֹּל. וּמִפְּנֵי מָה הֵקֵלּוּ בְּטָבוּל יוֹם מִפְּנֵי שֶׁכְּבָר טָהַר וְאֵינוֹ מְחֻסָּר אֶלָּא הַעֲרֵב שֶׁמֶשׁ. וְעוֹד הֵקֵלּוּ בְּטָבוּל יוֹם שֶׁיֵּשׁ אֲכָלִין שֶׁהֵן מְיֻחָדִין לְאָדָם וּמִתְטַמְּאִין בְּכָל הַטֻּמְאוֹת וְהֵן טְהוֹרוֹת בְּטָבוּל יוֹם. וְאִלּוּ הֵן. הַשְּׁעוֹרָה וְהַכַּסֶּמֶת בִּזְמַן שֶׁאֵינָן קְלוּפִין. אֲבָל בִּזְמַן שֶׁהֵן קְלוּפִין וְהַחִטָּה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ קְלוּפָה. וְהַקֶּצַח וְהַשּׁוּמְשׁוּם. נִפְסָלִין בְּטָבוּל יוֹם וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁהֵן מִתְטַמְּאִין בְּכָל הַטֻּמְאוֹת׃

ט כָּל יַד הָאֲכָלִין שֶׁהֵן חִבּוּר בְּאַב הַטֻּמְאָה חֲרֵי הֵן חִבּוּר בְּטָבוּל יוֹם. וְכֵן כָּל הָאוֹכֵל שֶׁנִּפְרַס וּמֻעָּרֶה בְּמִקְצָת שֶׁהוּא חִבּוּר בְּאַב הַטֻּמְאָה כָּךְ הוּא חִבּוּר בְּטָבוּל יוֹם. וְכָל שֶׁאֵינוֹ חִבּוּר בְּטָבוּל יוֹם חֲרֵי הוּא חִבּוּר בְּיָדַיִם וְגַם זֶה חָמֵר בְּטֻמְאַת יָדַיִם מִטָּבוּל יוֹם׃

פרק ח

א חַלּוֹת אוֹ כְּכָרִים שֶׁכְּנָסָן וְהָיוּ נוֹשְׁכוֹת זוֹ בְּזוֹ וְדַעְתּוֹ לְהַפְרִישָׁן אוֹ שֶׁאָפָה חַלָּה עַל גַּבֵּי חַלָּה בַּתַּנּוּר וַעֲדַיִן לֹא קָרְמוּ פָּנֶיהָ וְנָגַע טְבוּל יוֹם בְּאַחַת מֵהֶן לֹא פָּסַל אֶלָּא הַחַלָּה שֶׁנָּגַע בָּהּ. וְכֵן הַמַּיִם שֶׁהִרְתִּיחוּ וְנַעֲשׂוּ כְּקוּבָּה. וְהַגְּרִיסִין שֶׁהִרְתִּיחוּ רְתִיחָה רִאשׁוֹנָה. יַיִן חָדָשׁ וְאֹרֶז שֶׁהִרְתִּיחוּ. וְנָגַע טְבוּל יוֹם בָּרְתִיחָה אֵינוֹ חִבּוּר וְלֹא פָּסַל אֶלָּא הָרְתִיחָה בִּלְבַד. וּבִשְׁאָר כָּל הַטֻּמְאוֹת בֵּין קַלּוֹת בֵּין חֲמוּרוֹת הַכֹּל חִבּוּר. אֲבָל חַלּוֹת שֶׁהָיוּ נוֹשְׁכוֹת זוֹ בְּזוֹ וְאֵין דַּעְתּוֹ לְהַפְרִישׁ. אוֹ שֶׁאָפָה חַלָּה עַל גַּבֵּי חַלָּה וְנָשְׁכוּ וְקָרְמוּ בַּתַּנּוּר. וּרְתִיחַת הַמַּיִם שֶׁאֵינָהּ מְחַלְחֶלֶת כְּקוּבָּה. וּרְתִיחַת הַגְּרִיסִין שְׁנִיָּה. וּרְתִיחַת יַיִן יָשָׁן. וּרְתִיחַת הַשֶּׁמֶן בֵּין יָשָׁן בֵּין חָדָשׁ. וּרְתִיחַת עֲדָשִׁים. חֲרֵי אֵלּוּ חִבּוּר בְּטָבוּל יוֹם וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּכָל הַטֻּמְאוֹת׃

ב בָּצָק שֶׁיָּצָא בִּשְׁעַת אֲפִיָּה וְנִמְצָא בְּאֶמְצַע הַכִּכָּר כְּמוֹ מִסְמֵר יוֹצֵא. וְכֵן קְצָת הַבָּצֵק שֶׁנִּמְשַׁךְ וְנִתְרַךְ בְּעֵת אֲפִיָּה וְהוּא הַנִּקְרָא חַרְחוּר. אִם הָיוּ פְּחוּתִים מִכְּאֶצְבַּע וְנָגַע טְבוּל יוֹם בָּהֶן פָּסַל כָּל הַכִּכָּר. וְכֵן אִם נָגַע בְּגַרְגֵּר מֶלַח קָטָן שֶׁבַּכִּכָּר נִפְסַל כָּל הַכִּכָּר. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּכָל הַטֻּמְאוֹת. אֲבָל צְרוֹר שֶׁבַּכִּכָּר אוֹ תּוֹרְמוֹס וְגַרְגֵּר מֶלַח גָּדוֹל וְחַרְחוּר יֶתֶר מִכְּאֶצְבַּע שֶׁנָּגַע בָּהֶן אֲפִלּוּ אַב הַטֻּמְאָה הַכִּכָּר טָהוֹר וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּטָבוּל יוֹם׃

ג רָקִיק שֶׁנִּתְרַךְ חֶצְיָהּ וְחֶצְיָהּ קַיָּם הֲרֵי זוֹ אֵינוֹ חִבּוּר. נִתְרַךְ הָאֶמְצַע וְהַצְּדָדִין קַיָּמִין אֵינָן חִבּוּר זֶה לָזֶה אֲפִלּוּ בְּאַב הַטֻּמְאָה וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּטָבוּל יוֹם. בְּשַׂר קֹדֶשׁ שֶׁקָּרַם עָלָיו הַמָּרָק וְנָגַע טָבוּל יוֹם בַּקִּיפָּה הַחֲתִיכוֹת מֻתָּרוֹת. נָגַע בַּחֲתִיכָה הַחֲתִיכָה וְכָל הָעוֹלִין עִמָּהּ חִבּוּר. וְכֵן בְּתַבְשִׁיל קִטְנִיּוֹת שֶׁקָּרַם עַל גַּבֵּי פְּרוּסוֹת. שֶׁמֶן שֶׁצָּף עַל גַּבֵּי יַיִן וְנָגַע טָבוּל יוֹם בַּשֶּׁמֶן לֹא פָּסַל אֶלָּא הַשֶּׁמֶן:

ד יָרָק תְּרוּמָה וּבֵיצָה טְרוּפָה נְתוּנָה עַל גַּבָּיו וְנָגַע טָבוּל יוֹם בַּבֵּיצָה לֹא פָּסַל אֶלָּא קֶלַח שֶׁכְּנֶגְדּוֹ. וְאִם הָיְתָה כְּמִין כּוֹבַע אֵינוֹ חִבּוּר:

ה חוּט שֶׁל בֵּיצָה שֶׁקָּרַם עַל דָּפְנָהּ שֶׁל אִלְפָּס וְנָגַע בּוֹ טָבוּל יוֹם. מִן הַשָּׂפָה וּלְפָנִים חִבּוּר מִן הַשָּׂפָה וְלַחוּץ אֵינוֹ חִבּוּר. וְכֵן בְּקִטְנִיּוֹת שֶׁקָּרְמוּ עַל שְׂפַת הַקְּדֵרָה:

ו חָבִית שֶׁנִּקְּבָה בֵּין מִשּׁוּלֶיהָ בֵּין מִצִּדֶּיהָ וְסָתַם טָבוּל יוֹם הַנֶּקֶב בְּיָדָיו נִפְסָלָה כֻּלָּהּ:

ז הַמְעָרֶה מִכְּלִי לִכְלִי וְנָגַע טָבוּל יוֹם בַּקִּלּוּחַ מְשַׁעֲרִין זֶה שֶׁנָּגַע בּוֹ בְּאֶחָד וּמֵאָה. שֶׁתְּרוּמָה טְמֵאָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּאֶחָד וּמֵאָה בָּטְלָה בְּמִעוּטָהּ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת תְּרוּמוֹת:

ח טָבוּל יוֹם שֶׁהָיָה תּוֹרֵם אֶת הַבּוֹר וְנָפְלָה מִמֶּנּוּ חָבִית שֶׁל תְּרוּמָה וְשָׁקְעָה בְּבוֹר שֶׁל יַיִן וְנָגַע בַּיַּיִן שֶׁבַּבּוֹר. מִן הַשָּׂפָה וְלַחוּץ אֵינוֹ חִבּוּר מִן הַשָּׂפָה וּלְפָנִים חִבּוּר. וְאִם הָיָה הַבּוֹר פִּיטַס אֲפִלּוּ הָיָה כְּלִי גָּדוֹל שֶׁמַּחְזִיק מֵאָה כּוֹר כֻּלּוֹ חִבּוּר וְאִם נָגַע בְּמִקְצָת הַיַּיִן פָּסַל הַתְּרוּמָה שֶׁבָּחָבִית שֶׁבְּקַרְקַע הַכְּלִי:

ט הַסֹּלֶת שֶׁל מְנָחוֹת וְהַלְּבוֹנָה וְהַקְּטֹרֶת וְהַגְּחָלִים שֶׁנָּגַע טָבוּל יוֹם בְּמִקְצָתָן פָּסַל אֶת כֻּלָּן. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּגֶחָלִים שֶׁחוֹתָהּ בְּמַחְתָּה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. שֶׁהַמַּחְתָּה שֶׁחוֹתָהּ בָּהּ נִכְנָס לַהֵיכָל. אֲבָל גֶּחָלִים שֶׁחוֹתָהּ בְּכָל יוֹם כְּשֶׁהוּא מְעָרָה בְּמַחְתָּה שֶׁל כֶּסֶף לְשֶׁל זָהָב אִם נִתְפַּזְּרוּ מִן הַגֶּחָלִים אֵין בָּהֶן קְדֻשָּׁה אֶלָּא מְכֻבְּדָן לָאַמָּה:

י מִקְצָה שֶׁל חֵלִין אוֹ רָקִיק שֶׁל חֵלִין וְשֶׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה צָף עַל גַּבֵּיהֶן וְנָגַע טָבוּל יוֹם בַּשֶּׁמֶן לֹא פָּסַל אֶלָּא הַשֶּׁמֶן בִּלְבַד. וְאִם חִבֵּץ כָּל מָקוֹם שֶׁהָלַךְ בּוֹ הַשֶּׁמֶן פָּסַל:

יא יָרָק שֶׁל חֵלִין שֶׁבִּשְּׁלוֹ בְּשֶׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה וְנָגַע בּוֹ טָבוּל יוֹם לֹא פָּסַל אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ:

יב הַמִּקְפָּה שֶׁל תְּרוּמָה וְהַשּׁוּם וְהַשֶּׁמֶן שֶׁל חֵלִין שֶׁנָּגַע טָבוּל יוֹם בְּמִקְצָתָן פָּסַל אֶת כֻּלָּן:

יג הַמִּקְפָּה שֶׁל חֵלִין וְהַשֶּׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנָּגַע טָבוּל יוֹם בְּמִקְצָתָן לֹא פָּסַל אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ. אִם הָיָה הַשּׁוּם מְרֻבֶּה הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁהוּא גוּשׁ בִּקְעָרָה אֲבָל אִם הָיָה מְפֻזָּר בִּמְדוֹכָה וְנָגַע בְּמִקְצָתוֹ לֹא פָּסַל אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא רוֹצֶה בְּפִזּוּרוֹ. וּשְׁאָר כָּל הַנִּדּוֹכִין שֶׁדַּרְכָּן לְדוֹכָן בְּמַשְׁקִין כְּגוֹן הַשּׁוּם בְּשֶׁמֶן אִם דָּכָן שֶׁלֹּא בְּמַשְׁקִין וְקִבְּצָן אַף עַל פִּי שֶׁהֵן גוּשׁ בִּקְעָרָה וְנָגַע בָּהֶן לֹא פָּסַל אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ. שֶׁהֲרֵי הֵם כְּעִגּוּל שֶׁל דְּבֵלָה שֶׁאִם נִטְמָא מִקְצָתוֹ לֹא נִטְמָא כֻּלּוֹ:

יד עִסָּה שֶׁקָּרָא שֵׁם חַלָּתָהּ בִּצְפוֹנָהּ אוֹ בְּדָרוֹמָהּ. וְכֵן הַקְּשׁוּת שֶׁקָּרָא שֵׁם תְּרוּמָה בִּצְפוֹנָהּ אוֹ בְּדָרוֹמָהּ הֲרֵי זֶה חִבּוּר. וְאִם נָגַע טָבוּל יוֹם בְּמִקְצָת הָעִסָּה נִפְסְלָה הַחַלָּה. נִטְלָה חַלָּתָהּ מִתּוֹכָהּ וְחָזְרָה לְתוֹכָהּ אֵינוֹ חִבּוּר:

טו עִסָּה שֶׁנִּדְמְעָה אוֹ שֶׁנִּתְחַמְּצָה בְּשְׁאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה אֵינָהּ נִפְסֶלֶת בְּטָבוּל יוֹם:

טז עִסָּה שֶׁהֶכְשְׁרָה בְּמַשְׁקִין וְנִלּוֹשָׁה בְּמֵי פֵּרוֹת וְנָגַע בָּהּ טָבוּל יוֹם לֹא פָּסַל אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ בִּלְבַד:

יז מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁהֶכְשֵׁר וְנָגַע בּוֹ טָבוּל יוֹם אוֹ יָדַיִם מְסֹאָבוֹת מַפְרִישִׁין מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּטָהֳרָה. מִפְּנֵי שֶׁמַּעֲשֵׂר רִאשׁוֹן כְּחֻלִּין וּטְבוּל יוֹם וְיָדַיִם מְסֹאָבוֹת אֵינָם פּוֹסְלִין אֶת הַחֻלִּין שֶׁהַשְּׁלִישִׁי בְּחֻלִּין טָהוֹר כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁהִיא טְבוּלַת יוֹם לָעֶשֶׂה אֶת הָעִסָּה וְקוֹצָה לָהּ חַלָּה וּמַפְרִישָׁתָהּ וּמַנִּיחָתָהּ בְּכֵלִים וְנוֹתֵנְתּוּ עִם שְׁאָר הָעִסָּה כְּאַחַת. וּמַקֶּפֶת עַל הַכֹּל כְּדֵי לִתְרֹם מִן הַמֻּקָּף וְאַחַר כָּךְ קוֹרְאָה לָהּ שֵׁם וְאוֹמֶרֶת הֲרֵי זוֹ חַלָּה. וּמִשְּׁתִּקְרָא לָהּ שֵׁם לֹא תִגַּע בָּהּ שֶׁלֹּא תִּפְסְלֶנָּה. וְכָךְ הִיא עוֹשָׂה אִם לָעֶשֶׂה בַּעֲרֵבָה שֶׁהִיא טְבוּלַת יוֹם:

יח לָגִין שֶׁהוּא טָבוּל יוֹם שֶׁמִּלְּאָהוּ מֵחֲבִית מַעֲשֵׂר שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְּרוּמָתוֹ וְאָמַר הֲרֵי זוֹ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל מַה שֶּׁבֶּחָבִית אַחַר שֶׁתֶּחֱשַׁךְ הֲרֵי זוֹ תְּרוּמָה טְהוֹרָה. לְפִי שֶׁאֵינָהּ נַעֲשֵׂית תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַד שֶׁתֶּחֱשַׁךְ כְּפִי תְּנָאוֹ וְאַחַר שֶׁתֶּחֱשַׁךְ יַעֲרִיב שִׁמְשׁוֹ שֶׁל לָגִין וְיִטְהַר. נִשְׁבְּרָה הֶחָבִית קֹדֶם שֶׁתֶּחֱשַׁךְ הַלָּגִין בְּטָבְלוֹ. נִשְׁבַּר הַלָּגִין הֶחָבִית בְּטָבְלָהּ:

יט טְבוּל יוֹם מִטַּמְּאַת מֵת וּמִבְּעִילַת נִדָּה עוֹשֶׂה בְּבֵית הַבַּד. וְכֵן שְׂאָר הַטְּמֵאִים שֶׁטָּבְלוּ עוֹשִׂין בְּטָהֳרוֹת. חוּץ מִזָּב וְזָבָה בַּשְּׁבִיעִי שֶׁלָּהֶן שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁטָּבְלוּ לֹא יַעֲשׂוּ בְּבֵית הַבַּד וְלֹא יִתְעַסְּקוּ בְּטָהֳרוֹת שֶׁמָּא יִרְאוּ וְנִמְצְאוּ טְמֵאִים לְמַפְרֵעַ שֶׁהֲרֵי סוֹתְרִין הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁבַּאֲרָנוּ׃

פרק ט

א הַשֶּׁמֶן אוֹ הַדְּבַשׁ שֶׁנִּטְמְאוּ וְאַחַר כָּךְ קָרְשׁוּ וְאַחַר כָּךְ נִמּוֹחוּ הֲרֵי הֵן רִאשׁוֹן לְטֻמְאָה לְעוֹלָם מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּמַשְׁקִין וְאַף עַל פִּי שֶׁקָּפְאוּ אַחַר שֶׁנִּטְמְאוּ׃

ב הָרֹטֶב וְהַגְּרִיסִין וְהֶחָלָב שֶׁקָּרְשׁוּ הֲרֵי הֵן כָּאֳכָלִין וּצְרִיכִין מַחֲשָׁבָה. וְאִם נָגַע בָּהֶן אֹכֶל רִאשׁוֹן אוֹ מַשְׁקֶה נַעֲשׂוּ שְׁנִיִּים. הָיָה בָּהֶן מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ הֲרֵי הֵן כְּמַשְׁקִין וְהֵן תְּחִלָּה לְטֻמְאָה. נִטְמְאוּ כְּשֶׁהֵן מַשְׁקִין וְקָפְאוּ אַחַר כֵּן וְקָרְשׁוּ הֲרֵי הֵן שְׁנִיִּים כְּמוֹ אֹכֶל שֶׁנִּטְמָא מִמַּשְׁקִין טְמֵאִין. נִטְמְאוּ כְּשֶׁהֵן קְפוּיִים וְנִמּוֹחוּ וְנַעֲשׂוּ מַשְׁקִין אִם הָיוּ כְּבֵיצָה מְכֻוָּן הֲרֵי הַמַּשְׁקִין טְהוֹרִין. הָיוּ יוֹתֵר מִכְּבֵיצָה הַמַּשְׁקִין טְמֵאִין שֶׁכְּשֶׁנִּמּוֹחָה טִפָּה רִאשׁוֹנָה נִטְמֵאת בְּכְבֵיצָה אֹכֶל טָמֵא שֶׁנִּמּוֹחָה מִמֶּנּוּ וְאוֹתָהּ הַטִּפָּה תִּטַּמֵּא כָּל הַמַּשְׁקִין שֶׁנִּמּוֹחוּ אַחֲרֶיהָ. וְכֵן טָמֵא מֵת שֶׁפָּחַט זֵיתִים וַעֲנָבִים שֶׁהֶכְשִׁירוּ אִם הָיוּ כְּבֵיצָה הֲרֵי הַמַּשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מֵהֶן טְהוֹרִין. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִגַּע בִּמְקוֹם הַמַּשְׁקֶה שֶׁהַמַּשְׁקֶה כְּמַפְקֵד בָּאֹכֶל וּכְאִלּוּ הִיא גּוּף אַחֵר. הָיוּ אוֹתָן זֵיתִים וַעֲנָבִים יֶתֶר מִכְּבֵיצָה הֲרֵי הַמַּשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מֵהֶן טְמֵאִין שֶׁכֵּיוָן שֶׁיָּצָאת טִפָּה רִאשׁוֹנָה נִטְמֵאת בִּכְבֵיצָה וְטִמְּאָה כָּל הַמַּשְׁקִין. וְאִם הָיָה הַסּוֹחֵט זָב וְזָבָה וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן אֲפִלּוּ סָחַט גַּרְגֵּר אֶחָד יְחִידִי שֶׁלֹּא הֶכְשֵׁר וְלֹא נָגַע בַּמַּשְׁקֶה הַמַּשְׁקֶה טָמֵא שֶׁכֵּיוָן שֶׁיָּצָאת טִפָּה רִאשׁוֹנָה נִטְמֵאת בְּמַשָּׂא הַזָּב שֶׁהַזָּב שֶׁנָּשָׂא אָכָלִין אוֹ מַשְׁקִין טְמֵאִין כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְכֵן זָב שֶׁחָלַב אֶת הָעֵז הֶחָלָב טָמֵא שֶׁכֵּיוָן שֶׁיָּצָאת טִפָּה רִאשׁוֹנָה נִטְמֵאת בְּמַשָּׂא הַזָּב׃

ג קְדֵרָה שֶׁמְּלָאָה כְּבָשִׁין שֶׁל חֻלִּין וְיָצְאוּ עֲלֵיהֶם חוּץ לַקְּדֵרָה וְנָגַע אַב הַטֻּמְאָה אוֹ רִאשׁוֹן בָּעֶלָה שֶׁחוּץ לַקְּדֵרָה בִּמְקוֹם הַנָּגוּב אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּעֶלָה כְּבֵיצָה הוּא טָמֵא וְהַכֹּל טָהוֹר. חָזַר לַקְּדֵרָה טִמֵּא אֶת הַמַּשְׁקִין שֶׁבָּהּ וְנִטְמֵאת הַקְּדֵרָה וְכָל הַכְּבָשִׁין. נָגַע בָּעֶלָה שֶׁחוּץ לַקְּדֵרָה וְהָיָה בּוֹ מַשֶּׂהוּ אִם יֵשׁ בָּעֶלָה כְּבֵיצָה הַכֹּל טָמֵא שֶׁהָעֶלָה מְטַמֵּא מַשֶּׂהוּ שֶׁעָלָיו וְהַמַּשְׁקֶה מְטַמֵּא כָּל הַמַּשְׁקִין שֶׁבַּקְּדֵרָה וּמְטַמֵּא אֶת הַקְּדֵרָה. הָיְתָה הַקְּדֵרָה מְלֵאָה כְּבָשִׁים שֶׁל תְּרוּמָה וְנָעַר אוֹתָהּ טְבוּל יוֹם וְרָאָה מַשְׁקִין עַל יָדוֹ סָפֵק מִן הַקְּדֵרָה נִתְּזוּ סָפֵק שֶׁהַקֶּלַח נָגַע בְּיָדוֹ הַיָּרָק פָּסוּל וְהַקְּדֵרָה טְהוֹרָה׃

ד טָמֵא שֶׁהָיָה אוֹכֵל עֲנָבִים מֻכְשָׁרִים וְנָפַל מִמֶּנּוּ גַּרְגֵּר יְחִידִי לַגַּת אִם הָיָה שָׁלֵם וְלֹא נִשְׁמַט מִמֶּנּוּ עֻקְצוֹ הַגַּת טְהוֹרָה. וְאִם נִטַּל עֻקְצוֹ וְהָיוּ עֲנָבִים מוּכָנִים בַּעֲבִיט וְכִיּוֹצֵא בּוֹ לְדָרְכָּן שֶׁהֲרֵי רוֹצֶה בַּמַּשְׁקֶה הַיּוֹצֵא מֵהֶן נִטְמָא הַגַּת בְּטִפַּת מַשְׁקֶה שֶׁבְּרֹאשׁ הַגַּרְגֵּר בִּמְקוֹם הָעֻקָּץ. נָפְלוּ מִמֶּנּוּ עֲנָבִים וּדְרָכָן בְּמָקוֹם מוּפְנֶה אִם הָיוּ כְּבֵיצָה מְכֻוָּן הֲרֵי הַמַּשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מֵהֶן טְהוֹרִין כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. הָיוּ יֶתֶר מִכְּבֵיצָה הַיּוֹצֵא מֵהֶן טָמֵא שֶׁכֵּיוָן שֶׁיָּצָאת טִפָּה רִאשׁוֹנָה נִטְמֵאת בִּכְבֵיצָה וּמְטַמֵּאת אֶת כָּל הַמַּשְׁקֶה הַיּוֹצֵא אַחֲרֶיהָ׃

ה גּוּשׁ שֶׁל זֵיתִים טְמֵאִין שֶׁהָיָה מְקֻבָּץ וּמְחֻבָּר וְהִשְׁלִיכוֹ לְתוֹךְ תַּנּוּר וְהֵסַק אִם הָיָה כְּבֵיצָה מְכֻוָּן הַתַּנּוּר טָהוֹר שֶׁאֵין הָאֳכָלִין מְטַמְּאִין כֵּלִים וְהַמַּשְׁקֶה הַיּוֹצֵא מֵהֶן טָהוֹר כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. הָיָה הַגּוּשׁ יֶתֶר מִכְּבֵיצָה נִטְמָא הַתַּנּוּר שֶׁכְּשֶׁיָּצָאָה טִפָּה אַחַת נִטְמֵאת בִּכְבֵיצָה וְטִמְּאָה אֶת הַתַּנּוּר. לְפִיכָךְ אִם הַזֵּיתִים הַטְּמֵאִין פְּרוּרִין וְאֵינָן גּוּשׁ אֲפִלּוּ הֵן מֵאָה הַתַּנּוּר טָהוֹר׃

ו עֵצִים שֶׁנִּבְלְעוּ בָּהֶם מַשְׁקִין טְמֵאִין וְהִסְּיקָן הַתַּנּוּר טָהוֹר שֶׁהֲרֵי בָּטְלוּ בָּעֵצִים. וַאֲפִלּוּ הוֹצִיא הָעֵצִים שֶׁנִּפְלוּ עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִים וְנָפְלוּ לְרִצּוֹנוֹ וְהִסְּיקָן הַתַּנּוּר טָהוֹר וְאֵין הַמַּיִם שֶׁעֲלֵיהֶן מִתְטַמְּאִין מִן הַמַּשְׁקִין הַבְּלוּעִין בָּהֶם. וְלֹא יַסִּיקֵם אֶלָּא בִּיָדִים טְהוֹרוֹת גְּזֵרָה שֶׁלֹּא יַסִּיקֵם הַטָּמֵא וְנִמְצְאוּ הַמַּשְׁקִין שֶׁעֲלֵיהֶם מְטַמְּאִין אֶת הַתַּנּוּר׃

ז שֶׁרֶץ שֶׁנִּמְצָא בְּרֹחַב שֶׁל זֵיתִים אֵין טָמֵא אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ. אִם הָיָה מַשְׁקֶה מְהַלֵּךְ הַכֹּל טָמֵא. שֶׁכֵּיוָן שֶׁנִּטְמָא מִקְצָת הַמַּשְׁקֶה נִטְמָא כֻּלּוֹ וְהַשֶּׁמֶן מְטַמֵּא אֶת כָּל הַזֵּיתִים. נִמְצָא עַל גַּבֵּי הָעֶלִין לְמַעְלָה מִן הַזֵּיתִים יִשְׁאֲלוּ מִן הַבַּדָּדִין אִם אָמְרוּ לֹא נָגַעְנוּ נֶאֱמָנִין. נִמְצָא עַל אוֹם שֶׁל זֵיתִים נִטְמָא כָּל הַגּוּשׁ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. נִמְצָא עַל גַּבֵּי זֵיתִים פְּרוּרִין וְהוּא נוֹגֵעַ בִּכְבֵיצָה הַכֹּל טָמֵא שֶׁהָאוֹכֵל שֶׁהוּא כְּבֵיצָה מְטַמֵּא הַמַּשְׁקֶה הַמְעֹרָב בָּהֶן וְהַמַּשְׁקֶה מְטַמֵּא שְׁאָר הַזֵּיתִים. הָיוּ פְּרוּרִין עַל גַּבֵּי פְּרוּרִין וְהַמַּשְׁקֶה מִלְמַטָּה אַף עַל פִּי שֶׁנָּגַע בִּכְבֵיצָה אֵין טָמֵא אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ׃

ח עַם הָאָרֶץ שֶׁהוֹשִׁיט יָדָיו לַגַּת וְנָגַע בְּאֶשְׁכּוֹלוֹת אֶשְׁכּוֹל וְכָל סְבִיבוֹתָיו טְמֵאִין וְהַגַּת כֻּלָּהּ טְהוֹרָה מִפְּנֵי שֶׁמַּפְסִיקִין הָאֶשְׁכּוֹלוֹת שֶׁמְּבִיבוֹת זֶה הָאֶשְׁכּוֹל בֵּינוֹ וּבֵין שְׂאָר הַגַּת׃

ט הַגֶּפֶת וְהַזַּגִּים שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּטָהֳרָה וְהָלְכוּ עֲלֵיהֶן טְמֵאִין וְאַחַר כָּךְ יָצְאוּ מֵהֶן מַשְׁקִין הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִין שֶׁמִּתְחִלָּה נַעֲשׂוּ בְּטָהֳרָה. וְאִם נַעֲשׂוּ מִתְּחִלָּה בְּטֻמְאָה וְיָצְאוּ מֵהֶן מַשְׁקִין טְמֵאִין׃

י הַבַּדִּין שֶׁנִּכְנָסִין וְיוֹצְאִין וּמַשְׁקִין טְמֵאִין בְּתוֹךְ בֵּית הַבַּד אִם יֵשׁ בֵּין מַשְׁקִין לַזֵּיתִים כְּדֵי שֶׁיְּנַגְּבוּ אֶת רַגְלֵיהֶן בָּאָרֶץ הֲרֵי הַזֵּיתִים טְהוֹרִין שֶׁהַנּוֹגֵעַ בְּמַשְׁקִין טְמֵאִים שֶׁלֹּא בְּיָדָיו טָהוֹר וַאֲפִלּוּ לְקֹדֶשׁ. כִּכָּרוֹת הֶקְדֵּשׁ שֶׁהָיוּ בָּהֶן גּוּמּוֹת וּבְתוֹךְ הַגּוּמּוֹת הָיוּ מַשְׁקִין שֶׁל קֹדֶשׁ וְנָגַע הַשֶּׁרֶץ בְּאַחַת מֵהֶן וְנָגְעָה רִאשׁוֹנָה בַּשְּׁנִיָּה וּשְׁנִיָּה בַּשְּׁלִישִׁית אֲפִלּוּ מֵאָה כֻּלָּן רִאשׁוֹן לְטַמְאָה. מִפְּנֵי הַמַּשְׁקֶה שֶׁבַּגּוּמּוֹת וְחִבַּת הַקֹּדֶשׁ הֲרֵי הֵן כֻּלָּן כְּמַשְׁקִין שֶׁאֵין מוֹנִין בָּהֶן. אֲבָל אִם הָיוּ כִּכָּרוֹת תְּרוּמָה הֲרֵי הַכָּכָר הַשְּׁלִישִׁית בִּלְבַד פְּסוּלָה וּמִשְּׁלִישִׁית וָהָלְאָה טָהוֹר. וְאִם הָיָה מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ עַל כָּל הַכִּכָּרוֹת אַף בִּתְרוּמָה הַכֹּל טְמֵאוֹת וְכֻלָּן שְׁנִיּוֹת חוּץ מִן הָרִאשׁוֹנָה שֶׁנָּגַע בָּהּ הַשֶּׁרֶץ שֶׁהִיא רִאשׁוֹן:

יא אֲבַעְבּוּעַ הַנַּעֲשֶׂה בָּעֲבִי הֶחָבִית וַהֲרֵי הוּא כְּמוֹ כְּלִי אַחֵר בְּצִדָּהּ אִם נִקַּב הָאֲבַעְבּוּעַ לַאֲוִיר הֶחָבִית וְנִקַּב נָקָב אַחֵר לַחוּץ זֶה כְּנֶגֶד זֶה. אוֹ שֶׁהָיָה הַנָּקָב הַפְּנִימִי מִלְמַטָּה וְהַחִיצוֹן מִלְמַעְלָה וְהָיָה הָאֲבַעְבּוּעַ וְהֶחָבִית מְלֵאִים מַשְׁקִין. אִם נָגַע אַב הַטֻּמְאָה בַּמַּשְׁקֶה שֶׁבָּאֲבַעְבּוּעוֹת נִטְמְאוּ כָּל הַמַּשְׁקִין שֶׁבֶּחָבִית. הָיְתָה הֶחָבִית מֻקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל וּנְתוּנָה בְּאֹהֶל הַמֵּת נִטְמֵאת מִפְּנֵי הַנָּקֵב שֶׁבָּאֲבַעְבּוּעַ זֶה שֶׁהֲרֵי הוּא מְפַלֵּשׁ לַאֲוִירָהּ. וְכֵן אִם הָיָה הַנָּקֵב שֶׁבַּאֲבַעְבּוּעַ שֶׁבִּפְנִים מִלְמַעְלָה וְהַחִיצוֹן מִלְמַטָּה הֲרֵי זוֹ אֵינָהּ נִצֶּלֶת בְּצָמִיד פָּתִיל. אֲבָל אִם נָגַע אַב הַטֻּמְאָה בָּאֲבַעְבּוּעַ לֹא נִטְמְאוּ מַשְׁקִין שֶׁבֶּחָבִית וְהֵנָּם כְּמֻבְדָּלִין מֵהֶן:

פרק י

א כְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהַשִּׁבְעָה מַשְׁקִין בִּלְבַד הֵן שֶׁמִּתְטַמְּאִין אוֹ מַכְשִׁירִין וְהַשְּׁאָר קְרוּיִין מֵי פֵּרוֹת וְאֵינָם מִתְטַמְּאִין וְלֹא מַכְשִׁירִין. וְשִׁבְעָה מַשְׁקִין שֶׁמָּנִינוּ תּוֹלְדוֹתֵיהֶם כֵּיוֹצֵא בָּהֶם:

ב תּוֹלְדוֹת הַמַּיִם הֵם הַיּוֹצֵא מִן הָעַיִן וּמִן הָאֹזֶן וּמִן הַחֹטֶם וּמִן הַפֶּה וּמֵי רַגְלֵי בְּנֵי אָדָם בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטַנִּים כָּל אֵלּוּ הַיּוֹצְאִין מִן הָאָדָם מַשְׁקִין הֵן בֵּין שֶׁיָּצְאוּ לְדַעְתּוֹ שֶׁל אָדָם בֵּין שֶׁיָּצְאוּ שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ. אֲבָל מֵי רַגְלֵי בְּהֵמָה וְהַמֻּלַּח שֶׁנִּמְחַת הֲרֵי הֵן כְּמֵי פֵּרוֹת לֹא מִתְטַמְּאִין וְלֹא מַכְשִׁירִין:

ג הַדָּם הַמָּנוּי מִן הַמַּשְׁקִין הוּא הַדָּם הַשּׁוֹתֶת בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה מִן הַבְּהֵמָה וְהַחַיָּה וְהָעוֹפוֹת הַטְּהוֹרִין. אֲבָל דַּם הַקִּלּוּחַ אֵינוֹ מַכְשִׁיר שֶׁעֲדַיִן חַיִּים הֵן וַהֲרֵי הוּא דּוֹמֶה לְדַם מַכָּה אוֹ לְדַם הַקֵּזָה. הַשּׁוֹחֵט וְנִתַּז דָּם עַל הָאֳכָלִין וְנִתְקַנַּח הַדָּם בֵּין סִימָן לְסִימָן הֲרֵי זֶה סָפֵק. לְפִיכָךְ תּוֹלִין עָלָיו לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין. תּוֹלְדוֹת הַדָּם דַּם הַקֵּזָה שֶׁל אָדָם שֶׁהוֹצִיאוֹ לִשְׁתִיָּה אֲבָל אִם הוֹצִיאוֹ לִרְפוּאָה טָהוֹר וְאֵינוֹ מַכְשִׁיר. וְכֵן דַּם שְׁחִיטָה בִּבְהֵמָה וּבְחַיָּה וּבְעוֹפוֹת הַטְּמֵאִין וְהַדָּם הַיּוֹצֵא עִם הַלֵּחָה וְעִם הָרְעִי וְדַם הַשְּׁחִין וְהָאֲבַעְבּוּעוֹת וְתַמְצִית הַבָּשָׂר כָּל אֵלּוּ אֵינָן מִתְטַמְּאִין וְלֹא מַכְשִׁירִין אֶלָּא הֲרֵי הֵן כִּשְׁאָר מֵי פֵּרוֹת. וְדַם הַשֶּׁרֶץ כִּבְשָׂרוֹ מְטַמֵּא וְאֵינוֹ מַכְשִׁיר. וְאֵין לָנוּ כֵּיוֹצֵא בּוֹ:

ד מֵי הֶחָלָב הֲרֵי הֵן כְּחָלָב. וַחֲלֵב הָאָדָם שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לוֹ אֵינוֹ מַשְׁקֶה לֹא מַכְשִׁיר וְלֹא מִתְטַמֵּא. לְפִיכָךְ חֲלֵב הַזָּכָר אֵינוֹ מַשְׁקֶה. וְכֵן חֲלֵב בְּהֵמָה וְחַיָּה שֶׁיָּצָא שֶׁלֹּא לְרָצוֹן כְּגוֹן שֶׁזָּב מֵהַדֵּד מֵאֵלָיו אוֹ שֶׁחָלָבוֹ כְּמִתְעַסֵּק. אֲבָל חֲלֵב הָאִשָּׁה בֵּין שֶׁיָּצָא לְרָצוֹן בֵּין שֶׁיָּצָא שֶׁלֹּא לְרָצוֹן סְתָמוֹ מַשְׁקֶה וּמִתְטַמֵּא אוֹ מַכְשִׁיר מִפְּנֵי שֶׁהוּא רָאוּי לְתִינוֹק:

ה הַמַּשְׁקִין שֶׁיּוֹצְאִין מֵאוֹתָן הַטְּמֵאִין שֶׁאוֹתָן הַמַּשְׁקִין אֲבוֹת טֻמְאָה מְטַמְּאִים בְּלֹא הֶכְשֵׁר שֶׁהַטֻּמְאָה וְהַהֶכְשֵׁר בָּאִין כְּאַחַת וְאֵלּוּ הֵן. זוֹב הַזָּב וְשִׁכְבַת זֶרַע וּמֵימֵי רַגְלָיו. וּרְבִיעִית דָּם מִן הַמֵּת. וְדַם הַנִּדָּה. וְכֵן דַּם מַגָּפָתוֹ שֶׁל זָב וַחֲבֵרָיו וְחָלָב שֶׁל אִשָּׁה וְדִמְעַת עֵינַיִם עִם שְׁאָר תּוֹלְדוֹת הַמַּיִם הַיּוֹצְאִין מֵהֶן מְטַמְּאִין כְּמַשְׁקִין טְמֵאִין שֶׁמְּטַמְּאִין בְּלֹא כַּוָּנָה שֶׁמַּשְׁקִין טְמֵאִין מְטַמְּאִין לְרָצוֹן וְשֶׁלֹּא לְרָצוֹן. לְפִיכָךְ נִדָּה אוֹ זָבָה שֶׁנָּטַף חָלָב מִדַּדֶּיהָ לַאֲוִיר הַתַּנּוּר נִטְמָא הַתַּנּוּר וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ:

ו כְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהַמַּשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מִטָּבוּל יוֹם אֵינָם טְמֵאִים. לְפִיכָךְ אִם נָפְלוּ אֲפִלּוּ עַל כְּבָר שֶׁל תְּרוּמָה אֵינוֹ מֻכְשָׁר עַד שֶׁיִּפְלוּ לְרָצוֹן כִּשְׁאָר הַמַּשְׁקִין הַטְּהוֹרִין שֶׁאֵינָן מַכְשִׁירִין אֶלָּא לְרָצוֹן:

ז הַזֵּעָה וְהַלֵּחָה הַסְּרוּחָה וְהָרְעִי וְהַמַּשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מִבֶּן שְׁמוֹנָה חֲדָשִׁים וְהַשּׁוֹתָה מֵי טְבָרְיָה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן אַף עַל פִּי שֶׁיּוֹצְאִין נְקִיִּים כָּל אֵלּוּ אֵינָן חֲשׁוּבִין מַשְׁקֶה וְלֹא מִתְטַמְּאִין וְלֹא מַכְשִׁירִין:

ח הַשּׁוֹתֶה שְׁאָר מַשְׁקִין וְיָצְאוּ הֲרֵי הֵן מַשְׁקִין כְּשֶׁהָיוּ שְׁאָר הַמַּשְׁקִין טְהוֹרִין בַּגּוּף. כֵּיצַד. שָׁתָה מַיִם טְמֵאִין וֶהֱקִיאָן הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין מִפְּנֵי שֶׁלֹּא טָהֲרוּ בִּיצִיאָתָן. שָׁתָה מַיִם טְמֵאִים וְטָבַל וַאֲחַר כָּךְ הֱקִיאָן [אוֹ שֶׁנִּסְרְחוּ וַאֲחַר כָּךְ הֱקִיאָן] אוֹ שֶׁיָּצְאוּ מִלְמַטָּה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא טָבַל הֲרֵי הֵן טְהוֹרִין. שָׁתָה שְׁאָר מַשְׁקִין טְמֵאִין אוֹ שְׁאָר אָכָלִין טְמֵאִין אַף עַל פִּי שֶׁטָּבַל וַאֲחַר כָּךְ הֱקִיאָן טְמֵאִין לְפִי שֶׁאֵינָן טְהוֹרִין בַּגּוּף. נִסְרְחוּ אוֹ שֶׁיָּצְאוּ מִלְמַטָּה הֲרֵי הֵן טְהוֹרִין:

ט כְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהַזֵּעָה אֵינָהּ מַשְׁקֶה אֲפִלּוּ שָׁתָה מַשְׁקִין טְמֵאִין וְהִזִּיעַ זֵעָתוֹ טְהוֹרָה. אֲבָל הַבָּא בְּמַיִם שְׁאוּבִין וְהִזִּיעַ זֵעָתוֹ טְמֵאָה. וְאִם נִסְתַּפֵּג מִן הַמַּיִם הַשְּׁאוּבִין וַאֲחַר כָּךְ הִזִּיעַ זֵעָתוֹ טְהוֹרָה:

י זֵעַת בָּתִּים שִׁיחִין וּמְעָרוֹת וּבוֹרוֹת אֵינָן מַשְׁקֶה וַאֲפִלּוּ הֵן טְמֵאִין זֵעָתָן טָהוֹרָה. אֲבָל זֵעַת הַמֶּרְחָץ בְּמַיִם אִם הָיְתָה הַמֶּרְחָץ טְמֵאָה זֵעָתָהּ טְמֵאָה. וְאִם הָיְתָה טְהוֹרָה וְהִכְנִיס בָּהּ פֵּרוֹת הֶכְשֵׁרוּ. הִכְנִיסוּ לָהּ כֵּלִים חֲרֵי הַמַּיִם שֶׁעֲלֵיהֶן כִּתְלוּשִׁין בְּרָצוֹן וּמַכְשִׁירִין:

יא הַבְּרֵכָה שֶׁבַּבַּיִת וְהַבַּיִת מַזִּיעַ מַחֲמָתָהּ אִם הָיְתָה הַבְּרֵכָה טְמֵאָה זֵעַת כָּל הַבַּיִת שֶׁמַּחֲמָתָהּ טְמֵאָה:

יב שְׁתֵּי בְּרֵכוֹת בַּבַּיִת אַחַת טְמֵאָה וְאַחַת טְהוֹרָה. הַמַּזִּיעַ קָרוֹב לַטְּמֵאָה טָמֵא קָרוֹב לַטְּהוֹרָה טָהוֹר. מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה טָמֵא:

יג הַמֹּהֵל כַּשָּׁמֶן. מַשְׁקִין הַמְנַטְּפִין מִסֹּלֵּי זֵיתִים וַעֲנָבִים אֵינוֹ מַשְׁקֶה וְלֹא מִתְטַמְּאִין וְלֹא מַכְשִׁירִין עַד שֶׁיַּכְנִיסֵם בְּכֶלִי:

יד הַשּׁוֹקֵל עֲנָבִים בְּכַף מֹאזְנַיִם הַיַּיִן שֶׁבַּכַּף אֵינוֹ מַשְׁקֶה עַד שֶׁיְּעָרֵנּוּ לְתוֹךְ הַכֶּלִי וַחֲרֵי זֶה דּוֹמֶה לְסֹלֵּי זֵיתִים וַעֲנָבִים שֶׁמְּנַטְּפִין:

טו הַדּוֹרֵס עֲנָבִים שֶׁל תְּרוּמָה בְּחָבִית אַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן צָף עַל גַּבֵּי יָדָיו חֲרֵי הַכֹּל טָהוֹר:

טז מַשְׁקֶה בֵּית מִטְבָּחַיִם שֶׁבָּעֲזָרָה וְהוּא דַּם הַקֳּדָשִׁים וְהַמַּיִם שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בָּהֶן שָׁם טְהוֹרִין לְעוֹלָם וְאֵינָן מִתְטַמְּאִין וְלֹא מַכְשִׁירִין. וְדָבָר זֶה הֲלָכָה מִפִּי הַקַּבָּלָה. לְפִיכָךְ כָּל דְּמֵי הַזִּבָּחִים אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה וְאֵינוֹ מַכְשִׁיר. וְהוֹאִיל וְדַם הַקֳּדָשִׁים אֵינוֹ מַכְשִׁיר קָדָשִׁים שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה לֹא הֶכְשֵׁרוּ בְּדַם שְׁחִיטָה וְאֵין לִכְשֵׁר הַקֳּדָשִׁים הֶכְשֵׁר אֶלָּא בְּמַשְׁקִין שֶׁיִּפְלוּ עַל הַבָּשָׂר חוּץ מִמַּשְׁקֵה בֵּית הַמִּטְבָּחַיִם:

יז פָּרַת קָדָשִׁים שֶׁהֶעֱבִירָהּ בַּנָּהָר וּשְׁחָטָהּ וַעֲדַיִן מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ עָלֶיהָ חֲרֵי זוֹ מַכְשֶׁרֶת. לְפִיכָךְ אִם נִמְצֵאת מַחַט טְמֵאָה בִּבְשָׂרָהּ חֲרֵי הַבָּשָׂר טָמֵא. וְכֵן אִם הָיְתָה הַפָּרָה חֲסוּמָה מִחוּץ לִירוּשָׁלַיִם אַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַמַּחַט יְדוּעָה חֲרֵי הַבָּשָׂר טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁנִּגַּע בִּכְלִים הַנִּמְצָאִין מִחוּץ לִירוּשָׁלַיִם. נִמְצֵאת הַמַּחַט בַּפֶּרֶשׁ הַבָּשָׂר טָהוֹר. וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ הַיָּדַיִם טְהוֹרוֹת שֶׁאֵין טֻמְאַת יָדַיִם בַּמִּקְדָּשׁ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים לִהְיוֹת הַבָּשָׂר טָמֵא בִּדִין תּוֹרָה. אֲבָל לְהִתְטַמֵּא מִדִּבְרֵיהֶן אֵין הֶקְדֵּשׁ צָרִיךְ הֶכְשֵׁר אֶלָּא חִבַּת הַקֹּדֶשׁ מַכְשֶׁרֶת הַבָּשָׂר. וְאִם נָגַע בָּהּ טֻמְאָה בֵּין קַלָּה בֵּין חֲמוּרָה נִפְסְלָה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הֶכְשֵׁר בְּמַשְׁקֶה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

פרק יא

א הַבּוֹצֵר עֲנָבִים לִמְכֹּר בַּשּׁוּק אוֹ לְיַבְּשָׁן לֹא הֶכְשִׁירוּ לְטֻמְאָה עַד שֶׁיִּפְלוּ עֲלֵיהֶן מַשְׁקִין לִרְצוֹנוֹ כִּשְׁאָר הָאֳכָלִין. אֲבָל הַבּוֹצֵר לִדְרֹךְ הֶכְשֵׁר לְטֻמְאָה וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָפְלוּ מַשְׁקִין עַל הַבָּצִיר כְּלָל וְאִם נָגְעָה בּוֹ טֻמְאָה נִטְמָא. וְדָבָר זֶה גְּזֵרָה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וּמִפְּנֵי מָה גָּזְרוּ עַל הַבּוֹצֵר לַגַּת שֶׁהוּא מַכְשִׁיר שְׁפָעָמִים שֶׁאָדָם נִכְנָס לְכַרְמוֹ לְיַדֵּעַ אִם הִגִּיעַ לְהָבָצֵר וְסוֹחֵט אֶשְׁכּוֹל שֶׁל עֲנָבִים לִבְדֹּק בּוֹ וּמְזַלְּפוֹ עַל גַּבֵּי הָעֲנָבִים הַבְּצוּרוֹת שֶׁחֲרֵי הַכֹּל לִדְרִיכָה עוֹמֵד. וְעוֹד מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ מַקְפִּיד עָלָיו חֲרֵי הוּא מִתְמַעֵף וְיֹצֵא מֵימָיו וַחֲרֵי הוּא מַקְפִּיד עֲלֵיהֶן שֶׁלֹּא יָזוּבוּ בַּקַּרְקַע וְנִמְצָא מַכְשִׁיר בָּהֶן. לְפִיכָךְ גָּזְרוּ שֶׁהַבּוֹצֵר לְגַת הֶכְשֵׁר:

ב הַבּוֹצֵר עֲנָבִים שֶׁאִם לֹא מָצָא לָהֶם שׁוּק מַחֲזִירָן לַגַּת לֹא הֶכְשִׁירוּ עַד שֶׁיָּבוֹאוּ לִרְשׁוּת הַגַּת. וְכֵן הַזֵּיתִים שֶׁבָּאוּ לִרְשׁוּת הַבַּד הֶכְשִׁירוּ כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֲרוּ:

ג הַבּוֹצֵר עֲנָבִים וּנְתָנָם בְּעָבִיט אוֹ שֶׁשְּׁטָחָן עַל גַּבֵּי הֶעָלִין הֶכְשִׁירוּ בְּמַשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מֵהֶן שֶׁחֲרֵי דַּעְתּוֹ עַל הַמַּשְׁקִין וּלְפִיכָךְ שָׁטַח עַל הֶעָלִין אוֹ נָתַן לְתוֹךְ הֶעָבִיט שֶׁהוּא כְּמוֹ בּוֹר לְפִיכָךְ אִם נָטַל מֵהֶן טָמֵא אוֹ מִי שֶׁיָּדָיו טְמֵאוֹת טִמְּאָן. בָּצַר וְנָתַן לַסַּלִּים אוֹ בְּמִשְׁטִיחַ שֶׁל אֲדָמָה לֹא הֶכְשִׁירוּ שֶׁחֲרֵי אֵינוֹ מַקְפִּיד עַל הַמַּשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מֵהֶן לְפִיכָךְ נוֹטֵל הַטָּמֵא מֵהֶן וְאוֹכֵל וְאַף עַל פִּי שֶׁהֵן מְבֻקָּעוֹת וּמְנַטְּפוֹת לַגַּת חֲרֵי הַגַּת טְהוֹרָה שֶׁחֲרֵי לֹא הֶכְשִׁירוּ וַחֲרֵי נִבְצְרוּ לַאֲכִילָה. וְכֵן הַנּוֹטֵל מִן הַסַּלִּים וּמִן הַמִּשְׁטִיחַ שֶׁל אֲדָמָה וְאָכַל וְהוֹתִיר כִּסְאָה וּכְסָאתַיִם וּזְרָקָן לַגַּת. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן מְנַתֵּז עַל הָעֲנָבִים לֹא הֶכְשִׁירוּ:

ד עֲנָבִים שֶׁהָיוּ בְּסַלִּים אוֹ בְּמִשְׁטִיחַ שֶׁל אֲדָמָה וְלָקַח מֵהֶן לְדָרְכָּן הֶכְשִׁירוּ לְפִיכָךְ צָרִיךְ לִקַּח מֵהֶן בְּיָדַיִם טְהוֹרוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקַּח מֵהֶן הַטָּמֵא וְיִטַּמְּאֵן:

ה כֶּרֶם שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּבֵית הַפֶּרֶס הַבּוֹצֵר אוֹתוֹ לַגַּת אֵינוֹ מַכְשִׁיר כָּל זְמַן שֶׁהוּא בְּבֵית הַפֶּרֶס הוֹאִיל וְטֻמְאַת בֵּית הַפֶּרֶס מִדִּבְרֵיהֶם וְהַבּוֹצֵר לַגַּת הֶכְשֵׁר מִדִּבְרֵיהֶם הֻקְלוּ בִּגְזֵרָה זוֹ וְלֹא גָּזְרוּ עָלָיו שֶׁיִּהְיֶה מַכְשִׁיר עַד שֶׁיֵּצֵא מִבֵּית הַפֶּרֶס. לְפִיכָךְ הָרוֹצֶה לִבְצֹר בְּבֵית הַפֶּרֶס לַגַּת בְּטָהֳרָה מְטַהֵר אֶת הַבּוֹצְרִים וְאֶת הַכֵּלִים וּמַזֶּה עֲלֵיהֶם שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי וּמַעֲרִיב שִׁמְשָׁן כְּדֵי לְהַכִּיר שֶׁאֵין מְקַלִּין בְּטֻמְאַת בֵּית הַפֶּרֶס אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק וְאַחַר כָּךְ נִכְנָסִין וּבוֹצְרִין וּמוֹצִיאִין חוּץ לְבֵית הַפֶּרֶס וַאֲחֵרִים טְהוֹרִים מְקַבְּלִין מֵהֶן וּמוֹלִיכִין לַגַּת וְאִם נָגְעוּ אֵלּוּ בְּאֵלּוּ טְמֵאִין מְטַמְּאִין אֶת הָעֲנָבִים שֶׁבְּבֵית הַפֶּרֶס טְמֵאִין וּמְטַמְּאִין לְאוֹתָן שֶׁבַּחוּץ וְעוֹשִׂין אוֹתוֹ רִאשׁוֹן וְהֵן מְטַמְּאִין אֶת הָעֲנָבִים שֶׁחֲרֵי הֶכְשִׁירוּ מִשֶּׁיָּצְאוּ חוּץ לְבֵית הַפֶּרֶס:

ו הַמּוֹסֵק אֶת זֵיתָיו לְכָבְשָׁן אוֹ לְמָכְרָן בַּשּׁוּק לֹא הֶכְשִׁירוּ עַד שֶׁיִּפְלוּ עֲלֵיהֶן מַשְׁקִין בְּרָצוֹן כִּשְׁאָר הָאֳכָלִין. וְכֵן הַמּוֹסֵק זֵיתָיו לְדָרֹךְ בְּבֵית הַבַּד לֹא הֶכְשִׁירוּ עַד שֶׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתָּן. וּמִפְּנֵי מָה יֶכְשִׁירוּ הַזֵּיתִים שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן שֶׁחֲזָקָתָן שֶׁהֶכְשִׁירוּ בְּמֹהַל שֶׁלָּהֶן שֶׁחֲרֵי רוֹצֶה בְּקִיּוּמוֹ כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ נוֹחִין לִדְרֹךְ. אֲבָל לִקְדֶם שֶׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתָּן אֵין הַמֹּהַל הַיּוֹצֵא מֵהֶן מַכְשִׁיר מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה בְּקִיּוּמוֹ. לְפִיכָךְ זֵיתִים שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן שֶׁנִּפְלוּ עֲלֵיהֶן מַשְׁקִין טְמֵאִין אֵין טָמֵא אֶלָּא

מְקוֹם מַגָּעָם כְּכָל הָאֳכָלִים שֶׁלֹּא הֻכְשְׁרוּ. נָפְלוּ עֲלֵיהֶן מַשְׁקִין טְמֵאִין אַחַר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן נִטְמְאוּ כֵּלָן שֶׁהַמַּשְׁקִין הַטְּמֵאִין מְטַמְּאִים אֶת הַמֻּהָל שֶׁבָּהֶן וְהַמֻּהָל מְטַמֵּא אֶת כֻּלָּן. שֶׁהַמֻּהָל שֶׁיָּצָא מֵהֶן אַחַר גְּמַר מְלַאכְתָּן חָשׁוּב מַשְׁקֶה וּמִתְטַמֵּא וּמַכְשִׁיר׃

ז חָבִית שֶׁל זֵיתִים מְגֻלְגָּלִים צָרִיךְ לִנְקֹב הֶחָבִית כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא הַמֻּהָל. וְאִם לֹא נִקֵּב הֲרֵי אֵלּוּ מֻכְשָׁרִין. נִקְּבָהּ וּסְתָמוּהָ שְׁמָרִים וְהֶנֶם בְּלוּלִים בַּמֻּהָל אֵינָם מַכְשִׁירִין מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן בִּרְצוֹנוֹ שֶׁהֲרֵי נִקְּבָהּ׃

ח זֵיתִים שֶׁמָּסָקָן לְדָרִיכָה מֵאֵימָתַי גְּמַר מְלַאכְתָּן מִשֶּׁתִּגָּמֵר מְסִיקָתָן וְיִהְיוּ מֻנָּחִים וּמוּכָנִים לְדָרִיכָה. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָפְלוּ עֲלֵיהֶן מַשְׁקִין וְלֹא יָצְאוּ מֵהֶן מַשְׁקִין הוֹאִיל וְנִגְמְרָה מְלַאכְתָּן הֻכְשְׁרוּ. אֲבָל קֹדֶם שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן אַף עַל פִּי שֶׁנִּתְמַעֲטוּ וְהִזִּיעוּ וְנִתְחַבְּרוּ בְּמַשְׁקֵיהֶן אֵינָן מֻכְשָׁרִין. גְּמַר מִלְּמַסֵּק זֵיתָיו אֲבָל עָתִיד לִסֹּק זֵיתִים אֲחֵרִים לְהוֹסִיף עֲלֵיהֶם אֲפִלּוּ אֵינוֹ עָתִיד לְהוֹסִיף אֶלָּא אוֹ קַב אוֹ קַבַּיִם לֹא הֻכְשְׁרוּ. וְאִם הֵעֲרִים הֲרֵי אֵלּוּ מֻכְשָׁרִין. גְּמַר מִלְּקַח אֲבָל עָתִיד לִלְוֹת וּלְהוֹסִיף וְאֵרְעוּ אֹנֶס אוֹ נִתְעַסֵּק בְּמִשְׁתֶּה וְלֹא הוֹסִיף עֲדַיִן לֹא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן וְאֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה. וַאֲפִלּוּ זָבִים וְזָבוֹת מְהַלְּכִין עֲלֵיהֶם טְהוֹרִים׃

ט הָעוֹטֵן זֵיתָיו בִּשְׁנֵי בַּדִּים כֵּינָן שֶׁגָּמַר אַחַת מֵהֶן הֻכְשְׁרוּ לְקַבֵּל טֻמְאָה׃

י הַמַּסִּיק זֵיתָיו בַּגָּלִיל הָעֶלְיוֹן וְעָתִיד לְהוֹרִידָם לַגָּלִיל הַתַּחְתּוֹן אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה עַד שֶׁיּוֹרִידֵם לְשָׁם. וְהוּא שֶׁחִשֵּׁב עֲלֵיהֶן קֹדֶם שֶׁיִּמְסֹק אֲבָל אַחַר שֶׁיִּמְסֹק אֵין הַמַּחְשָׁבָה מוֹעֶלֶת אֶלָּא הֻכְשְׁרוּ. גָּמַר אֶת זֵיתָיו וְעָתִיד לְמָכְרָן לֹא הֻכְשְׁרוּ. עָתִיד לְחַפּוֹתָן בְּעָלִין הֻכְשְׁרוּ וּמְקַבְּלִין טֻמְאָה׃

יא הַלּוֹקֵחַ מַעֲטָן זֵיתִים מִן הָעַכּוּ״ם אִם יֵשׁ מַסִּיק עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה יֵעָשׂוּ בְּטֻמְאָה שֶׁזֶּה בְּחֶזְקַת שֶׁגָּמַר. וְנֶאֱמָן עַם הָאָרֶץ לוֹמַר מַעֲטָן זֶה לֹא גְּמַרְתִּיו׃

יב הָרוֹצֶה לִטֹּל מִזֵּיתִים שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן וְלִדְרוֹךְ הֲרֵי זֶה נוֹטֵל מֵהֶן בְּטֻמְאָה וּמוֹלִיךְ לְבֵית הַבַּד בְּטֻמְאָה וּמְכַסֶּה הַשְּׁאָר בְּטֻמְאָה וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁהֲרֵי לֹא הֻכְשְׁרוּ כְּדֵי שֶׁיְּקַבְּלוּ טֻמְאָה׃

יג הַמַּנִּיחַ אֶת זֵיתָיו בְּכוֹתֶשׁ כְּדֵי שֶׁיִּמְתִּינוּ וְיִהְיוּ נוֹחִים לְהִכָּתֵשׁ הֲרֵי אֵלּוּ מֻכְשָׁרִין. הִנִּיחָן שֶׁיִּמְתִּינוּ וְשֶׁיִּמְלָחֵם אַחַר שֶׁיִּמְתִּינוּ אֵינָן מֻכְשָׁרִין שֶׁהֲרֵי דַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶן לְכָבְשָׁן׃

יד הַפּוֹצֵעַ זֵיתִים שֶׁל תְּרוּמָה בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת פְּסָלָן שֶׁפְּצִיעָתָן הִיא גְּמַר מְלַאכְתָּן. פְּצָעָן לְסָפְגָן בְּמֶלַח לֹא הֻכְשְׁרוּ. וְכֵן אִם פְּצָעָן לֵידַע אִם יֵשׁ בָּהֶן שֶׁמֶן וְהִגִּיעוּ לְהַמָּסֵק לֹא הֻכְשְׁרוּ׃

טו הַמַּנִּיחַ זֵיתִים בַּגַּת לְגַרְגְּרָן וּלְיַבְּשָׁן אֲפִלּוּ הֵם רוֹם אַמָּה אֵינָן מֻכְשָׁרִין. נְתָנָן בַּבַּיִת שֶׁיִּלְקוּ אַף עַל פִּי שֶׁעָתִיד לְהַעֲלוֹתָן לַגַּג אוֹ שֶׁנְּתָנָן בַּגַּג שֶׁיִּלְקוּ אַף עַל פִּי שֶׁעָתִיד לְפָתְחָם וְיִפְרִיס אוֹתָן הֲרֵי אֵלּוּ מֻכְשָׁרִים. נְתָנָן בַּבַּיִת עַד שֶׁיִּשְׁמֹר אֶת גַּגּוֹ אוֹ עַד שֶׁיּוֹלִיכֵם לְמָקוֹם אַחֵר אֵינָן מֻכְשָׁרִים שֶׁעֲדַיִן לֹא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן׃

טז הָעוֹטֵן זֵיתָיו בִּרְשׁוּת עַם הָאָרֶץ וְנָעַל וְחָתַם אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא יֵשׁ לוֹ מַפְתֵּחַ אַחֵר וְחוֹתָם אַחֵר. אַף עַל פִּי שֶׁמָּצָא חוֹתָם מְקֻלְקָל וּמַפְתֵּחַ פָּתוּחַ הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִין. וְחוֹתָם שֶׁאָמְרוּ אֲפִלּוּ צְרוֹר אוֹ קֵיסָם. הָיוּ שָׁם חוֹרִין וּסְדָקִין אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא מַכְנִיס קָנֶה וּמְסִיטָן. הָיוּ שָׁם חַלּוֹנוֹת שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים נִדּוֹנוֹת כִּפְתָחִין׃

יז הַדּוֹרֵךְ בְּטֻמְאָה וְרָצָה לְטַהֵר כְּלֵי בֵּית הַבַּד וְהָעֵקֶל מִן הַמַּשְׁקִין הַטְּמֵאִין שֶׁנִּבְלְעוּ בָּהֶן כֵּיצַד יַעֲשֶׂה. כְּלִי שֶׁל עֵץ וְשֶׁל אֲבָנִים מֵדִיחַ. וְשֶׁל נְסָרִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן מְנַגְּבָן. וְשֶׁל גֶּמִי מְיַשָּׁנָן כָּל שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ אוֹ חוֹלְטָן בְּחַמִּין אוֹ בְּמֵי זֵיתִים אוֹ מַנִּיחָן תַּחַת צִנּוֹר שֶׁמֵּימָיו מְקֻלְקָלִין אוֹ לְתוֹךְ מַעְיָן שֶׁמֵּימָיו רוֹדְפִין שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁעוֹת. וְאַחַר כָּךְ מַטְבִּיל אֶת הַכֵּלִים שֶׁצְּרִיכִין טְבִילָה וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּטָהֳרָה׃

פרק יב

א כָּל דִּבְרֵי הֻכְשֵׁר אֳכָלִין דִּבְרֵי קַבָּלָה הֵן מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ שֶׁזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא לח) ״וְכִי יֻתַּן מַיִם עַל זֶרַע״ אֶחָד הַמַּיִם וְאֶחָד שְׁאָר שִׁבְעָה מַשְׁקִין. וְהוּא שֶׁיִּנָּתֵן עֲלֵיהֶם בִּרְצוֹן בְּעָלִים וְאַחַר שֶׁנֶּעֱקְרוּ מִן הַקַּרְקַע. שֶׁדָּבָר יָדוּעַ הוּא שֶׁאֵין לְךָ זֶרַע שֶׁלֹּא בָּא עָלָיו מַיִם כְּשֶׁהוּא מְחֻבָּר. לֹא נֶאֱמַר וְכִי יֻתַּן מַיִם אֶלָּא לְאַחַר שֶׁנֶּעֱקְרוּ הָאֳכָלִין וְנִתְלַשׁוּ הַמַּשְׁקִין׃

ב כָּל מַשְׁקֶה שֶׁנָּפַל עַל הָאֹכֶל בַּתְּחִלָּה בִּרְצוֹן בְּעָלִים אַף עַל פִּי שֶׁאֵין סוֹפוֹ בִּרְצוֹן אוֹ שֶׁהָיָה סוֹפוֹ בִּרְצוֹן וְאֵין תְּחִלָּתוֹ בִּרְצוֹן הִכְשִׁיר. נָפַל שֶׁלֹּא בִּרְצוֹנוֹ אֵינוֹ מַכְשִׁיר אֲפִלּוּ בָּלַל הוּא פֵּרוֹתָיו מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה אוֹ מִפְּנֵי הַצָּרֵךְ וְהוּא אֵין רְצוֹנוֹ שֶׁיִּהְיוּ בְּלוּלִין הֲרֵי אֵלּוּ לֹא הֻכְשְׁרוּ. כֵּיצַד. הַטּוֹמֵן פֵּרוֹתָיו בְּמַיִם מִפְּנֵי הַגַּנָּבִים אוֹ הַנּוֹתֵן פֵּרוֹתָיו לִשְׁבֹּלֶת הַנָּהָר לַהֲבִיאָן עִמּוֹ אֵינָן מַכְשָׁרִים׃

ג מַשְׁקִין שֶׁנִּתְלַשׁוּ מִן הַקַּרְקַע שֶׁלֹּא בְּרָצוֹן אֵינָן מַכְשִׁירִין. לְפִיכָךְ אָדָם אוֹ כֵּלִים אוֹ פֵּרוֹת שֶׁנִּבְלְלוּ בְּמַשְׁקִין שֶׁנִּתְלְשׁוּ שֶׁלֹּא בְּרָצוֹן אַף עַל פִּי שֶׁנִּגְּעוּ אֲכָלִין בְּאוֹתָן מַשְׁקִין בְּרָצוֹן לֹא הֶכְשִׁירוּ שֶׁהֲרֵי אוֹתָן הַמַּיִם שֶׁלֹּא לְרָצוֹן נִתְלְשׁוּ וּכְאִלּוּ הֵן עַדַיִן בַּקַּרְקַע שֶׁאֵינָן מַכְשִׁירִין. הָיוּ הַמַּיִם שֶׁעַל הָאָדָם וְעַל הַכֵּלִים וְעַל הַפֵּרוֹת תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן וְנָגְעוּ בָּהֶן אֲכָלִין בְּרָצוֹן הֶכְשִׁרוּ. כֵּיצַד. הַכּוֹפֶה קֵעָרָה עַל הַפִּתָּל בִּשְׁבִיל שֶׁתּוּדַח הַמַּיִם שֶׁבָּהּ מַכְשִׁירִין. וְאִם הִנִּיחַ בָּהֶן פֵּרוֹת הֶכְשִׁרוּ מִפְּנֵי שֶׁהֵן תְּלוּשִׁין בַּכְּלִי לְדַעַת. כְּפָאָהּ בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יִלָּקֶה הַפִּתָּל הַמַּיִם שֶׁבָּהּ אֵינָן כְּתְלוּשִׁין וּלְפִיכָךְ אִם נָתַן בָּהּ אֲכָלִין לֹא הֶכְשִׁרוּ. נִתְפַּוֵּן שֶׁיּוּדַח הַפִּתָּל אִם הָיָה כֹּתֶל בַּיִת הֲרֵי אֵלּוּ מַכְשִׁירִין שֶׁהַתָּלוּשׁ שֶׁחִבְּרוּ לְעִנְיָן הֶכְשֵׁר הֲרֵי הוּא כִּתְלוּשׁ וְנִמְצְאוּ מַיִם שֶׁעַל כֹּתֶל בַּיִת זֶה כַּמַּיִם שֶׁבַּכֵּלִים. וְאִם הָיָה כֹּתֶל מְעָרָה שֶׁאֵינוֹ בִּנְיָן אֶלָּא עֲצָמָהּ שֶׁל קַרְקַע הַמַּיִם שֶׁעָלָיו אֵינָן כִּתְלוּשִׁין מִן הַקַּרְקַע:

ד הַשּׁוֹחֶה לִשְׁתּוֹת הֲרֵי הַמַּיִם הָעוֹלִים בְּשָׂפָמוֹ וּבְפִיו תְּלוּשִׁין בִּרְצוֹנוֹ. שֶׁדָּבָר יָדוּעַ הוּא שֶׁהַשּׁוֹתֶה יַעֲלֶה הַמַּיִם בְּפִיו וּבְשָׂפָתָיו וְהוֹאִיל וְשָׂתָה בִּרְצוֹנוֹ הֲרֵי אֵלּוּ נִתְלְשׁוּ בְּרָצוֹן. אֲבָל הַמַּיִם הָעוֹלִים בְּחָטְמוֹ וּבְזָקָנוֹ וּבְרֹאשׁוֹ אֵינָן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן:

ה הַמְמַלֵּא אֶת הֶחָבִית הַמַּיִם הָעוֹלִים אֲחֲרֶיהָ וּבַחֶבֶל שֶׁהוּא מְכוֹנָן עַל צַוָּארָהּ וּבַחֶבֶל שֶׁהוּא לְצָרְכָּהּ הֲרֵי הֵן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן. וְהַמַּיִם שֶׁבַּחֶבֶל הַיְתֵר עַל צָרְכָּהּ אֵינָן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן. נָתָנָהּ תַּחַת הַצִּנּוֹר כָּל הַמַּיִם שֶׁעַל גַּבָּהּ וּבַחֶבֶל אֵינָן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן לְפִיכָךְ אֵין מַכְשִׁירִין:

ו מִי שֶׁיָּרְדוּ עָלָיו גְּשָׁמִים אֲפִלּוּ הָיָה אַב הַטֻּמְאָה. הַמַּיִם שֶׁעָלָיו אַף עַל פִּי שֶׁיָּרְדוּ מִצַּד הָעֶלְיוֹן לַתַּחְתּוֹן טְהוֹרִין וְהוּא שֶׁיְּנַתְּקֵם מֵעָלָיו בְּכָל כֹּחוֹ. אֲבָל אִם הָיוּ שׁוֹתְתִין וְיוֹרְדִים בִּשְׁעַת פְּרִישָׁתָם מִתְטַמְּאִין. וּבִזְמַן שֶׁהֵן טְהוֹרִין אֵינָן מַכְשִׁירִין שֶׁהֲרֵי אֵינָן תְּלוּשִׁין עָלָיו לִרְצוֹנוֹ. וְאִם נִעֵר הֲרֵי אֵלּוּ לְרָצוֹן. עָמַד תַּחַת הַצִּנּוֹר לְהָקֵר אוֹ לִידּוֹחַ הֲרֵי זֶה לְרָצוֹן. וְאִם הָיָה טָמֵא הַמַּיִם שֶׁעָלָיו טְמֵאִין:

ז חָבִית שֶׁהָיְתָה מְלֵאָה פֵּרוֹת וְיָרַד הַדֶּלֶף לְתוֹכָהּ הֲרֵי זֶה יַעֲרֶה הַמַּיִם מֵעֲלֵיהֶן וְאֵינָן מַכְשִׁירִין וְאַף עַל פִּי שֶׁרְצוֹנוֹ שֶׁיִּהְיוּ בְּתוֹכָהּ עַד שֶׁיַּעֲרֶה הַמַּיִם מֵעֲלֵיהֶן:

ח עָרְבָה שֶׁיָּרַד הַדֶּלֶף לְתוֹכָהּ הַמַּיִם הַנִּתָּזִין וְהַצָּפִין מֵעָלֶיהָ אֵינָן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן. נִטְלָהּ לְשָׁפְכָהּ הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכָהּ אֵינָן בְּרָצוֹן. הִנִּיחָהּ שֶׁיָּרַד הַדֶּלֶף לְתוֹכָהּ הַנִּתָּזִין וְהַצָּפִין שֶׁבְּתוֹכָהּ אֵינָן תְּלוּשִׁין בְּרָצוֹן. וְאִם נִטְלָהּ לְשָׁפְכָהּ הֲרֵי אֵלּוּ מַכְשִׁירִין שֶׁלֹּא שָׁפְכָהּ בִּמְקוֹמָהּ הֲרֵי תְּלָשָׁן בִּרְצוֹנוֹ:

ט הַמַּטְבִּיל אֶת כֵּלָיו וְהַמְכַבֵּס אֶת כְּסוּתוֹ בְּמְעָרָה הַמַּיִם הָעוֹלִין בְּיָדָיו בְּרָצוֹן וּבִרְגְלָיו אֵינָן כִּתְלוּשִׁין בְּרָצוֹן:

י פֵּרוֹת שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ הַמַּיִם וּפָשַׁט יָדָיו וּנְטָלָן לֹא הֶכְשִׁרוּ. וְאִם חִשֵּׁב שֶׁיִּוָּדְחוּ יָדָיו הֶכְשִׁרוּ בַּמַּיִם שֶׁבְּיָדָיו שֶׁהַמַּיִם שֶׁבְּיָדָיו וְשֶׁעַל הַפֵּרוֹת הֲרֵי הֵן כִּתְלוּשִׁין בְּרָצוֹן:

יא הַנּוֹתֵן פֵּרוֹתָיו לְתוֹךְ הַמַּיִם בִּרְצוֹנוֹ אִם הָיוּ מַיִם שֶׁבַּקַּרְקָעוֹת אֵינָן מַכְשִׁרִין כָּל זְמַן שֶׁהֵן בַּמַּיִם. הוֹצִיאָן הֶכְשִׁרוּ בַּמַּיִם שֶׁעֲלֵיהֶן אוֹ שֶׁעַל יָדָיו שֶׁהֲרֵי נִתְלְשׁוּ בְּרָצוֹן. כֵּיצַד. צְנוֹן אוֹ לֶפֶת שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַמְּעָרָה נָדָה מְדִיחָתוּ שָׁם וְהוּא טָהוֹר. הֶעֱלָתְהוּ כָּל שֶׁהוּא מִן הַמַּיִם נִטְמָא בְּמַגָּעָהּ:

יב קֻפָּה שֶׁהִיא מְלֵאָה תּוּרְמוּסִין וּנְתוּנָה לְתוֹךְ הַמִּקְוֶה מוֹשִׁיט יָדוֹ הַטָּמֵא וְנוֹטֵל תּוּרְמוּסִין מִתּוֹכָהּ וְהֵן טְהוֹרִין מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הֶכְשִׁרוּ שֶׁהֲרֵי מִתּוֹכָהּ נָטַל וְאֵין רְצוֹנוֹ בַּמַּיִם שֶׁעֲלֵיהֶן. הֶעֱלָם מִן הַמַּיִם הַנּוֹגְעִין בַּקֻּפָּה טְמֵאִין שֶׁהֲרֵי הֶכְשִׁרוּ בַּמַּיִם שֶׁבַּקֻּפָּה שֶׁנִּתְלְשׁוּ בִּרְצוֹנוֹ. וּשְׁאָר כָּל הַתּוּרְמוּסִין שֶׁבְּתוֹךְ הַקֻּפָּה טְהוֹרִין:

פרק יג

א הַמְמַלֵּא בַּקִּילּוֹן הַמַּיִם הַנִּשְׁאָרִים בַּקִּילּוֹן הֲרֵי הֵן תְּלוּשִׁין בִּרְצוֹן עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים אֲבָל אַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים אֵינָן תְּלוּשִׁין בִּרְצוֹן אֶלָּא אִם נִשְׁאַר שָׁם מַשְׁקֶה אֵינוֹ מַכְשִׁיר:

ב עֵצִים שֶׁנָּפְלוּ עֲלֵיהֶן מַשְׁקִין בִּרְצוֹן וְיָרְדוּ עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִים שֶׁלֹּא לְרָצוֹן אִם רַבּוּ הֲרֵי כֻּלָּן שֶׁלֹּא לְרָצוֹן. הוֹצִיאָן שֶׁיָּרְדוּ עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִים אַף עַל פִּי שֶׁרַבּוּ הֲרֵי כֻּלָּן לְרָצוֹן. הָיוּ רַגְלָיו אוֹ רַגְלֵי בְּהֶמְתּוֹ מְלֵאוֹת טִיט וְעָבַר בַּנָּהָר וְרָחֲצוּ אִם שָׁמַח הֲרֵי הַמַּיִם הָעוֹלִין עֲלֵיהֶן תְּלוּשִׁין בִּרְצוֹן וְאִם לָאו אֵינָן בִּרְצוֹן:

ג הַמּוֹרִיד אֶת הַגַּלְגַּלִּים וְאֶת כְּלֵי הַבָּקָר בִּשְׁעַת הַקָּדִים לַמַּיִם כְּדֵי שֶׁיִּסְתְּמוּ הַסְּדָקִים שֶׁבָּעֵץ הֲרֵי הַמַּיִם הָעוֹלִין בָּהֶן תְּלוּשִׁין בִּרְצוֹן:

ד הַמּוֹרִיד אֶת הַבְּהֵמָה לִשְׁתּוֹת הַמַּיִם הָעוֹלִין בְּפִיהָ תְּלוּשִׁין בִּרְצוֹן וּבִרְגְלֶיהָ אֵינָן כִּתְלוּשִׁין בִּרְצוֹן אֶלָּא אִם חִשֵּׁב שֶׁיִּוָּדְחוּ רַגְלֶיהָ. וּבִשְׁעַת הַחֹרֶף וְהַדֵּישׁ אַף שֶׁבִּרַגְלֶיהָ תְּלוּשִׁין בִּרְצוֹן. הוֹרִידָהּ חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן אַף עַל פִּי שֶׁחָשַׁב שֶׁיִּוָּדְחוּ רַגְלֶיהָ הַמַּיִם הָעוֹלִין בִּרַגְלֶיהָ אֵינָן תְּלוּשִׁין בִּרְצוֹן שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַעֲשֶׂה וְאֵין לָהֶן מַחֲשָׁבָה:

ה הַטּוֹבֵל בְּמַיִם הֲרֵי כָּל הַמַּיִם שֶׁעַל בְּשָׂרוֹ תְּלוּשִׁין בִּרְצוֹן. אֲבָל הָעוֹבֵר בְּמַיִם כָּל הַמַּיִם שֶׁעַל בְּשָׂרוֹ אֵינָן תְּלוּשִׁין בִּרְצוֹן:

ו מִי שֶׁטָּבַל בַּנָּהָר וְהָיָה לְפָנָיו נָהָר אַחֵר וְעָבַר בּוֹ בְּטֶלוּ הַשְּׁנַיִם אֶת הָרִאשׁוֹנִים וַהֲרֵי הַמַּיִם שֶׁעָלָיו אֵינָן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. וְכֵן אִם דָּחֲהוּ חֲבֵרוֹ לִשְׁבָּרוֹ אוֹ לִשְׁבֹּר בְּהֶמְתּוֹ בָּטְלוּ הַמַּיִם הָרִאשׁוֹנִים. אֲבָל אִם דָּחֲהוּ דֶּרֶךְ שְׂחוֹק לֹא בָּטְלוּ אֶלָּא הֲרֵי הַמַּיִם שֶׁעָלָיו תְּלוּשִׁין לָרָצוֹן. טָבַל בַּנָּהָר וְעָלָה וְיָרַד עָלָיו גְּשָׁמִים אִם רַבּוּ עָלָיו גְּשָׁמִים הֲרֵי בָּטְלוּ מַיִם הָרִאשׁוֹנִים וַהֲרֵי כָּל הַמַּיִם שֶׁעָלָיו אֵינָן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן:

ז הַשָּׁט עַל פְּנֵי הַמַּיִם הַנִּתָּזִין אֵינָן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. וְהַמַּיִם הָעוֹלִין עָלָיו תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. אִם נִתְכַּוֵּן לְהַתִּיז עַל חֲבֵרוֹ אַף הַנִּתָּזִין תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן:

ח הָעוֹשֶׂה צִפּוֹר בַּמַּיִם הַמַּיִם הַנִּתָּזִין וְאֶת שֶׁבָּהּ אֵינָם תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן:

ט הַמּוֹדֵד אֶת הַבּוֹר לְיַדַּע עָמְקוֹ מַיִם הָעוֹלִין בְּיָדוֹ וּבַדָּבָר שֶׁמָּדַד בּוֹ תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. וְאִם מָדַד רָחְבּוֹ מַיִם הָעוֹלִין בְּיָדָיו אוֹ בְּדָבָר שֶׁמָּדַד בּוֹ אֵינָן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. פָּשַׁט יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ לַבּוֹר לְיַדַּע אִם יֵשׁ בּוֹ מַיִם הֲרֵי הַמַּיִם הָעוֹלִין בְּיָדוֹ אוֹ בְּרַגְלוֹ אֵינָן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. פְּשָׁטָן לְיַדַּע כַּמָּה מַיִם שָׁם הָעוֹלִין בָּהֶן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. זָרַק אֶבֶן לַבּוֹר לְיַדַּע אִם יֵשׁ בּוֹ מַיִם מַיִם הַנִּתָּזִין אֵינָן בָּרָצוֹן וְשֶׁעַל הָאֶבֶן אֵינָן כִּתְלוּשִׁין:

י הַחוֹבֵט עַל הַשֶּׁלַח חוּץ לַמַּיִם הַנִּתָּזִין מִמֶּנּוּ תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן שֶׁהֲרֵי רְצוֹנוֹ שֶׁיֵּצְאוּ. חָבַט עָלָיו וְהוּא בְּתוֹךְ הַמַּיִם אֵינָן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן:

יא הַמַּיִם הָעוֹלִין בַּסְּפִינָה וּבָעֶקֶל וּבַמְּשׁוֹטוֹת אֵינָן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. וּבַמְּצוּדוֹת וּבָרְשָׁתוֹת וּבַמְּכְמוֹרוֹת אֵינָם תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. וְאִם נִעֵר תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. וְכֵן הַמַּיִם שֶׁעַל הַקֶּסֶיָה [שֶׁל] שֻׁלְחָנוֹת וְעַל הַשָּׁפָה שֶׁל לְבֵנִים אֵינָן בָּרָצוֹן. וְאִם נִעֵר הֲרֵי אֵלּוּ בָּרָצוֹן:

יב הַמּוֹלִיךְ אֶת הַסְּפִינָה לַיָּם הַגָּדוֹל לְצָרְפָהּ. הַמּוֹצִיא מַסְמֵר לַגִּשְׁמִים לְצָרְפוֹ. הַמַּנִּיחַ אֶת הָאוּד בַּגִּשְׁמִים לַעֲשׂוֹתוֹ [פֶּחָם]. הֲרֵי הַמַּיִם שֶׁעֲלֵיהֶן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. אֲבָל הַמּוֹצִיא אֶת הַמַּסְמֵר וְאֶת הָאוּד לַגִּשְׁמִים לְכַבּוֹתָן אֵין הַמַּיִם שֶׁעֲלֵיהֶן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן:

יג שִׁלְשֵׁל אֶת הַמְּשׁוּלֶת לַבּוֹר לְהַעֲלוֹת בָּהּ כְּלִי אוֹ קִיתוֹן. שִׁלְשֵׁל אֶת הַכַּלְכָּלָה לַבּוֹר כְּדֵי שֶׁתִּשְׁתֶּשֶׁב עָלֶיהָ (אֶת) הַתַּרְנְגֹלֶת. אֵין הַמַּיִם שֶׁעָלֶיהָ תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן:

יד הַמְמַחֵק אֶת הַכִּרְיָשָׁה לְהָסִיר הַמַּיִם שֶׁעָלֶיהָ וְהַסּוֹחֵט שְׂעָרוֹ בִּכְסוּתוֹ הַמַּיִם הַיּוֹצְאִין תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. וְהַנִּשְׁאָרִין אֵינָן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן מִפְּנֵי שֶׁרְצוֹנוֹ שֶׁיֵּצְאוּ מִכֶּלָּן. וּכְרִישָׁה עַצְמָהּ הֲכִשְׁרָה שֶׁבִּשְׁעַת פְּרִישָׁתָהּ מַכְשִׁירִין. וְאִם נִתֵּק הַמַּיִם מֵעָלֶיהָ בְּכָל כֹּחוֹ לֹא הֲכִשְׁרָה:

טו הַמַּרְעִיד אֶת הָאִילָן לְהַשִּׁיר מִמֶּנּוּ אֳכָלִין אוֹ לְהַשִּׁיר טֻמְאָה הַמַּיִם הַנִּתָּזִין מִמֶּנָּה אֵינָן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. הִרְעִידוֹ לְהַשִּׁיר מִמֶּנּוּ מַשְׁקִין הַיּוֹצְאִין הֲרֵי הֵן תְּלוּשִׁין. וְהַנִּשְׁאָרִין בּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁרוּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם אֵינָן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְכַּוֵּן שֶׁיֵּצְאוּ מִכֻּלּוֹ. וְכֵן אִם נִתְּזוּ עַל הַמְּחַבָּרִין אֵינָן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן:

טז הַמַּרְעִיד אֶת הָאִילָן וְנָפַל עַל חֲבֵרוֹ אוֹ סָכָּה וְנָפְלָה עַל חֲבֵרְתָּהּ וְתַחְתֶּיהָן זְרָעִים וִירָקוֹת מְחֻבָּרִים לַקַּרְקַע וְנָפְלוּ הַמַּיִם עַל הַפֵּרוֹת הַמְחֻבָּרִין שֶׁתַּחְתֶּיהָן אוֹתָן הַמַּיִם שֶׁבִּזְרָעִים וְשֶׁבִּירָקוֹת אֵינָן תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן:

יז שְׁמָרִים שֶׁל תְּרוּמָה שָׁנָתַן עֲלֵיהֶן מַיִם כְּבָר בֵּאַרְנוּ בִּתְרוּמוֹת שֶׁהָרִאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי אָסוּר לְזָרִים וְשֶׁל הֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת אַף הַשְּׁלִישִׁי אָסוּר. וְשֶׁל קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ לְעוֹלָם אָסוּר. וְשֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי הַוַּדַּאי רִאשׁוֹן בִּלְבַד אָסוּר. כֵּיצַד שֶׁאָמְרוּ לְעִנְיַן אִסּוּרָן כָּךְ אָמְרוּ לְעִנְיַן הֶכְשֵׁרָן. כְּגוֹן שֶׁנִּתְמַדּוּ מֵאֲלֵיהֶן וְהָיְתָה בְּהֵמָה שׁוֹתָה רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן. שֶׁאִם הָיָה הָאָדָם הוּא שֶׁמְּסִיר הַמַּיִם הָרִאשׁוֹנִים אַף עַל פִּי שֶׁמְּאֲלֵיהֶן נָפְלוּ כֵּיוָן שֶׁחִשָּׁבָן וְהִקְפִּיד עֲלֵיהֶן מַכְשִׁירִין:

פרק יד

א פֵּרוֹת שֶׁיָּרַד הַדֶּלֶף לְתוֹכָן וְעֵרְבָן כְּדֵי שֶׁיִּתְנַגְּבוּ לֹא הֻכְשְׁרוּ:

ב הַמַּעֲלֶה פֵּרוֹתָיו לַגַּג מִפְּנֵי הַכְּנִימָה וְיָרַד עֲלֵיהֶן הַטַּל לֹא הֻכְשַׁר. וְאִם נִתְכַּוֵּן שֶׁיֵּרֵד עֲלֵיהֶן הַטַּל הֻכְשְׁרוּ. לְפִיכָךְ אִם הָעֲלוּם חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן אַף עַל פִּי שֶׁחִשְּׁבוּ שֶׁיֵּרֵד הַטַּל עֲלֵיהֶן לֹא הֻכְשְׁרוּ שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַעֲשֶׂה דִּין תּוֹרָה וְאֵין לָהֶן מַחֲשָׁבָה אֶפְלוּ מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. הָפְכוּ בָּהֶן קְטַנִּים עַל הַגַּג הֲרֵי אֵלּוּ מֻכְשָׁרִין שֶׁאִם הָיְתָה מַחֲשָׁבָה שֶׁל קָטָן נִכֶּרֶת מִתּוֹךְ מַעֲשָׂיו מַחֲשַׁבְתּוֹ מוֹעֶלֶת מִדִּבְרֵיהֶן:

ג הַמַּעֲלֶה אֶת הָאֲגַדּוֹת וְאֶת הַקְּצִיעוֹת וְאֶת הַשּׁוּם לַגַּג בִּשְׁבִיל שֶׁיַּמְתִּינוּ וְיֵרֵד עֲלֵיהֶן הַטַּל לֹא הֻכְשְׁרוּ. וְאֵין אוֹמְרִין הוֹאִיל וְהַכֹּל יוֹדְעִין שֶׁהַטַּל יוֹרֵד הֲרֵי זֶה בִּרְצוֹנוֹ שֶׁהֲרֵי לֹא הֶעֱלָם אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיַּמְתִּינוּ:

ד הַמּוֹלִיךְ חִטִּין לְטָחֵן וְיָרְדוּ עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִים אִם שָׁמַח הֻכְשְׁרוּ. הָיוּ זֵיתָיו נְתוּנִין בַּגַּג וְיָרְדוּ עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִים אִם שָׁמַח הֻכְשְׁרוּ. הַחֲמָרִים שֶׁהָיוּ עוֹבְרִים בַּנָּהָר וְנָפְלוּ שַׁקֵּיהֶן בַּמַּיִם וְהֶעֱלוּם אִם שָׂמְחוּ הֻכְשְׁרוּ הַפֵּרוֹת וְהַמַּיִם שֶׁעַל הַשַּׁקִּין הִנָּם תְּלוּשִׁין בָּרָצוֹן שֶׁהֲרֵי שָׂמְחוּ:

ה שֹׁק שֶׁהוּא מָלֵא זֵרְעוֹנִים וְנָתוּן עַל גַּבֵּי הַנָּהָר אוֹ עַל פִּי הַבּוֹר אוֹ עַל מַעֲלוֹת הַמְּעָרָה וְשָׁאֲבוּ הֵכְשִׁירוּ׃

ו חָבִית שֶׁהִיא מְלֵאָה פֵּרוֹת שְׁנִּתְּנָה בְּתוֹךְ הַמַּשְׁקִין אוֹ מְלֵאָה מַשְׁקִין שְׁנִּתְּנָה בְּתוֹךְ הַפֵּרוֹת וְשָׁאֲבוּ הֵכְשִׁירוּ. בְּאֵלּוּ מַשְׁקִין אָמְרוּ בְּמַיִם וּבְיַיִן וּבְחֹמֶץ אֲבָל שְׁאָר הַמַּשְׁקִין אֵין מְשָׁאֲבִין מִן הַחֶרֶס כְּדֵי שֶׁיַּכְשִׁירוּ הַפֵּרוֹת שֶׁבְּצִדָּן׃

ז הָרוֹדֶה פַּת חַמָּה וּנְתָנָהּ עַל פִּי חָבִית שֶׁל יַיִן אִם הָיְתָה פַּת חִטִּין לֹא הֵכְשִׁירָה. וְאִם הָיְתָה שֶׁל שְׁעוֹרִים הֵכְשִׁירָה מִפְּנֵי שֶׁהַשְּׁעוֹרִים שׁוֹאֲבוֹת. וְכֵן אִם הָיָה הַיַּיִן טָמֵא וְהָיְתָה פַּת חִטִּים טְהוֹרָה וְאִם הָיְתָה שְׁעוֹרִים נִטְמְאָה מִפְּנֵי שֶׁשָּׁאֲבָה מַשְׁקִין טְמֵאִין׃

ח הַמְרַבֵּץ אֶת בֵּיתוֹ וְנָתַן בּוֹ חִטִּים וְטָנְפוּ. אִם מֻחֲמֶתֶת הַמַּיִם הֵכְשִׁירוּ. וְאִם מֻחֲמֶתֶת הַסֶּלַע לֹא הֵכְשִׁירוּ. הַמְכַבֵּס אֶת כְּסוּתוֹ בַּעֲרָבָה וְנָתַן בָּהּ חִטִּים וְטָנְפוּ אִם מֻחֲמֶתֶת הַמַּיִם הֵכְשִׁירוּ וְאִם מֻחֲמֶתֶת הָעֲרָבָה לֹא הֵכְשִׁירוּ׃

ט הַטּוֹמֵן פֵּרוֹת בַּחוֹל כְּדֵי שֶׁיַּרְטִיבוּ הֵכְשִׁירוּ. הַטּוֹמֵן בַּטִּיט הַנָּגוּב אִם יֵשׁ בּוֹ מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ הֵכְשִׁירוּ וְאִם לָאו לֹא הֵכְשִׁירוּ׃

י הַמְרַבֵּץ אֶת גָּרְנוֹ אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא יֵכְשְׁרוּ חִטָּיו אִם טָנְפוּ בּוֹ וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא שָׁמֵחַ׃

יא הַמְלַקֵּט עֲשָׂבִים כְּשֶׁהַטַּל יוֹרֵד עֲלֵיהֶן לְחַפּוֹת בָּהֶן הַחִטִּין לֹא הֵכְשִׁירוּ וְאִם נִתְכַּוֵּן לְכָךְ הֵכְשִׁירוּ׃

יב הַמְרַבֵּץ אֶת בֵּיתוֹ בְּמַיִם טְמֵאִים וְנָתַן בּוֹ שְׁבֻלִּים וְטָנְפוּ אִם יֵשׁ עֲלֵיהֶן מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין וְאִם לָאו טְהוֹרִין׃

יג הַנּוֹעֵר אֲגֻדָּה שֶׁל יָרָק שֶׁהָיוּ עָלֶיהָ מַשְׁקִין וְיָרְדוּ מִצַּד הָעֶלְיוֹן לַצַּד הַתַּחְתּוֹן לֹא הֵכְשִׁיר׃

יד הַמַּעֲלֶה שַׁקִּין מְלֵאִין פֵּרוֹת מִן הַנָּהָר וּנְתָנָן זֶה עַל גַּבֵּי זֶה הֵכְשִׁיר הַתַּחְתּוֹן בַּמַּיִם שֶׁיָּרְדוּ לוֹ מִן הָעֶלְיוֹן שֶׁהֲרֵי בִּרְצוֹנוֹ הִנִּיחַ זֶה עַל גַּבֵּי זֶה׃

טו הַנּוֹפֵחַ בַּעֲדָשִׁים לְבָדָקָן אִם הֵן יָפוֹת וְהִזִּיעוּ הֵכְשִׁירוּ בְּהֶבֶל פִּיו מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְתוֹלְדוֹת הַמַּיִם. וְכֵן הָאוֹכֵל שֶׁמְּשִׁמִּין בָּאֲצָבַע הֵכְשִׁירוּ בְּמַשְׁקֶה פִּיו וְשֶׁעַל אֶצְבָּעוֹ׃

טז נָשַׁךְ בָּאֹכֶל וְנָפַל הָאֹכֶל הֲרֵי הַמַּשְׁקֶה שֶׁעַל הָאֹכֶל שֶׁלֹּא לְרָצוֹן. הָיָה אוֹכֵל זֵיתִים פְּצוּעִים וּתְמָרִים רְטֻבוֹת וְכָל שֶׁהוּא רוֹצֶה לָמֹץ אֶת גַּרְעִינָתוֹ וְנָפַל מִפִּיו הֲרֵי הַמַּשְׁקֶה שֶׁעָלָיו בְּרָצוֹן. הָיָה אוֹכֵל זֵיתִים נְגוּבִין וּתְמָרִים יְבֵשׁוֹת וְכָל שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לָמֹץ אֶת גַּרְעִינָתוֹ וְנָפַל מִפִּיו הֲרֵי הַמַּשְׁקֶה שֶׁעָלָיו שֶׁלֹּא בְּרָצוֹן׃

יז עֲלָשִׁין שֶׁלִּקְּטָן לִבְהֵמָה וְהֵדִיחָן וְחִשֵּׁב עֲלֵיהֶן לְאָדָם אַחַר כָּךְ כְּבָר בֵּאֲרָנוּ שֶׁהֵן צְרִיכִים הֶכְשֵׁר שֵׁנִי. וְאִם הָיָה עֲלֵיהֶן מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ כְּשֶׁחִשֵּׁב עֲלֵיהֶן לְאָדָם הֲרֵי אֵלּוּ מֻכְשָׁרִין׃

פרק טו

א מַיִם שֶׁבַּכֵּלִים מִתְטַמְּאִין בֵּין לְרָצוֹן בֵּין שֶׁלֹּא לְרָצוֹן וּמְטַמְּאִין אֳכָלִים וְכֵלִים בֵּין שֶׁנָּפַל עֲלֵיהֶן בְּרָצוֹן בֵּין שֶׁלֹּא נָפַל עֲלֵיהֶן בְּרָצוֹן. אֲבָל מַיִם שֶׁבַּקַּרְקָעוֹת כְּגוֹן מֵי בוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת וּמֵי גְּבָאִים שֶׁאֵין בָּהֶם אַרְבָּעִים סְאָה אֵין מִתְטַמְּאִין אֶלָּא לְרָצוֹן וְאֵין מְטַמְּאִין אֶלָּא בְּרָצוֹן. כֵּיצַד. מַיִם שֶׁבַּקַּרְקַע שֶׁאֵין בָּהֶן אַרְבָּעִים סְאָה בֵּין שֶׁהָיוּ שְׁאוּבִין בֵּין שֶׁאֵינָן שְׁאוּבִין שֶׁנָּפַל לְתוֹכָן הַמֵּת אוֹ שֶׁהָלַךְ בָּהֶן הַטָּמֵא הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִין. אֲבָל אִם שָׁתָה מֵהֶן אָדָם טָמֵא אוֹ שֶׁמִּלֵּא בָּהֶן בְּכֵלִי טָמֵא אוֹ שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹכָן מַשְׁקִין טְמֵאִין בְּרָצוֹן הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין וְאַף עַל פִּי שֶׁהֵן בַּקַּרְקַע. שָׁתָה מֵהֶן הַטָּהוֹר אַחַר שֶׁנִּטְמְאוּ בַּקַּרְקַע אוֹ שֶׁמִּלֵּא בָּהֶן בִּכְלִי טָהוֹר נִטְמָא הַשּׁוֹתֶה וְנִטְמָא הַכְּלִי שֶׁהֲרֵי בְּרָצוֹן שָׁתָה אוֹ מִלֵּא. נָפַל לְתוֹכָן כְּבָר שֶׁל תְּרוּמָה הֲרֵי הוּא טָהוֹר כְּשֶׁהָיָה שֶׁאֵין מִתְטַמְּאִין אֶלָּא לְרָצוֹן. לְפִיכָךְ אִם הֵדִיחַ יָדוֹ וְהוֹצִיא הַכְּבָר נִטְמָא הַכְּבָר בַּמַּיִם שֶׁבְּיָדָיו שֶׁהֲרֵי הֵן בְּרָצוֹן׃

ב מֵי גְּבָאִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן מִמַּיִם שֶׁבַּקַּרְקָעוֹת כְּגוֹן מֵי בוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת וּמֵי תַּמְצִית שֶׁפָּסְקוּ וּמִקְוָאוֹת שֶׁאֵין בָּהֶן אַרְבָּעִים סְאָה שֶׁנִּטְמְאוּ וְיָרְדוּ לָהֶם גְּשָׁמִים וְרַבּוּ מֵי גְּשָׁמִים עֲלֵיהֶם אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שָׁטְפוּ הֲרֵי הֵן טְהוֹרִין לְפִיכָךְ כָּל הַמַּיִם שֶׁבַּקַּרְקָעוֹת כְּגוֹן מֵי גְּבָאִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן בִּשְׁעַת הַגְּשָׁמִים הַכֹּל בְּחֶזְקַת טְהָרָה׃

ג פָּסְקוּ הַגְּשָׁמִים הַקְּרוֹבִים לָעִיר אוֹ לַדֶּרֶךְ טְמֵאִין שֶׁהֵן בְּחֶזְקַת שֶׁשָּׁתָה מֵהֶן הַטָּמֵא וְשָׁמְלְאוּ מֵהֶן בֵּכֵלִים טְמֵאִין. וְהָרְחוֹקִים טְהוֹרִים עַד שֶׁיְּהַלְּכוּ רֹב הָאָדָם. הָלְכוּ הַכֹּל בְּחֶזְקַת טָמְאָה שֶׁהַהוֹלְכִים בַּשַּׁיָּרוֹת מְמַלְּאִין וְשׁוֹתִין מֵהֶן. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּגֶבֶא שֶׁאָפְשָׁר לִשְׁתּוֹת מִמֶּנּוּ. אֲבָל בְּגֶבֶא שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִשְׁתּוֹת מִמֶּנּוּ אֶלָּא בְּדֹחַק גָּדוֹל הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת טָהֳרָה (שֶׁהֵן בְּחֶזְקַת טְהוֹרִין) עַד שֶׁיִּמְצָא מְקוֹם פַּרְסוֹת רַגְלֵי אָדָם אוֹ פַּרְסוֹת רַגְלֵי בְּהֵמָה גַּסָּה נְכֵרֶת בּוֹ אֲבָל מָצָא פַּרְסוֹת רַגְלֵי בְּהֵמָה דַּקָּה הֲרֵי זֶה טָהוֹר שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁיָּרְדָה וְשָׁתַת׃

ד חֶזְקַת טִיט וּגְמוּמֵיוֹת שֶׁבְּפִתְחֵי חֲנֻיּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בִּשְׁעַת הַגְּשָׁמִים שֶׁהֵן טְהוֹרִין. פָּסְקוּ הַגְּשָׁמִים חֲרֵי הֵן כְּמֵי שְׁפִיכוֹת. וְשֶׁבַּשָּׁוְקִין הוֹלְכִין בָּהֶן אַחַר הָרֹב. גֶּבֶא שֶׁנָּפַל לְתוֹכוֹ יַיִן אוֹ חָלָב אוֹ דְּבַשׁ הוֹלְכִין בּוֹ אַחַר הָרֹב. נָפַל לְתוֹכוֹ שֶׁמֶן אַף עַל פִּי שֶׁהִקְפִּיאָהוּ חֲרֵי זֶה מִתְטַמֵּא וּמְטַמֵּא שֶׁלֹּא בְּרָצוֹן לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לָצֵאת יְדֵי צַחְצָחִית:

ה שֶׁמֶן וּשְׁאָר הַמַּשְׁקִין חוּץ מִן הַמַּיִם חֲרֵי הֵן בַּקַּרְקַע כְּמוֹת שֶׁהֵן בְּכֵלִים דִּין אֶחָד הוּא:

ו מֵי תַּמְצִית שֶׁלֹּא פָּסְקוּ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶן אַרְבָּעִים סְאָה הוֹאִיל וְהֵן בַּקַּרְקַע וַחֲרֵי הַמַּיִם נִמְשָׁכִין וּבָאִין לָהֶן אֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁשָּׁתָה מֵהֶן הַטָּמֵא וּמִלֹּא מֵהֶן בִּכְלִי טָמֵא אוֹ נָתַן לְתוֹכָן מַיִם טְמֵאִים חֲרֵי הֵן טְהוֹרִין לְכָל דָּבָר:

ז מִי שֶׁהָיָה אוֹכֵל תְּרוּמָה בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת כְּגוֹן דְּבֵלָה שֶׁלֹּא הֶכְשְׁרָה וְהִכְנִיס יָדוֹ לְתוֹךְ פִּיו לְטַל צְרוֹר אִם הָפַךְ נִטְמֵאת הַדְּבֵלָה בְּרִירוֹ שֶׁחֲרֵי נִטְמָא בְּיָד מִפְּנֵי שֶׁעֲקָרוֹ. וְאִם לֹא הָפַךְ טְהוֹרָה שֶׁהַמַּשְׁקֶה שֶׁבְּפִיו קֹדֶם שֶׁיְּהַפְּכֶנּוּ אוֹ יְמוֹצְצֶנּוּ לְהוֹצִיאוֹ דוֹמֶה לְמַיִם שֶׁלֹּא נִתְלַשּׁוּ אֶלָּא הֵן עֲדַיִן בַּקַּרְקַע שֶׁאֵין מִתְטַמְּאִין וְאֵין מְטַמְּאִין אֶלָּא בְּרָצוֹן כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְזֶה אֵין רְצוֹנוֹ אֶלָּא לְטַל הַצְּרוֹר. הָיָה פּוּנְדְיוֹן לְתוֹךְ פִּיו וּפָשַׁט יָדוֹ לִטְלוֹ וְהַדְּבֵלָה בְּתוֹךְ פִּיו אִם הִנִּיחוֹ לְצָמְאוֹ חֲרֵי זֶה הָרֹק כְּעָקוּר וְנִטְמֵאת הַדְּבֵלָה מֵחֲמַת מַשְׁקֶה פִּיו שֶׁנִּטְמָא מֵחֲמַת יָדָיו:

ח הָאִשָּׁה שֶׁהָיְתָה אוֹכֶלֶת אֳכָלִין שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁאֵינָן מַכְשָׁרִין וְהָיְתָה גּוֹרֶפֶת אֶת הַתַּנּוּר הַטָּמֵא וְהִכָּה הַקּוֹץ וְיָצָא מִמֶּנָּה דָּם וּמָצְצָה אֲצְבָּעָהּ מִפְּנֵי הַדָּם אוֹ שֶׁנִּכְוֵית וְנָתְנָה אֲצְבָּעָהּ בְּפִיהָ נִטְמֵאת הַתְּרוּמָה שֶׁבְּפִיהָ. שֶׁחֲרֵי רְצוֹנָהּ לְהוֹצִיא הַמַּשְׁקֶה מִפִּיהָ וּלְעָקְרוֹ בִּמְצִיצַת אֲצְבַּע:

פרק טז

א כָּל הָאֲגַדּוֹת שֶׁבַּשָּׁוְקִים וְכָל הַקְּמָחִים וְכָל הַסְּלָתוֹת שֶׁבַּשּׁוּקִים בְּחֶזְקַת מַכְשָׁרִין. הָאֲגַדּוֹת מִפְּנֵי שֶׁדַּרְכָּן לְזַלֵּף הַמַּיִם עֲלֵיהֶן תָּמִיד וְהַקֶּמַח וְהַסֹּלֶת לוֹתְתִין אוֹתוֹ וְאַחַר כָּךְ טוֹחֲנִין אוֹתוֹ. וְכֵן חִטִּין שֶׁחוֹלְקִין אוֹתָן בְּרֶחַיִם אַחַת לִשְׁתַּיִם וְאַחַת לְשָׁלֹשׁ כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מֵהֶן מַעֲשֶׂה קֶדֶרָה כְּגוֹן הָרִיפוֹת וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן חֲרֵי הֵן בְּחֶזְקַת מַכְשָׁרִין בְּכָל מָקוֹם בֵּין שֶׁל שְׁוָקִין בֵּין שֶׁל בָּתִּים. מִפְּנֵי שֶׁלּוֹתְתִין אוֹתָן לְהָסִיר קְלִפָּתָן:

ב כָּל אֵלּוּ שֶׁהֵן בְּחֶזְקַת מַכְשָׁרִין חֲרֵי הֵן בְּחֶזְקַת טֻמְאָה מִפְּנֵי שֶׁהַכֹּל מִמַּשְׁמְשִׁין בָּהֶן וְהֵן מַכְשָׁרִין. וְעַל כֵּן נֶאֱמַן עַם הָאָרֶץ לוֹמַר לֹא הֻכְשְׁרוּ וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שְׁאֵר אֳכָלִין שֶׁאֵין לָהֶן חֶזְקָה שֶׁעַם הָאָרֶץ נֶאֱמָן לוֹמַר לֹא הֻכְשְׁרוּ:

ג כָּל הַדָּגִים בְּחֶזְקַת מַכְשָׁרִין וְאֵין עַם הָאָרֶץ נֶאֱמָן עֲלֵיהֶן לוֹמַר לֹא הֻכְשְׁרוּ לְפִיכָךְ לְעוֹלָם הַדָּגִים בְּחֶזְקַת טֻמְאָה. הַדָּגִים בֵּין שֶׁצָּדָן בְּחֶרֶם בֵּין בְּכָפוּף בֵּין בִּמְצוּדָה אִם לֹא נִעַר אֶת הַמְּצוּדָה עֲלֵיהֶן לֹא הֻכְשְׁרוּ. וְאִם נִעַר הֻכְשְׁרוּ. וְאֵין עַם הָאָרֶץ נֶאֱמָן לוֹמַר לֹא נִעַרְתִּי אֶת הַמְּצוּדָה עֲלֵיהֶן וַחֲרֵי הֵן בְּחֶזְקַת טֻמְאָה עַד שֶׁיִּתְכַּוֵּן לְצוּדָן בְּטָהֳרָה:

ד כָּל הַצִּיר בְּחֶזְקַת מַכְשָׁר וְצִיר טָהוֹר שֶׁנָּפַל לְתוֹכוֹ מַיִם כָּל שֶׁהֵם חֲרֵי הַכֹּל מַשְׁקֶה וּמַכְשִׁיר וּמִתְטַמֵּא טֻמְאַת מַשְׁקִין לְפִיכָךְ חֻזְקָתוֹ טָמֵא. נָפַל לְתוֹכוֹ יַיִן דְּבַשׁ וְחָלָב הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. וְכֵן מֵי פֵּרוֹת שֶׁנִּתְעָרְבוּ בִּשְׁאָר הַמַּשְׁקִין הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. נִתְעָרְבוּ בְּמַיִם כָּל שֶׁהֵן חֲרֵי הַכֹּל מַשְׁקֶה וּמִתְטַמֵּא טֻמְאַת מַשְׁקִין וּמַכְשִׁיר. וְצִיר חֲגָבִים טְמֵאִים אֵינוֹ מַכְשִׁיר אֲבָל מִתְטַמֵּא טֻמְאַת מַשְׁקִין:

ה הַלּוֹקֵחַ צִיר מֵעַם הָאָרֶץ מַשִּׁיקוֹ בַּמַּיִם וְטָהוֹר שֶׁאִם הָיָה רֹב הַצִּיר מַיִם חֲרֵי הַמַּיִם מִטַּהֲרִין בְּמִקְוֶה. וְאִם הָיָה רֻבּוֹ מֶלַח שֶׁל דָּגִים אֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה וְהַמַּיִם שֶׁבָּהּ בָּטְלוּ בְּמִעוּטָן. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים לְטִבּל בָּהֶן פַּת. אֲבָל לְקֻדָּרָה מָצָא מִין אֶת מִינוֹ וְנֵעוֹר וְנִמְצְאוּ רֹב הַמַּיִם טְמֵאִים. שֶׁהַמְּעוּט שֶׁהָיָה בַּצִּיר לֹא טָהוֹר בְּמִקְוֶה:

ו הַפֵּרוֹת בְּכָל מָקוֹם בְּחֶזְקַת טָהֳרָה אֲפִלּוּ הָיָה הַמּוֹכֵר עַכּוּ״ם עַד שֶׁיֵּדַע שֶׁהֻכְשְׁרוּ אוֹ שֶׁיִּהְיוּ מִדְּבָרִים שֶׁחֶזְקָתָן מַכְשָׁרִין:

ז הָאוֹג בְּכָל מָקוֹם בְּחֶזְקַת טֻמְאָה. וְכֵן כָּל הַקִּשּׁוּאִין וְהַדְּלוּעִין וְהַתְּלוּיוֹת בְּגֶמִי עַל פִּתְחֵי חֲנֻיּוֹת בְּחֶזְקַת מַכְשָׁרִין וּטְמֵאִין:

ח כָּל הַכָּתוּב בַּתּוֹרָה וּבִדְבְרֵי קַבָּלָה מֵהִלְכוֹת הַטֻּמְאוֹת וְהַטָּהֳרוֹת אֵינוֹ אֶלָּא לְעִנְיַן מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו וּתְרוּמוֹת וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּלְבַד. שֶׁחֲרֵי הִזְהִיר אֶת הַטְּמֵאִין מִלְּכָנֵס לַמִּקְדָּשׁ אוֹ לֶאֱכֹל קֹדֶשׁ אוֹ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר בְּטֻמְאָה. אֲבָל הַחֻלִּין אֵין בָּהֶן אִסּוּר כְּלָל אֶלָּא מֻתָּר לֶאֱכֹל חֻלִּין טְמֵאִין וְלִשְׁתּוֹת מַשְׁקִין טְמֵאִים. חֲרֵי נֶאֱמַר בַּתּוֹרָה (ויקרא ז יט) ״וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל״. מִכְּלָל שֶׁהַחֻלִּין מֻתָּרִין שֶׁאֵינוֹ מְדַבֵּר אֶלָּא בִּבְשַׂר קֳדָשִׁים. אִם כֵּן מִפְּנֵי מָה נֶאֱמַר הָרִאשׁוֹן שֶׁבְּחֻלִּין טָמֵא וְהַשֵּׁנִי פָּסוּל לֹא שֶׁיִּהְיֶה אָסוּר בַּאֲכִילָה אֶלָּא לְמְנוֹת מִמֶּנּוּ לִתְרוּמָה וּלְקֹדֶשׁ שֶׁאִם נָגַע שֵׁנִי שֶׁל חֻלִּין בִּתְרוּמָה פְּסָלָהּ וַעֲשָׂאָהּ שְׁלִישִׁי. וְכֵן אִם נָגַע בָּאֳכָלִין שֶׁל קֹדֶשׁ טִמְּאָן וַעֲשָׂאָן שְׁלִישִׁי כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְכֵן הָאוֹכֵל אֹכֶל שֵׁנִי שֶׁל חֻלִּין אִם נָגַע בִּתְרוּמָה פְּסָלָהּ:

ט כְּשֵׁם שֶׁמַּתָּר לֶאֱכל חֻלִּין טְמֵאִים וּלְשְׁתּוֹתָן כָּךְ מַתָּר לִגְרֹם טֻמְאָה לְחֻלִּין שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ לְטַמֵּא אֶת הַחֻלִּין הַמִּתֻּקָּנִין לְכַתְּחִלָּה. וְכֵן מַתָּר לָאָדָם לִגַּע בְּכָל הַטֻּמְאוֹת וּלְהִתְטַמֵּא בָּהֶן. שֶׁהֲרֵי הִזְהִיר הַכָּתוּב אֶת בְּנֵי אַהֲרֹן וְאֶת הַנָּזִיר מֵהִתְטַמֵּא בְּמֵת מִכָּלָל שֶׁכָּל הָעָם מֻתָּרִין. וְשֶׁאַף כֹּהֲנִים וּנְזִירִים מֻתָּרִין לְהִתְטַמֵּא בִּשְׁאָר טֻמְאוֹת חוּץ מִטֻּמְאַת מֵת:

י כָּל יִשְׂרָאֵל מֻזְהָרִין לִהְיוֹת טְהוֹרִים בְּכָל רֶגֶל מִפְּנֵי שֶׁהֵם נְכוֹנִים לִכָּנֵס בַּמִּקְדָּשׁ וְלֶאֱכל קָדָשִׁים. וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה (ויקרא יא ח) "וּבִנְבִלָתָם לֹא תִגָּעוּ" בָּרֶגֶל בִּלְבַד וְאִם נִטְמָא אֵינוֹ לוֹקֶה אֲבָל בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה אֵינוֹ מֻזְהָר:

יא (דברים יב כב) "הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו" מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ שֶׁהַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר אוֹכְלִין בְּקֵעָרָה אַחַת אֲבָל לֹא יֹאכַל הַבַּעַל עִם אִשְׁתּוֹ בְּקֵעָרָה כְּשֶׁתִּהְיֶה נִדָּה וְלֹא יִשְׁתֶּה עִמָּהּ וְלֹא תִּמְזֹג לוֹ אֶת הַכּוֹס כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְלֹא יֹאכַל הַזָּב עִם הַזָּבָה מִפְּנֵי הֶרְגֵּל עֲבֵרָה שֶׁמָּא יִבְעל:

יב אַף עַל פִּי שֶׁמַּתָּר לֶאֱכל אֳכָלִין טְמֵאִין וְלִשְׁתּוֹת מַשְׁקִין טְמֵאִים חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ אוֹכְלִין חֻלִּין בְּטָהֳרָה וְנִזְהָרִין מִן הַטֻּמְאוֹת כֻּלָּן כָּל יְמֵיהֶם וְהֵן הַנִּקְרָאִים פְּרוּשִׁים וְדָבָר זֶה קַדֵּשָׁה יְתֵרָה הִיא וְדֶרֶךְ חֲסִידוּת שֶׁיִּהְיֶה נִבְדָּל אָדָם וּפוֹרֵשׁ מִשְּׁאָר הָעָם וְלֹא יֹאכַל וְיִשְׁתֶּה עִמָּהֶם. שֶׁהַפְּרִישׁוּת מְבִיאָה לִידֵי טָהֳרַת הַגּוּף מִמַּעֲשִׂים הָרָעִים. וְטָהֳרַת הַגּוּף מְבִיאָה לִידֵי קְדֻשַּׁת הַנֶּפֶשׁ מִן הַדֵּעוֹת הָרָעוֹת. וּקְדֻשַּׁת הַנֶּפֶשׁ גּוֹרֶמֶת לְהִדָּמוֹת בַּשְּׁכִינָה. שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא מד, ויקרא כ, ו-ז) "וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' מְקַדִּשְׁכֶם": בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּסַיְּעָן